

ΛΑΜΠΡΟ
ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΚΡΑΣΙΩΝ


ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1500

**ΜΠΕΤΟΝ ΑΔΙΑΠΕΡΑΣΤΟ
ΑΠΟ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟ 1000 Π.Χ.!**



**Μ. ΤΖΑΝΗ: Δέν γίνεται οί "Ελληνες
νά ἔχουν ὡς θεό τους τόν Γιαχβέ**

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Πρωτοποριακής Έρευνας.
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 3223957, 9841655.
Τηλεομοιότυπος: 3314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):
<http://www.davlos.gr>
Ήλεκτρονική Άλληλογραφία:
davlos@otenet.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9.30 - 14.30
καθημερινά (και Σάββατο).

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Άχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Παραγωγή:
PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ.: 5225.479.

- Τιμή αντίτυπου: 1.500 δρχ.
- Δωδεκάμηνη συνδρομή: 14.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 20.000 δρχ.
- Φοιτητών: 10.000 δρχ.
- Έξωτერიκού: 80 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματα μετά την λήξη του 12μήνου. Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον κατόπιν τηλεφωνήματος του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα ταχυδρομικά εμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές που αλλάζουν διεύθυνση, να το γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει αναδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ' οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων του «Δαυλού» χωρίς την γραπτή άδεια του εκδότη.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 14352:
«Εμπόρευμα Έλλάς»

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 14354:
«Η επίδραση της Έλληνικής στη Βασκική Γλώσσα»
ΣΤ. ΔΩΡΙΚΟΣ - Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 14194:
ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
Κ. ΘΑΝΑΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, Α.Α. ΜΗΤΣΙΟΥ, Μ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ,
Κ. ΤΖΕΛΕΠΗΣ, Μ. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ, Π. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΟΥ, Γ.
ΒΟΥΡΝΕΛΗΣ.

ΣΕΛΙΣ 14360:
Χίτλερ και Πλανηταρχία

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΛΑΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 14361:
«Δεν μπορούν οι Έλληνες να έχουν
ώς θεό τους τον ρατσιστή Γιάχβέ»
Συνέντευξη της καθηγήτριας Μ. ΤΖΑΝΗ

ΣΕΛΙΣ 14367:
Μπετόν αδιαπέραστο από ραδιενέργεια
χρησιμοποιούσαν οι Έλληνες το 1000 π.Χ.
Συνεντεύξεις των κ.κ. Ι. ΤΣΑΓΚΑΡΗ - Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

ΣΕΛΙΣ 14375:
«Η ανάσταση» του περιφήμου «Λέσβιον Οίνου»
Περιοδικό «ΤΗΛΕΡΑΜΑ»

ΣΕΛΙΣ 14375:
Κατάσκοποι χλωρίδας!
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΛΑΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 14383:
Το γράμμα Δ και η όνομασία «Δελφοί»
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΟΛΛΙΑΣ

ΣΕΛΙΣ 14393:
«Ο Όλυμπισμός ως αισθητική και ως Τέχνη»
ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΥΜΠΟΥΡΑΣ

ΣΕΛΙΣ 14398:
«Η κλάσις, ή classis, το κλάω και ο κλωνισμός»
ΘΩΜΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 14399:
«Η Μηχανική των «διανοσμάτων»
υπάρχει πλήρης στον Άριστοτέλη»
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΓΕΤΗΣ

ΣΕΛΙΣ 14403:
«Ένα «άπάνθισμα» από τον διεθνή άνθελληνισμό»
ΝΑΝΕΥ ΜΠΕΣΚΑ

ΣΕΛΙΣ 14409:
«...Τα πλάκωνε ή σκλαδιά...»
ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 14413:
Ουδέποτε υπήρξε «Άλθανικό έθνος»
ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΠΕΠΠΑΣ

ΣΕΛΙΣ 14418:
«Η «κνάμωση» ήταν γνωστή στον Πυθαγόρα»
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΗΜΙΖΑΣ

ΣΕΛΙΣ 14419:
Προβληματισμοί ενός επιστήμονος
πάνω στις χριστιανικές «αλήθειες»
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 14424:
Με φλόγα του τό Έλληνικό Φώς
ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 14426:
«Ο θεός έδημιούργησε τους ανθρώπους
ή οι άνθρωποι έδημιούργησαν τον θεό»
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΤΣΗΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 14381 • Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ
ΑΧΡΗΣΤΩΝ σελ. 14402 • ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: σελ. 14407 • Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 14423 • Η
ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 14426.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ' • ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 226 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2000

«Ἐμπόρευμα Ἑλλάς»

«Ἐνῶ σὲ ξεναγοῦν στὴν Ἀκρόπολη καὶ θαυμάζεις τὸ κλέος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εἶναι δυνατὸν κάποιος κοντόσωμος μελαχροινὸς νὰ σοῦ “τοιμπήσῃ” τὸ πορτοφόλι», ἔγραψε τὸ 1995 ὁ διασημότερος σύγχρονος ταξιδιωτικὸς συγγραφεὺς Paul Theroux ὕστερα ἀπὸ μίαν ἐπίσκεψή του στὴν Ἑλλάδα (“A Grand Tour of the Mediterranean”, σ. 314). Καὶ δέβαια ἢ πρώτη ἀνάγνωση τοῦ ἀποσπάσματος αὐτοῦ μᾶς ἐξοργίζει, ἀφοῦ προφανῶς τὸ περιστατικὸ περιγράφεται μὲ προφανῆ πρόθεση νὰ θιγοῦν οἱ Ρωμιοί, ἀλλὰ μιά δεύτερη ἀνάγνωση – καὶ πρέπει νὰ τολμοῦμε νὰ προχωροῦμε μὲ γενναιότητα στὴν περίφημη αὐτὴ «δεύτερη ἀνάγνωση» κάθε λόγου, προφορικοῦ ἢ γραπτοῦ, ἂν θέλουμε νὰ εἴμαστε ἔλλογοι, ἀντιδογματικοὶ καὶ ἀπροκατάληπτοι, ἂν θέλουμε δηλαδὴ νὰ εἴμαστε Ἑλληνες –, μίαν δεύτερη ἀνάγνωση λοιπὸν μᾶς φέρει ἀντιμέτωπος μὲ τὸ τεράστιο ποιοτικὸ χάσμα πὸν ἔχει ἀνοιχθῆ μεταξὺ ἡμῶν, τῶν πολιτισμικῶν στείρων, καὶ τῶν δημιουργῶν τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ ἀρχαίων προγόνων μας.

Φοβᾶμαι, ὅτι οἱ περισσότεροὶ σημερινοὶ Ἑλληνες πὸν ἀναλαμβάνουν δραστηριότητες σχετικὲς μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, τὸ πράττουν κατὰ τὸ μέτρο πὸν οἱ ἀναφορὲς τους σ’ αὐτὴν τοὺς προσκομίζουν κέρδος. Πολλοὶ φορεῖς κρατικοί, δημοτικοί, κοινωνικοί, τοπικοί, ιδιωτικοί κ.λπ. φαίνεται ὅτι «ἀξιοποιοῦν» κάτι ἑλληνικὸ (ἀρχαιολογικὸ, μουσειακὸ, ἀθλητικὸ, θεατρικὸ, μουσικὸ κ.λπ.) μόνον, ὅταν αὐτὸ προσελκύῃ πελατεία, «κόδη εἰσιτήριον», φέρνῃ ἀκροατές, ἐκδρομεῖς ἢ τουρίστες κ.λπ. «Υπάρχουν ἄνθρωποι ἀνιέροι, πὸν ἀπὸ κάτι πὸν “πουλάει” θέλουν νὰ βγάλουν λεφτὰ ἢ, ἐκμεταλλεζόμενοι τίς ἐπιθυμίες τοῦ πλήθους, ἐμφανίζονται ὡς “σωτήρες” τῆς Ἑλλάδος», λέγει στὴν καταπληκτικὴ ὡς πρὸς τὴν φιλαλήθειά της συνέντευξή πὸν δημοσιεύουμε στὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος τοῦ «Δ» ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μαρία Τζάνη. Μιλᾷ ἐπίσης καὶ γιὰ «μίσθαρνα ὄργανα», «συνειδητὰ πωλημένους» καὶ «ἀλλοτριμορφοδίαιτους», πὸν προσπαθοῦν νὰ «οἰκονομήσουν» ἢ «νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ ἐξουσιαστικὰ πάθη τους», χρησιμοποιώντας ἀναλόγως τὴν Ἑλλάδα – ὡς ἐμπόρευμα πολιτικὸ ἢ ἐμπόρευμα οἰκονομικὸ. Καί, μὰ τὴν ἀλήθεια, αὐτοὶ οἱ «ἐλληνοπῶλες» ἢ «ἐπαγγελματίες Ἑλληνες» εἶναι πολὺ χειρότεροι καὶ βλαπτικώτεροι ἀπὸ τὸν «κοντόσωμο μεταχροινὸς», πὸν σοῦ κλέβει

τὸ πορτοφόλι, ἐνῶ σοῦ ἐκθειάζει τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ ξεναγώ-
ντας σε κάτω ἀπὸ τῆ σκιά τῶν δωρικῶν κίωνων τοῦ Παρθενῶνα. Βέ-
βαια ἐκεῖνοι πού ἀκολουθοῦν τοὺς ἔλληνοκαπήλους, πού, σημειωτέ-
ον, δὲν ἔχουν ἰδέαν τοῦ τί σημαίνει ἑλληνικότητα, **«δὲν εἶναι μέτοχοι,
ἀπλῶς ἔχουν ἄγνοια καὶ παρασύρονται»**, ὅπως παρατηρεῖ ἡ καθηγή-
τρια· καί, ἂν καὶ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, δὲν καταλήγουν στὴν κατάλ-
ληλη γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς χοάνη τοῦ Χριστιανισμοῦ, **«γιατὶ θέ-
λουν νὰ ξεχωρίζουν, νὰ φαίνωνται σπουδαῖοι»**.

Ἡ κωμικοτραγικὴ αὐτὴ εἰκόνα, ὅπως τὴν ζωγραφίζουν οἱ δύο προ-
αναφερθέντες, ἀπολύτως αὐθεντικὴ καὶ ἀληθινὴ – δυστυχῶς εἴχαμε τὶς
ὀδυνηρὲς «εὐκαιρίες» καὶ τὴν πικρὴ πεῖρα νὰ τὴν ἐπαληθεύσωμε κι
ἐμεῖς ἐπανειλημμένα κατὰ τὰ 19 χρόνια πού κυκλοφορεῖ ὁ «Δαυλός»,
ἀπὸ τὸν ὁποῖο πέρασαν σὰν διαβάτες ὄλοι σχεδὸν οἱ φαντομαῖδες τοῦ...
«ἑλληνικοῦ χώρου» (!: ἂν εἶναι δυνατὸν ἡ Ἑλλάδα νὰ καταστήσῃ
«χώρος» κάποιων, ἢ μᾶλλον «χωράφι» τους...) καὶ ἀποβλήθησαν ἢ
αὐτοαποβλήθησαν ἀπὸ τὸ Περιοδικὸ ὡς ξένα σώματα –, ἡ εἰκόνα
αὐτὴ, λέω, θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐνταφιαστήριο πιστοποι-
ητικὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μέλλοντος ἀπὸ κάποιον πού δὲν ἔχει ἀπομυ-
ζήσει τὰ διδάγματα τῆς Ἱστορίας. Ἀλλὰ τὸ παρελθὸν λέει ρητὰ, ὅτι
ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν ὑπῆρξε ὑπόθεση τῶν πολλῶν, τῶν ἀστοιχείωτων,
τοῦ πλήθους, τῶν μαζικῶν κινήματων, τῶν καπῆλων, τῶν ἐξουσια-
στῶν, αὐτῶν πού τὴν κάνουν ἐπάγγελμα. Τυφλοί, παραλυτικοί, δαι-
μονιζόμενοι, πτωχοὶ τῷ πνεύματι, πόρνες, οἰκονομιστὲς («τελώνες»),
δοῦλοι, προλετᾶριοι καὶ ἄλλοι ἀποτυχημένοι, ὁπαδοί, πιστοί, μέλη
ὀργανώσεων κ.λπ. εἶναι ἀκριδῶς ἡ μαζώδης πελατεία ἐκείνων πού
διέπονται ἀπὸ τὸν ἀντίθετο πρὸς τὴν ἑλληνικότητα τρόπο ζῆν, πράτ-
τειν καὶ σκέπτεσθαι. Εἶναι ἡ πελατεία τῆς Ἑβραϊκῆς Σκέψεως (Χρι-
στιανισμοῦ, Μαρξισμοῦ, Καπιταλισμοῦ, Ἰσλαμισμοῦ κ.λπ.). Οἱ δυνά-
μεις πού συγκροτοῦν τὴν Ἑλλάδα πάντοτε ὑπῆρξαν οἱ λίγοι, πού χωρὶς
σκοπιμότητες δροῦν, δημιουργοῦν, φωτίζουν καὶ πρωτοποροῦν. **Ἡ
Ἑλλάδα ἔζησε καὶ ζῆ ἐπὶ χιλιετίες μόνο χάρις σ' αὐτοὺς πού δὲν ζοῦν
ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἄνθρωποι τέτοιοι ὑπῆρχαν πάντοτε καὶ ὑπάρ-
χουν καὶ σήμερα σὲ ἱκανοποιητικὸ ἀριθμὸ.**

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τὸ «del - φάος» καὶ τὸ «δέελον φάος» τῆς λέξης «Δελφοὶ»

Κύριε διευθυντά,
Στὸ «Δαυλό», 222: 14114-18, διάβασα μιὰ ἀπάντηση τοῦ φιλολόγου Γ.Β. Πέππα σχετικὰ μὲ τὸ ἄρθρο μου περὶ Δελφῶν («Δαυλός», 215: 13921-24). Βέβαια στὴν τελευταία παράγραφο τοῦ σημειώματός του καταλήγει στὸ ἴδιο συμπέρασμα, ἄρα δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος ἀπάντησης. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ κάνω μερικὲς παρατηρήσεις καὶ νὰ προσθέσω κάτι ἀκόμη. Κατ' ἀρχὴν ὁ κ. Πέππας ὄντως ἔχει δίκιο, δὲν ξέρω τουλάχιστον νὰ ὀμιλῶ οὔτε Ἀρβανίτικα οὔτε Ἀλβανικά. Ἐχω ὅμως ἀσχοληθῆ πάρα πολὺ μὲ τ' Ἀρβανίτικα καὶ γνωρίζω σημαντικὰ στοιχεῖα καὶ ἰδιαίτερως ὄλα ὅσα ἀναφέρει στὴν ἐπιστολὴ του. Δὲν διαφωνῶ καθόλου, ὅτι μπορεῖ τὸ *diell* νὰ ἔγινε *dell* ἢ *del* σὲ κάποια χρονικὴ στιγμή, ὅπως χιλιάδες λέξεις ἔχουν ἄλλη προφορὰ στὴ μία ἢ τὴν ἄλλη περιοχὴ. Ὅμως ἡ ὀνομασία *Δελφοὶ* εἶναι

ἀρκετὰ μεταγενέστερη τῆς ἐποχῆς ποὺ ὀμιλεῖτο ἢ προ-ομηρικὴ διάλεκτος, ὅποια κι ἂν ἦταν αὐτή. Εἶναι λοιπὸν λογικὸ νὰ περιμένῃ κανεὶς, ὅτι ἡ δημιουργία νέων λέξεων ἢ ὀνομάτων θὰ ἔπρεπε νὰ στηρίζεται στὴ σύγχρονη τῆς ἐποχῆς γλῶσσα, κι αὐτὴ ἦταν ἡ Ὀμηρικὴ, ὅπως θὰ εἶχε ἐξελιχθῆ τότε. Στὸ ἄρθρο μου δὲν ἀπέρριψα τὸ *del*-φάος, θεώρησα ὅμως ἐννοιολογικὰ πληρέστερο τὸ *δέελον*-φάος. Ἐξ ἄλλου, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ κ. Πέππας ἀναφέρει, ἡ ρίζα *Δι-Δε* – ὑπάρχει καὶ στὶς δύο λέξεις, καὶ ἄς μὴ λησιμονῆται ὅτι ὁ Δίας, ὁ Ἥλιος κ.τ.λ. ταυτίζονται σὲ ἀρχαῖα κείμενα. Συμπερασματικὰ συζητοῦμε γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα, ὅπως καὶ ὁ κ. Πέππας λέει, συμφωνοῦμε ἀπολύτως, διαφωνοῦντες ἂν εἶναι *del*-φάος ἢ *δέελον*-φάος. Δὲν χάρθηκε ὁ κόσμος, ἂν εἶναι τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο. Ἄλλου εἶναι τὸ θέμα: Νὰ κατορθώσουμε νὰ ξαναβροῦμε τὶς ρί-

Διάλογος γιὰ τὴν ἐπίδραση τῆς Ἑλληνικῆς στὴ Βασικὴ γλῶσσα

Ἀγαπητὲ κ. διευθυντά,

Μὲ τὴν παρούσα ἐπιθυμοῦμε νὰ ἀπαντήσουμε στὶς «Παρατηρήσεις γιὰ τὴν προφορὰ καὶ τοὺς κανόνες τῆς Βασικῆς» τοῦ ἀναγνώστη τοῦ «Δαυλοῦ» κ. Ἀθανασίου Α. Τσακνάκη, ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸ τεῦχος 222 τοῦ «Δαυλοῦ», σελίδα 14119, σὲ σχέση μὲ τὸ ἄρθρο μας μὲ τίτλο «Ἑλληνικὲς καταβολὲς στὴν γλῶσσα τῶν Βάσκων», ποὺ φιλοξενήθηκε στὸ τεῦχος 219 τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ σας, σελίδες 13889 ἕως 13893.

1) Τὸ ἄρθρο μας ἀφωροῦσε στὶς ἱστορικὲς καὶ ἐτυμολογικὲς γλωσσικὲς ἑλληνικὲς καταβολὲς στὴν γλῶσσα τῶν Βάσκων μὲ ἀναφορὰ καὶ στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα, ποὺ σήμερα δίδουν στὰ παιδιὰ τους οἱ Βάσκοι, πράγμα ποὺ ἐπιβεβαιώνει παραδόσεις καὶ πεποιθήσεις σχετικὲς μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἐπομένως πιστεύουμε, ὅτι ὑπῆρχαν πολὺ σοβαρότερα σημεῖα νὰ συζη-

ζες μας και νά πιστέψουμε στή δύναμη τῆς πολιτισμικῆς και πνευματικῆς μας παράδοσης.

Με τιμή
Κ. Θανασουλόπουλος
Καθηγητῆς Ἀριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Οἱ Ἑλληνοαυστραλοὶ τιμοῦν Ἑλληνοκαναδοὺς μαθητὲς

Ἄγαπητῆ κ. Μπίσκα,

Ἐκ μέρους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου Ἑλικιωμένων Ἑλληνοκαναδῶν «Ὁ Ἀσκληπιός» τοῦ Κεμπέκ σᾶς εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν καλὴ σας διάθεση νά προβάλετε τὸν σύλλογό μας ἀκόμα μιὰ φορά στὸ περιοδικὸ «Δαυλός» (τεῦχος 213), ὅπου και τιμήσατε τὰ δύο παιδιὰ Μαρία Ἀναγνώστου και Πολύκαρπο Κωστό. Με τὴν δημοσίευση αὐτῆ μᾶς δημιουργήσατε ἔμμεσα ἐπαφὴ με τοὺς φίλους και ἀδελφούς τῆς Αὐστραλίας.

Ὁ ἑλληνοκεντρικὸς σύνδεσμος «Φοῖβος» στὴν Αὐστραλία ἐντυπωσιάστηκε τρομερὰ ἀπὸ τὸ δημοσίευμα γιὰ τὴν συμπεριφορὰ τῆς Μαρίας Ἀναγνώστου και τοῦ Πολύκαρπου Κωστοῦ και ἀποφάσισε νά τιμήσει ἐπίσης τοὺς δύο Ἑλληνοκαναδοὺς προαναφερόμενους μαθητὲς. Μᾶς ἔστειλε λοιπὸν εἰδικὲς πλακέττες, τίς ὅποιες και προσφέραμε στὰ παιδιὰ στίς 25 Μαρτίου 2000 σὲ ἑορταστικὴ ἐκδήλωση ποὺ ἔγινε στὴν αἴθουσα τοῦ συλλόγου μας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου
Μόντρεαλ, Κεμπέκ, Καναδάς

Τὸ ἡλιοκεντρικὸ σύστημα στὸ ἔργο τοῦ Ἰουλιανοῦ

Κύριε διευθυντά,

Στὸ ἀξιολογὸ τοῦ ἄρθρου με τίτλο «Ἀρίσταρχος ὁ Σάμιος» («Οἱ Γεννήτορες τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ», «Δαυλός», τ. 222, Ἰούνιος 2000, σελ. 14171-14172) ὁ κ. Σαράντος Πάν ἐπισημαίνει τὴ γνώση τῶν Ἑλλήνων περὶ τοῦ ἡλιοκεντρικοῦ συστήματος και μάλιστα ἀναφέρεται στοὺς Ὀρφικούς, στὸν Ἀναξι-

μανδρο, στὸν Φιλόλαο, τὸν Ἀρχέλαο, τὸν Ἐκφαντο, τὸν Ἡρακλείδη τὸν Ποντικὸ, τὸν Σέλευκο, τὸν Ἡράκλειτο, τὸν Δημόκριτο, τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Πλούταρχο, οἱ ὅποιοι εἴτε ἐγνώριζαν εἴτε εἶχαν μελετήσει τὸ θέμα. Συνηγορῶντας πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴν θὰ ἐπικαλεσθῶ τὸν φιλόσοφο κομοκρατορα Ἰουλιανὸ (τὸν στιγματισμένο ὡς

τηθοῦν με τοὺς ἀναγνώστες ἀπὸ τὸ μερικὸ και ἐπουσιῶδες θέμα τῆς προφορᾶς ἢ τῆς γραφῆς, ποὺ ἄλλωστε διαφοροποιεῖται ἀπὸ διάλεκτο σὲ διάλεκτο τῆς Βασκικῆς ἀναλόγως και τῆς ἀρχαιότητάς της. Ἄλλωστε τὸ ἄρθρο μας συνῶδευε λεπτομερῆς και ἐκτεταμένη γιὰ τὸ περιεχόμενό του διβλιογραφία, ὅπου ὁ κ. Τσακνάκης θὰ μπορούσε νά ἀνατρέξει και νά πάρη ἀπαντήσεις γιὰ ὅλες τίς ἀπορίες του· οἱ τύποι γραφῆς και ὅλα τὰ παραδείγματα ἐλήφθησαν ἄλλωστε ἀπὸ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ διβλιογραφία και λεξικά. Τέλος ὁ ἀναγνώστης θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρία νά ἐξηγήσει πολλὰ κρίσιμα θέματα τῆς ἐτυμολογικῆς κατὰ θάσιν προσέγγισής μας στὴν ὑπὸ ἔκδοση ἐργασία μας γιὰ τὸ θέμα.

2) Ἐρχόμαστε ἤδη στίς ἐπὶ μέρους ἀπαντήσεις μας ἐπὶ τῶν θεμάτων ποὺ θίγει ὁ ἀναγνώστης σας.

α) Ἀποδεχόμενοι τὴν παρατήρηση γιὰ τὴν ὀνομασία τοῦ λαοῦ τῶν Βάσκων και ὡς *Euskaldun* (πρβλ. τὸ ἐπίθετο *euskal* – ὑπάρχει και γραφὴ *eiskal*



«Παραβάτη» ἀπό τοὺς ζηλωτὲς τοῦ σκοταδισμού), τὸν σημαντικὸ αὐτὸν τελευταῖο συνοψιστὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας.

Στὴν φυσικοῦ, θεολογικοῦ καὶ πολιτικοῦ περιεχομένου πραγματεία του μὲ τίτλο «*Εἰς τὸν βασιλέα Ἥλιον πρὸς Σαλούστιον*» παραδίδει ἐνδεικτικῶς τὰ ἑξῆς: «*Ἡ γὰρ ταυτότης ὡσπερ τῆς οὐσίας, οὕτω δὴ καὶ τῆς ἐνεργείας ἐν τοῖς θεοῖς, καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν ὄλων Ἥλιῳ καὶ τὴν κίνησιν ἀπλουστάτην ὑπὲρ ἅπαντας ποιεῖται...*». [= Ἡ ταυτότητα λοιπὸν τῆς οὐσίας, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τῆς ἐνεργείας, ἀνήκει στοὺς θεοὺς, καὶ ἰδίως στὸν βασιλεῖα ὄλων, τὸν Ἥλιο, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν πῶ ἀπλῆ του κίνηση μεταδίδει σὲ ὅλα τὰ ἄλλα σώματα... (παρ. 12)].

«*Τοιοῦτος δὲ τις ἂν εἴη τοῦ πάντων ἐπέκεινα καὶ περὶ ὃν πάντα καὶ οὗ ἕνεκα πάντα ἐστίν*». [= Τέτοιος δὲ κανένας ἄλλος δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι, παρὰ αὐτὸς ποὺ εἶναι πέρα ἀπὸ ὅλα καὶ μαζὺ τὸ κέντρο ἀναφορᾶς καὶ ὁ λόγος ὑπαρξῆς τῶν πάντων (παρ. 11)].

«*Πάλιν δὲ κατὰ ἄλλο σκοποῦντα εἰς μὲν ὁ τῶν ὄλων δημιουργός, πολλοὶ δὲ οἱ κατ' οὐρανὸν περιπολοῦντες δημιουργικοὶ θεοί. Μέσην ἄρα καὶ τούτων τὴν ἀφ' Ἥλιον καθήκουσαν εἰς τὸν κόσμον δημιουργίαν θετέον*».

[= Καὶ πάλι ὁμως, ἂν τὸ ἐξετάσουμε ἀπὸ ἄλλη πλευρά, ὁ δημιουργὸς τῶν ὄλων εἶναι ἕνας, ἐνῶ πολλοὶ οἱ γύρω του στὸν οὐρανὸ περιστρεφόμενοι δημιουργικοὶ θεοί. Ἔρα στὴν μέση καὶ αὐτῶν πρέπει νὰ τοποθετηθῆ ἢ ἀπὸ τὸν Ἥλιο κατευθυνόμενη πρὸς τὸν κόσμον δημιουργικὴ ἐνέργεια (παρ. 16)].

«*Οἱ τε γὰρ πλάνητες εὐδηλον ὅτι περὶ αὐτὸν χορευόντες μέτρον ἔχουσι τῆς κινήσεως τὴν πρὸς τὸν θεὸν τόνδε τοιάνδε περὶ τὰ σχήματα συμφωνίαν...*». [= Διότι εἶναι εὐδηλο, ὅτι οἱ πλανῆτες, καθὼς κινοῦνται μέσα στὸν χῶρο γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιο (ἐν.), ἔχουν ὡς μέτρο κινήσεως τὴν συμφωνία ἀνάμεσα στὴν κίνησή τους ὡς πρὸς τὸν θεὸ αὐτὸν καὶ τὴν δική τους σχηματικὴ τοποθέτηση... (παρ. 26)].

Ἐπισημαίνεται, πὼς ὁ Ἰουλιανὸς ἀναφέρει, ὅτι παρόμοιες τοποθετήσεις ὑπάρχουν στὸ ἔργο τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἰαμβλίχου. Πολυσημαντὸ τὸ γεγονός, πὼς οἱ πρόγονοί μας ὄχι μόνον παρετήρησαν καὶ ἐρμήνευσαν τὴν ἡλιοκεντρικὴ λειτουργία τοῦ κόσμου μας, ἀλλὰ ἐπίσης ἀντελήφθησαν καὶ ἐφήρμοσαν τὸ πρότυπο αὐτὸ ὡς τρόπο λειτουργίας τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ συστήματος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῆς θρη-

για τὸν πολίτη: **eüskaldun**, ἀριθ. δ. στὴν βιβλιογραφία τοῦ ἄρθρου μας), σημεῖοι, ὅτι κύριο ἀντικείμενο τῆς ἐργασίας μας εἶναι ἡ ἐτυμολογικὴ προέλευση, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ θὰ περιμένουμε ἀπόψεις.

β) Ὡς γνωστὸν, ἡ ἐτυμολογικὴ διερεύνηση χρειάζεται ὅλους τοὺς τύπους γραφῆς καὶ προφορᾶς μιᾶς λέξεως σὲ ὄλο τὸ εὖρος τῆς διαλεκτικῆς διαστροφωμάτωσης τῆς Βασκικῆς γλώσσας, καὶ γι' αὐτὸ ἡ μελέτη μας λαμβάνει ὑπόψη ὅλους τοὺς διαλεκτικοὺς τύπους καὶ χρησιμοποιεῖ τόσο εὐρεῖα βιβλιογραφία. Ἀνάλογα συμβαίνουν καὶ μὲ τὴν ἐτυμολόγησιν τῆς Ἑλληνικῆς, ὅπου θεαίως βοηθοῦν τὰ μάλα ὅλες οἱ διάλεκτοι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Τὸ γεγονός αὐτὸ θεωρήθηκε αὐτονόητο, καὶ λόγῳ ἐλλείψεως χώρου γιὰ τὸ ἄρθρο παραλείφθηκε ἢ ἐν λόγῳ ἀναφορᾶ, πὸν βέβαια θὰ ἐκτίθεται λεπτομερέστατα στὸ βιβλίον μας, πὸν θὰ ἐκδοθῆ.

γ) Ἔτσι τὸ νερὸ στὸ ἐτυμολογικὸ λεξικὸ τοῦ Lörelmann (1968) δίδεται ὡς **hur**, στὸ λεξικὸ τοῦ Junes Casenave - Harigile (1989) ὡς **hur/hur(a)** μὲ ἐπικρα-

σκευτικής - λατρευτικής ἐκφάνσεως αὐτοῦ (βλ. «Πολιτική Θεολογία καὶ Ἰουλιανός», Ἀθήνα 1998).

Εὐχαριστῶ
Ἄλέξανδρος Χ. Μήτσιου
Συγγραφέας - ἐρευνητής
Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

“Ἐνα τηλέφωνο γιὰ τυχὸν ἐνδιαφερόμενους

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,
Σᾶς ζητῶ νὰ μὲ πληροφορήσετε τὰ ὀνόματα τῶν ἀρκετῶν -ὅπως ἀντιλαμβάνομαι- συνδρομητῶν τοῦ ὑπέροχου περιοδικοῦ σας στὴν περιοχὴ τοῦ Σικάγου Ἰλλινόις στὶς ΗΠΑ. Διαβάζω τὸν «Δαυλὸ» ἐνάμισυ χρόνο τώρα, καὶ θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὸ καταπληκτικὸ ἔργο πληροφοροῦσας ποὺ προσπαθεῖτε.

Γνωρίζω λίγους ἐδῶ μὲ τὸν ἴδιο νοῦ, καὶ ἀναρωτιέμαι ἂν ὑπάρχουν κι ἄλλοι, μὲ τοὺς ὁποίους θὰ μπορούσαμε νὰ ἐρθοῦμε σὲ ἐπα-

φή. Ἔχουμε δημιουργήσει μίαν μικρὴ «ὀμάδα» καὶ ψάχνουμε καὶ γιὰ ἄλλους.

Ἐάν τὸ περιοδικὸ δὲν ἐπιτρέπη ἀνακοίνωση συνδρομητῶν, ἂν μπορῆτε, καταχωρήστε το σὰν ἐρώτηση στὶς ἐπιστολὲς ἀναγνωστῶν καὶ δάτετε τὴν διεύθυνσή μας. Σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ τῶν προτέρων.

Μὲ τιμὴ
Μιχάλης Μαστοροάκης
Σικάγο, ΗΠΑ

Τὸ τηλέφωνό μου: 1-847-329-9101

Ἡ εἰκόνα τοῦ Μενελάου φέροντος τὴ σορὸ τοῦ Πατρόκλου

Κύριε διευθυντά,

Στὸν «Δαυλὸ», τ. 218, σελὶς 13809, στὴν εἰκόνα Γ, ἢ ὑπὸ τοῦ Μενελάου μετὰ κόπου συγκρατομένη σορὸς δὲν εἶναι τοῦ Ἀχιλλέως ἀλλὰ τοῦ Πατρόκλου. Κατωτέρω παραθέτω περιλήψεις σχετικῶν ραψωδιῶν τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος.

α) «Πατρόκλεια»

«Κατὰ τὸν ἀρχαῖον μεταφραστὴν Πατρόκλω δεηθέντι Ἀχιλλεὺς ἐπιτρέπει τὴν αὐτοῦ πανο-

πλίαν ἀναλαβεῖν καὶ τοὺς Μυρμιδόνας ἐξαγαγεῖν ἐπὶ τὸν πόλεμον· οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἔτρεψαν τοὺς Τρῶας. Πάτροκλος δὲ Σαρπηδόνα τὸν Διὸς ἀναιρεῖ, τὸν παρήγορον ἵππον τοῦ Ἀχιλλέως ἀνελόντα Πήδασον. Ἐπειτα δὲ Πάτροκλον ἔκτωρ ἀναιρεῖ πληγέντα πρότερον ὑπὸ τοῦ Εὐφύροδου, Ἀπόλλωνος ἀφελομένου τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ». (Ραψωδία Π).

τοῦσα γραφὴ **hur**, ἢ ὁποία διατηρεῖται καὶ στὰ σύνθετα τοῦ λεξικοῦ ὡς **hurikerkari** (= ὑδρολόγος) καὶ **huriotseria** (= ὑδροφοβία). Ἡ γραφὴ **ur/hur** δὲν δείχνει τὴν ἀρχικὴ ὑπαρξὴ τοῦ ἑλληνικοῦ **F** > βασικοῦ ἀρχικοῦ **h** (Fύδωρ > **hur**) καὶ γι' αὐτὸ ἐπελέγη ἢ γραφὴ **hur**, ποὺ καταδεικνύει σαφῶς τὴν συγγένεια μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ (στὴν γραφὴ **ur**: ἐσιγήθη τὸ **h** ὡς στὴν Ἑλληνικὴ τὸ **F**).

δ) Ὁ τύπος **hura** ἀναλύεται στὸ βιβλίο μας καὶ παραπέμπουμε σ' αὐτὸ γιὰ τὶς περαιτέρω ἐπιστημονικὲς παρατηρήσεις (συγκόλληση ὀριστικοῦ ἐπιθήματος -α, ποὺ ἀποτελοῦσε ἀρχικῶς ἀντωνυμία καὶ στὴν συνέχεια κατάληξη, ὡς στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ).

ε) Ἡ ἀντωνυμία **hura** ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τὴν δεικτικὴ ἀντωνυμία **δς**, δωρικὸς τύπος **δθ**, μὲ ρωτακισμό (τὸ **h** ἐκπροσωπεῖ τὸ **F**, ποὺ ἐσιγήθη στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ, ὑποκατασταθὲν ἀπὸ τὴν δασεῖα), ἐνῶ τὸ -α αἰτιολογεῖται ὡς στὴν παρατήρησή μας δ), ἀνωτέρω.

β) «Ἀριστεία Μενελάου»

«Κατὰ τὸν ἀρχαῖον μεταφραστὴν περὶ τοῦ Πατρόκλου σώματος κρατερὰ συνίσταται μάχη, καθ' ἣν Εὐφορβος μὲν ἀναιρεῖται ὑπὸ Μενελάου, Ἐκτωρ δὲ τὴν Ἀχιλλέως ἐνδύεται πανοπλίαν καὶ ἀνθίσταται τοῖς Ἕλλησιν. Οἱ δὲ περὶ Μενελάου Ἀντίλοχον διαπέμπονται πρὸς Ἀχιλλέα, τὸν Πατρόκλου θάνατον ἀγγελοῦντα. Ὑποδύντες καὶ ἀράμενοι τὸ σῶμα τοῖς ὤμοις, ἐκφέρουσι τῆς μάχης, οἱ δὲ Αἴαντες προμαχοῦσι καὶ ἀπείργουσι τοὺς πολεμίους». (Ραψωδία Ρ).

γ) «Περὶ θανάτου τοῦ Ἀχιλλέως»

«Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφονεύθη κατὰ μίαν ἐκδοχὴν ὑπὸ τοῦ Πάριδος τῆ βοθηεία τοῦ Ἀπόλλωνος· κατ' ἄλλην ὁ ἦρωες ἐρωτευμένος μετὰ τῆς Πολυξένης, θυγατρὸς τοῦ Προιάμου, μετέθη πρὸς συνάντησίν της εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θυμβραίου Ἀπόλλωνος, ὅπου ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Πάριδος καὶ τοῦ Δηϊφόδου». («Ὀμήρου Ἰλιάς», ἐκδ. «Πάπυρος»).

Χαίρετε

Κων. Τζελέπης

Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

«Ἀρχίζομε νὰ βγαίνωμε ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα»;

Ἄγαπητὴ ἐν Ἑλληνικῷ Πνεύματι κυρία Νάνσυ Μπίσκα,

Πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς ἐδῶ κάτω χαμένοι μέσα στὴ πολυμορφία καὶ τὴν ἀποξένωση σὲ βλέπομε, ὅπως ἴσως βλέπουν οἱ χριστιανοὶ μία ὄσια ἢ μία ἅγια. Λὲς τὰ λόγια πού μᾶς πνίγουν, ἀκοῦς τὴν σκέψη μας καὶ φωνάζεις ἐκεῖ πού ἐμεῖς ἀγωνιοῦμε. Καὶ γνωρίζεις ἀπὸ τὰ ταξίδια σου στὴν ἄλλοδαπὴ ἀρκετοὺς ἀπὸ ἐμᾶς, πού δὲν κρατιώμαστε νὰ φωνάξωμε «Ἀέρα», ὅταν ὁ κόμπος φθάνη στὸ χτένι καὶ εἶναι τόσες πολλὲς φορὲς.

Ἐμεῖς ὅμως οἱ ἀγνωστοὶ καὶ παθιασμένοι γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἐξάπλωση τῶν ἑλλη-

νικῶν πεμπτουσίων ἰδεῶν μεγαλώσαμε στὴν Ἑλλάδα καὶ φύγαμε Χριστιανοὶ καὶ ἀποχωριστήκαμε, ὅπως ἔκαναν καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἑλληνιστές, γιὰ νὰ ξαναβαφτιστοῦμε Ἑλληνες πιά συνειδητὰ. Κυρία Μπίσκα, ἀρχίζομε καὶ ἀγγίζομε τὴν ἀλήθεια καὶ βγαίνωμε ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα. Ἐνα μεγάλο εὐχαριστῶ σὲ ἐσένα, στὸν «Δαυλὸ» καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἀξιους ἀπογόνους.

Οἱ σελίδες πού ἐπισυνάπτω χρήζουν μελέτης γι' αὐτὸ τὸ μικρὸ ἀγκάθι, πού θέλει τὸν Ἀλέξανδρο τὸν Μέγα νὰ προσκυνάει ἕνα ραβδίνο.

Μὲ ἀπεριορίστη ἐκτίμηση

Μιχάλης Πνευματικὸς

Αὐστραλία

στ) Ὡς ἐπεξηγεῖται στὸ βιβλίό μας, ὁ τύπος **hur** = φουντούκι ἀντιστοιχεῖ στὴν τελείως διάφορη ῥίζα τοῦ: **κάρνον**, ἐνῶ ἡ λέξη **hur** = κοντινὸς δύναται νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴ ῥίζα τοῦ: **κοντός** → **hun** → **hup** (δωρικὴ γραφὴ ρ → ν), τῶν ὁποίων ἡ γραφὴ τῆς Βασικῆς δὲν διακρίνει τίς διαφορὲς.

Τέλος δὲν ἀντιλαμβανόμεθα τὴν οὐσία τῆς παρατηρήσεως τοῦ ἀναγνώστη γιὰ τυχὸν πρόβλημα χρονοδόρας διαδικασίας, ἢ ὁποία θὰ ἄξιζε τὸν κόπο τῆς ἀποδείξεως σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωσι, δεδομένης τῆς σημασίας τοῦ ἀποτελέσματος.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς βιβλιογραφίας πού παρατίθεται στὸ ἄρθρο, ὅπου μπορεῖ νὰ ἀνατρέξη ὁ ἀναγνώστης, καὶ ἐάν θεθαίως διαθέτη καὶ τίς ἀπαραίτητες γλωσσολογικὲς γνώσεις, θὰ μπορῇ ἄμεσα νὰ ἐλέγξη τὴν ἐπισημονικὴ ἀκριβεία τῶν προτάσεών μας.

Μετὰ τιμῆς

Σταῦρος Δωρικός (Dr. Ing.)

Κώστας Χατζηγιαννάκης (Δρ. Μηχ.)

Τά... Ἑλληνοαγγλοαραβικά «κουλουδάχατα» τοῦ ΟΤΕ

Κύριε διευθυντά,

Πρὸ ἡμερῶν ἔλαβα κάποιες πληροφορίες μέσῳ τηλεμοιότηπου τοῦ Ο.Τ.Ε. Μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως λοιπὸν ἀνέγνωσα στὴν ἐπικεφαλίδα: «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΛΕΜΟΙΟΥΤΥΠΙΑΣ» καὶ ἀνεθάρρησα. Ποιά ἀπογοήτευσις μὲ ἐπερίμενε ὅμως στὴν συνέχεια:

1) Γιὰ τὴν ἀρίθμωσιν γίνεται χρῆσις Λατινικοῦ ἀλφαβήτου (περιέργως ἀπουσιάζει τὸ Λ!!).

2) Στὴν παράγραφο «F» ἀναγράφεται «Μεταδίβαση σὲ ἰδιωτικὸ FAX». Ἡ ὀρθὴ διατύπωσις «Μεταδίβαση σὲ ἰδιωτικὸ ΤΟΤ» (ΤηλεΟμοιόΤυπο) ἐλησμονήθη, ἔστω κι' ἂν εἶχε χρησιμοποιηθῆ μὴ μὲν 7 σειρὲς πρὸ πάντων.

3) Στὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκτυπῶνται τὸ ἴδιο τὸ ΤΟΤ, ἀναγράφεται: «FROM Ο.Τ.Ε. Τ.Κ. ΑΛΕΧ/ΡΟΛΙΣ ΤΟ (θέσις ἀριθμοῦ ΤΟΤ)».

4) Στὸ Ἑλληνικὸ κείμενο ἡ ἴδια κατάστασις στὰ τετραγωνίδια 12 καὶ 11:

4α) «12 Τέλη - Fee» ἀντὶ «Fees».

4β) «11 Ἐπανάληψη - Repeat» ἀντὶ «Repetition».

4γ) Στὸ αὐτὸ τετραγωνίδιο «Σελίδα/ες - Page/es» ἀντὶ «Page/es».

Αὐτὰ βέβαια δὲν εἶναι οὔτε Ἑλληνικά οὔτε Ἑλληνικά. Θὰ τὰ ἐχαρακτήριζα... ἔξελληνισμένα σὲ Ἀραβικά!! Ἐκπλήσσεθε; Στ' Ἀραβικά «κούλου» = ὄλα, «οὐάχατ» = ἓνα, προσθέσατε καὶ τὴν ἐλληνικὴν κατάληξιν «τα», καὶ νὰ ποὺ μᾶς βγαίνει «κουλουδάχατα»...

Ὅλα τ' ἀνωτέρω ἀπὸ τὸν ὀργανισμό, ὁ ὁποῖος φιλοδοξεῖ νὰ κατακτήσῃ τὰ Βαλκάνια (Χερσόνησο τοῦ Αἴμου) ἀλλὰ καὶ τὴν ... Εὐρώπη. Ἄπὸ ἓνα ὀργανισμό, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς φύσεώς του ἐρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς περισσοτέρους Ἑλληνες, πρὸ πάντων ὅμως μὲ περισσοτέρους ξένους.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία.

Μετ' ἐκτιμήσεως

Π. Χατζηγιάννου

Βούλα

Υ.Γ. Ἐπισυνάπτεται ἀντίγραφο τοῦ ἐντύπου τοῦ Ο.Τ.Ε.

Ὁ ζῆλος γιὰ τὰ συμφέροντα καὶ ἡ ἀδιαφορία γιὰ τὴ γλῶσσα

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Εἶναι ἄξια θαυμασμοῦ ἡ συντονισμένη κινήσεισι τῶν ζηλωτῶν του Κλήρου κατὰ τῆς θέσεως τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, ὅσον ἀφορᾷ στὶς νέες ταυτότητες. Καὶ μπορεῖ νὰ παραδεχθῆ κανεὶς, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάξια λόγου τὰ ἐπιχειρήματά τους οὔτε τόσο ἀφελῆ, ὅπως θέλει νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσῃ ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἀπλοποιῶντας τα ὡς δείγματα νοηματικῆς ἀνεπάρκειας σὲ βαθμὸ ὥστε στὸ ἐρώτημα π.χ. τοῦ Κλήρου ἂν εἴμαστε Εὐρωπαῖοι ἢ Ἑλληνες, ὁ κ. Σημίτης νὰ ἀπαντᾷ ἀπὸ τὸ δῆμα τῆς Βουλῆς, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἓνα ψευδοδίλημα, διότι, ἐφόσον ἀνήκουμε στὴν Εὐρώπη, ἄρα εἴμαστε «κατ' ἀρχὴν» Εὐρωπαῖοι... καὶ ἄλλα, διαγράφοντας ἔτσι μὲ μιὰ μονοκονδυλιά ὄλους τοὺς μετανάστες ποὺ ζοῦν ἐκτὸς Εὐρώπης. Διότι μὲ τὸ ἴδιο σκεπτικὸ, ἂν διαμένουμε στὴν Ἀμερικὴ ἢ στὴν Αὐστραλία, εἴμαστε «κατ' ἀρχὴν» Ἀμερικανοὶ ἢ Αὐστραλοὶ.

Δὲν θ' ἀναφερθῶ στὰ (καλὰ καὶ συμφέρο-

ντα) κίνητρα τῆς Ἐκκλησίας οὔτε στὸ πολιτικὸ «Τσερνομπίλ» τῆς κυβερνήσεως. Καὶ οἱ δυὸ λαθραιοπραγοῦν, ἀδιαφορῶντας ἂν μὲ τὶς ἀντιπαλότητές τους αὐτὲς ἐνσπείρουν τὸν διχασμὸ, τὴν κατάρα αὐτὴ ποὺ ἀκολουθεῖ τὸν Ἑλληνισμό σὰν σκιά του. Ὅμως ἀπὸ τὴν ἀντιπαραθέσει αὐτὴ ἐκεῖνο ποὺ αὐτόματα προκύπτει εἶναι τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: Ἄν οἱ «πνευματικοὶ ἡγέτες τῆς Ἐκκλησίας», ὅπως οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται πῶς εἶναι, ἔδειχναν τὸν ἴδιο ζῆλο ποὺ δείχνουν τώρα (καὶ δὲν κώφευαν, καὶ ἀκόμη κωφεύουν), θὰ ἐνομιμοποιεῖτο ὁ ἐκφυλισμὸς καὶ ἡ συρρίκνωσις τῆς γλώσσας μας μὲ τὸ πραξικόπημα τοῦ 1981;

Ἡ τύχη τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς πνευματικὸς αὐτοὺς ταγούς, καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει ἓνα κρατικὸ - διοικητικὸ καθαρὰ ζήτημα, ὅπως εἶναι ἡ ἀστυνομικὴ ταυτότητα;

Φιλικὰ

Γ. Βουρνέλης

Ζυρίχη, Ἑλβετία

Χίτλερ και Πλανηταρχία

Καθώς έκτυλίχθηκε πια πλήρως τὸ ἱστορικὸ σκηνικὸ μὲ τέλος τὴν παγκοσμιοποίηση καὶ τὴν πλανηταρχία, πολλὲς ἱστορικὲς ἐρμηνεῖες καταρρέουν ἢ γίνονται τελείως διαφορετικὲς ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ κάποιοι θὰ ἤθελαν. Κεντρικὴ μορφή τῶν προκυψασῶν ἱστορικῶν ἀμφιβολιῶν ὁ αἰνιγματικὸς Ἰ. Ἀδόλφος Χίτλερ, ὁ ὁποῖος κατεύθυνε τὰ πράγματα, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τὸ «παίζανε» εἰρηνόφιλοι. Παρὰ ταῦτα ὁ πολεμικὸς τους ἐξοπλισμὸς κάθε ἄλλο παρὰ τέτοιος ἔδειχνε σὲ ποσότητα καὶ ποιότητα. Ἰ. Ἀναντίρρητη ἡ ἰδιοφυΐα τῶν Γερμανῶν στρατηγῶν (ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ΕΣ-ΕΣ καὶ τὴν ὑποπτη συγκρότησή των). Σὲ τίποτε δὲν συμφωνοῦσαν μὲ τὸν Ἰ. Ἀδόλφο, ὁ ὁποῖος ντὲ καὶ καλὰ ἔκανε τὸν ἀρχιστράτηγο χωρὶς ἔχνος ἀνταπόκρισης στὶς πραγματικὲς ἀνάγκες, ὅπου τὸ μυαλό του δούλευε πάνω σὲ ἄλλα δεδομένα καὶ διαφορετικοὺς σκοποὺς, ποὺ ἴσως κάποτε ἀποκαλύψει ἡ ἱστορία... Ἰ. Ἀμόλησε κυριολεκτικὰ γυμνὸ τὸν Ρόμμελ στὴν ἔρημο, ἄσχετα ἂν αὐτὸς εἶχε τὴν ἰδιοφυΐα νὰ τὰ καταφέρει ἀρχικῶς, καλύπτοντας μὰ σκηνοθετημένη ἦττα!

Μὰ μήπως ἡ ἐπίθεση στὴ Ρωσσία μὲ ἀνοιξιάτικες στολές, γιατί «ὁ Γερμανὸς στρατιώτης δὲν κρυώνει» (ἔτσι ἔλεγε ὁ Ἰ. Ἀδόλφος), πάλι ὑποψίες δὲν κινεῖ; Ἰ. Ἔστω ὅτι κυρίευε τὴ Μόσχα (ποὺ τὸν ἀπώθησαν) καὶ νικοῦσε καὶ στὸ Στάλινγκραντ (ὅπου αἰχμαλωτίσθηκε ἡ 6η Στρατιά). Τί θὰ γινόταν; Τίποτε, ἀπλῶς ἀλώθητοι οἱ Ρῶσοι θὰ εἶχαν ἀτέλειωτο ἔδαφος, γιὰ νὰ παραχωρήσουν γιὰ κακὴ τύχη τῶν Γερμανῶν. Ἰ. Ἐκεῖ λοιπὸν παύει ὁ Ἰ. Ἀδόλφος τὸν καταπληκτικὸ Μανστάιν καὶ ἀφήνει τὸν παθητικὸ Πάουλους νὰ παραδώσει τὴν 6η Στρατιά...

Ἰ. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα πέσαμε πια στὸ στόμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς πλανηταρχίας. Ἰ. Ἐγκλημα μὲ ἀκλόνητο ἄλλοθι, διανθιζόμενο μὲ ὠμότητες τῶν Γερμανῶν, κι αὐτὲς ὑποπτες. Μάλιστα τώρα τελευταῖα λένε, ὅτι ὁ Ἰ. Ἀδόλφος ἔκανε... αἰσθητικὴ ἐπανάσταση. Τότε εἶχε κατηγορήσει τὴ μοντέρνα τέχνη, ἀλλὰ δὲν ἦταν καλύτερη ἢ ὀλοκληρωτικὴ δική του! Τελικῶς πῶς βγήκε ἔτσι ἀπ' τό... καπέλλο τῆς μυραρίας σὰν κουνέλι ταχυδακτυλουργοῦ, ποιὸς ξέρει. Προμήθειες πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ κανσίμων. Ἰ. Ἀκριτομύθιες...

Ἰ. Ἡ ἱστορία μᾶς κυτᾶ ὅλους στὰ μάτια ἐρευνητικά, γιὰ νὰ βαθμολογήσει τὴν ἐξυπνάδα μας... Ἰ. Ἐκεῖ ψηλὰ στὸν Ἰ. Ὑμηττὸ ὑπάρχει κάποιον μυστικὸ τῶρα, ἂν δὲν ἦταν ὁ Ἰ. Ὑμηττὸς καὶ ἦταν ἡ Βαλτικὴ, ἂντε τρέχα γύρευε μὲ τοὺς... στιχουργούς... Μπορεῖ καὶ ἡ Ἰσπανία σὰν «οὐδέτερη» νὰ ἐφωδίαζε κι αὐτὴ δέδαια, γιατί τόση βενζίνη θὰ τὴν εὔρισκε ὁ Ἰ. Ἀδόλφος ἀπὸ χημικὴ παραγωγή; Συνθετικὴ; Ἰ. Ἀστεῖα πράγματα γιὰ τέτοιες ποσότητες. Ἰ. Ἀκονίστε λίγο τὸ μυαλουδάκι σας... Ἰ. Ἦταν ἄσχετος, ὅπως λένε, ἢ ἐφάρμοζε σχέδιο;

Παντελῆς Γλάρος

Ταξίαρχος (ἰπτ.) Πολεμικῆς Ἀεροπορίας



ΜΑΡΙΑ

ΤΖΑΝΗ:

Ἐπὶ τέλους, μιὰ

καθηγήτρια

Ἑλληνίδα

στὴν ψυχὴ

καὶ στοῦ νοῦ!

**ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΧΗΤΙΚΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΜΕ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ**

«Κάποιοι “Ἕλληνες” πού φαντάζονται τὴν Ἑλλάδα παγανιστικὴ ἢ πού τὴν ἐμπορεύονται στυγνὰ ἢ πού τὴν ἀλλοιώνουν μὲ μεταφυσικὲς ἰδέες, πλαστογραφώντας τὴν συνειδητά. Ἐπειδὴ “πουλάει”, ἐκμεταλλεύονται τὶς ἐπιθυμίες τοῦ πλήθους, γιὰ νὰ βγάλουν λεφτά. – Ἐνα ἀόρατο δίκτυ ἀπὸ ἐξουσιαστικούς θύλακες καλύπτει τὰ Πανεπιστήμια. – Οἱ Ἕλληνες δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν θεό τους τὸν Γιαχβέ. – Χαρακτήρισα ἐπιεικῶς “πορνογράφημα” τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. – Τοὺς πιὸ συνειδητοποιημένους Ἕλληνες συνάντησα στὸ ἔξωτερικό.»

Ἡ κ. Μαρία Τζάνη, καθηγήτρια τῆς Παιδαγωγικῆς στοῦ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, ἀνήκει σ' ἐκείνους τοὺς Ἕλληνες πὸν «ψάχνουν» καὶ «ψάχνονται». Πὸν πιστεύουν, πὼς ἡ ἱστορικὴ αὐτογνωσία εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς πὸν ἀπεγκλωβίζει τὶς συνειδήσεις καὶ μπορεῖ νὰ φέρῃ τὸν σύγχρονο Ἑλληνισμό ξανά στὴν πρωτοπορία καὶ τὴ δημιουργία. Εἶναι ἀπ' τοὺς ἐλαχίστους πανεπιστημιακούς δασκάλους, πὸν δὲν διστάζει νὰ μιλήσῃ τῇ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας, πὸν ἀντιπαρέρχεται ἐπιθέσεις καὶ διώξεις πὸν κατὰ καιροὺς δέχεται. Ὁ «Δαυλὸς» ζήτησε ἀπὸ τὴν κ. Τζάνη νὰ καταθέσῃ τὶς ἀπόψεις της καὶ τὶς προσωπικὲς τῆς ἐμπειρίες, πὸν ἀποκόμισε ἀπὸ τὸν ἀγῶνα της γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ συνέντευξή της πὸν ἀκολουθεῖ εἶναι πράγματι ριζοσπαστικὴ.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ ΤΗΣ κ. Μ. ΤΖΑΝΗ

ΜΑΡ. ΤΖΑΝΗ: Θὰ ἤθελα, κατ' ἀρχὴν, μὰ καὶ μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία, νὰ συγχαρῶ ἀπὸ ψυχῆς τὸν «Δαυλό». Κάνετε ἓνα πολὺ σημαντικὸ ἔργο καὶ εἶστε ἓνας χώρος ποῦ ὑπάρχει σ' αὐτὸν μία αὐθεντικὴ διακίνηση ἰδεῶν, μία ἔρευνα τῆς ἀλήθειας. Κάποιες φορές μπορεῖ νὰ κάνουμε λάθος. Μὰ καὶ στὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια γίνονται λάθη. Ὁ γνήσιος ἀγώνας τὰ ἐμπεριέχει ὅλα αὐτά, χωρὶς νὰ χάνη τίποτα ἀπὸ τὴν ἀξία του.

ΣΥΝΤ.: *Εἶναι γεγονός, κ. Τζάνη, ὅτι ἡ προσπάθεια ἱστορικῆς ἀφύπνισης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποῦ θροίσκεται ἐν ἐξελίξει τις δύο τελευταῖες δεκαετίες, κερδίζει συνεχῶς ἔδαφος. Δυστυχῶς ὅμως, ὅπως ἔχετε διαπιστώσει, ἡ προσπάθεια αὐτὴ νοθεύεται καὶ ρυπαίνεται ἀπὸ κύκλους καὶ ἀνθρώπους, ποῦ στὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος λέγουν καὶ πράττουν πράγματα, ποῦ οὐδεμία σχέση ἔχουν μ' αὐτήν. Θὰ θέλαμε τὴ γνώμη σας γι' αὐτό.*

Μ. Τζ.: Βεβαίως ἔτσι εἶναι. Κατ' ἀρχὴν ὑπάρχουν αὐτοὶ ποῦ θέλουν νὰ κατασυκοφαντήσουν τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν ἔσω, ὅταν δὲν μποροῦν νὰ τὴν πλήξουν ἔξωθεν. Ἐμφανίζονται λοιπὸν ὡς «Ἕλληνες», προσπαθώντας ὅμως νὰ δώσουν στὴν ἔννοια Ἑλλάδα μία ποιότητα καὶ μία φυσιογνωμία παγανιστικὴ, τῆς χειρότερης ἐκδοχῆς. Βέβαια ὅλοι αὐτοὶ ποῦ τοὺς ἀκολουθοῦν δὲν εἶναι μέτοχοι σ' αὐτὴ τὴ συνωμοσία, ἀπλῶς ἔχουν ἄγνοια καὶ παρασύρονται. Ὑπάρχουν ἄλλοι, ποῦ τὴν ἐμπορεύονται στὴ γνά: ἄλλοι, ποῦ προσπαθοῦν νὰ τὴν ἀλλοιώσουν μὲ θεωρίες ἀγνωστοπισμοῦ, μὲ διεθνιστικὲς καὶ μεταφυσικὲς ιδέες, ἄλλοτε βρισκόμενοι σὲ ταρραχὴ ἐν κρανίῳ καὶ ἄλλοτε ὡς συνειδητοὶ πλαστογράφοι.

Κάποιοι ἄλλοι δημιουργοῦν μύθους, ποῦ εὐκόλα κάποιοι ἄλλοι καταρρίπτουν, ὁπότε, ὑποτίθεται, σὲ κάποιο κοινὸ καταρρίπτεται ἡ Ἑλλάδα. Ἄλλοι ὑπάρχουν, γιὰ νὰ μπλοκάρουν καὶ νὰ ρίχνουν στὴν ἀφάνεια ἢ στὴν καταδίκη ἀνθρώπους ποῦ προσπαθοῦν σοβαρά. Ἡ περίπτωση τοῦ Ἄρη Πουλιανοῦ εἶναι ὁμηλική. Ὑπάρχουν ἀνθρώποι ἀνίεροι, ποῦ ἀπὸ κάτι ποῦ «πουλάει» θέλουν νὰ βγάλουν λεφτὰ ἢ ἐκμεταλλεούμενοι ἐπιθυμίες τοῦ πλήθους ἐμφανίζονται ὡς «σωτήρες» τῆς Ἑλλάδας, προσπαθώντας νὰ ἰκανοποιήσουν τὰ ἐξουσιαστικὰ πάθη τους. Ὑπάρχουν ἄλλοι, ποῦ εἶναι μίσθαρνα ὄργανα, συνειδητὰ καὶ πουλημένα, οἱ «ἀλλοτριμορφοδίαιτοι», ὅπως τοὺς ἀποκαλῶ. Καὶ ἄλλοι, ποῦ ὄντας ἀνεπαρκεῖς καὶ ἀνασφαλεῖς, συσπειρώνονται σὲ τέτοιου εἶδους γελοιότητες, γιὰ νὰ ἔχουν λόγο ὑπαρξῆς.

ΣΥΝΤ.: *Αὐτοί, οἱ τελευταῖοι, γιὰτὶ δὲν πᾶνε στὴν Ἐκκλησία;*

Μ. Τζ.: *Γιὰτὶ θέλουν νὰ ξεχωρίζουν, ὥστε νὰ φαίνωνται σπουδαῖοι.*

Σὲ καμμία περίπτωση δὲν ταυτίζονται Ἑλλάδα - Ὀρθοδοξία

ΣΥΝΤ.: *Ἐφέτος ἀκούστηκε πολλὲς φορές τὸ σύνθημα «Ἑλλάδα ἴσον»*

᾽Ορθοδοξία», ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὰ συλλαλητήρια τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Μ. Τζ.: Σὲ καμμία περίπτωση δὲν σημαίνει ἡ Ἑλλάδα ᾽Ορθοδοξία. Ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι μείζον μέγεθος, ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ὑπάλληλες ἔννοιες. Καὶ ἡ ὀρθόδοξη παράδοση εἶναι ἓνα κομμάτι ἀπ' τὴν μακραίωνη πορεία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὴν ᾽Ορθοδοξία πρέπει νὰ τὴν διακρίνουμε ἀπ' τὸν Ἰουδαιοχριστιανισμό, ποὺ ἔκαμε στυγερά ἐγκλήματα ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ κατ' ἐπέκτασιν σὲ βάρος τῆς ἀνθρωπότητας, ἀφοῦ τῆς ἀποστέρησε μία κληρονομιά, ποῦ, ἂν τὴν εἶχε, θὰ βρισκόταν σήμερα σὲ ἄλλο ἐπίπεδο πολιτισμοῦ.

ΣΥΝΤ.: Βλέπουμε ἀκόμη καὶ σήμερα πλήθη λαοῦ νὰ ἐξαντλοῦν τὶς προσδοκίες τους στὴν «προστασία» τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Μ. Τζ.: Νὰ σᾶς πῶ τί γίνεται. Τὸ σύστημα ἀξιῶν, ποὺ γνώρισε ὁ κόσμος, καταρρέει· καὶ αὐτὸ δημιουργεῖ ἀνασφάλεια, δὲν ξέρει κανεὶς ἀπὸ ποῦ νὰ κρατηθῆ. Καὶ στρέφεται σ' αὐτὸν ποὺ ἐμφανίζεται ὡς προστάτης τῶν ταυτοποιητικῶν του στοιχείων. Κι ἐδῶ φαίνεται τὸ βαθύτερο ἔλλειμμα τῆς παιδείας: Οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ πιαστοῦν, μὴ ἔχοντας δικές τους ἀξίες.

Τὸ ἦθος ἀπουσιάζει ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμια

ΣΥΝΤ.: Εἶστε, κ. Τζάνη, πανεπιστημιακὸς δάσκαλος καὶ σίγουρα θὰ γνωρίζετε ὅτι τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ τῆς παιδείας ξεκινᾷ καὶ ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια.

Μ. Τζ.: Δὲν θὰ διαφωνήσω. Πέρα ἀπὸ τὴν γνώση καὶ τὴν ἐπιστήμη ἐκεῖνο ποὺ ἀπουσιάζει ἀπ' τὰ πανεπιστήμια εἶναι τὸ ἦθος. Καὶ χωρὶς αὐτὸ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ. Ὑπάρχουν βέβαια καὶ σωστοὶ ἄνθρωποι καὶ ἀξιοὶ ἐπιστήμονες, ποὺ ἀσχολοῦνται ἀφανῶς μὲ τὴν ἐπιστήμη τους καὶ παράγουν σημαντικὸ ἔργο. Ὅμως ἔχει δημιουργηθῆ ἓνα ἄορατο δίχτυ ἀπὸ διαφόρους ἐξουσιαστικὸς θύλακες, ποὺ καταδολιεύεται τὴν ἐπιστημονικὴ γνώση καὶ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ κυρίως τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποὺ καταδεικνύουν τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ Ἑλληνικοῦ Συστήματος Ἀξιῶν. Τὰ ὄργανα αὐτῶν τῶν σκοπιμοτήτων προάγονται καὶ ἐκφράζουν τὸν δημόσιο λόγο τῶν πανεπιστημίων.

ΣΥΝΤ.: Ἀπὸ ποῦ μπορεῖ νὰ ἀναμῆνη κανεὶς ἓνα διαφοροτικὸ ἦθος στὴν Ἑλλάδα σήμερα;

Μ. Τζ.: Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀγωνίζονται ἀπρόσκοπα ὅπως ἐγώ – τοιμῶ νὰ τὸ πῶ, καὶ δὲν εἶναι καθόλου ἐγωιστικὸ, εἶναι ἡ ἀλήθεια.

ΣΥΝΤ.: Φαντάζομαι, πὼς δὲν ἦταν οἱ σπουδές σας ποὺ σᾶς ἔφεραν κοινὰ στὴν ἑλληνικὴ παράδοση ἀλλὰ κάτι ἄλλο.

Μ. Τζ.: Τὸ ὀφείλω στὸν δάσκαλό μου τὸν Χατιάδη, ἕναν μικρασιάτη πρόσφυγα στὸ δημοτικὸ σχολεῖο Ἀγρινίου. Μᾶς ἔλεγε: «Σ' αὐτὴ τῆ χώ-
ρα, παιδιά, γεννήθηκαν ὅλες οἱ ἀξίες, ποὺ μᾶς κάνουν ἀνθρώπους καὶ
δὲν εἴμαστε ζῶα». Ἐλεγε ἀπλὲς κουβέντες καὶ γέμιζε τὰ μάτια καὶ τὴ ψυ-
χή μας μὲ ὑπερήφνια γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Μᾶς ἔκανε νὰ καταλάβουμε, πὼς
ζοῦμε στὸν ὠραιότερο τόπο τῆς Γῆς. Ὅπου κι ἂν περπατήσουμε, μᾶς ἔλε-
γε, θὰ σκοντάψουμε σὲ ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὰ ἀγάλματα τῶν προγόνων μας.
Καὶ μᾶς ἔφερνε εἰκόνες, βιβλία, ἐγκυκλοπαίδειες.

ΣΥΝΤ.: *Τὴν ἀγάπη καὶ τὸν θαυμασμό σας γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν εἶχατε
λοιπὸν ἀπὸ μικρῆ.*

Μ. Τζ.: Ναί, πάντοτε. Ὅταν ἦμουν φοιτήτρια, εἶχα καθηγητὴ τὸν Ἀρι-
στόξενο Σκιαδᾶ ἀπὸ τὴν Λευκάδα, ποὺ συνεχῶς μᾶς παρωθοῦσε νὰ με-
λετήσουμε τὴν ἱστορία, νὰ καταλάβουμε. Βέβαια τὰ περισσότερα πράγ-
ματα τὰ ἔμαθα ἔξω, ὅταν βγῆκα ὑποχρεωτικὰ στὴν Εὐρώπη κατὰ τὴ διάρ-
κεια τῆς Χούντας – οὐσιαστικὰ φυγαδεύτηκα.

ΣΥΝΤ.: *Ἡ Χούντα τί πρόβλημα εἶχε μαζί σας;*

Μ. Τζ.: Ἦμουν στὴ νεολαία τῆς Ἐνωσης Κέντρου, καὶ μὲ κάλεσαν στὴν
Ἀσφάλεια. Ὑπῆρχε ἐκεῖ ὁ Καραπαναγιώτης τοῦ Σπουδαστικοῦ Ἀσφα-
λείας. Μοῦ ἔκαναν ἀνάκριση καὶ μοῦ ζήτησαν νὰ συμπληρώσω ἕνα χαρ-
τί εἰς τριπλοῦν. Μὲ ρώτησαν, τί γνώμη ἔχω γιὰ τὴν «Ἐθνοσωτήριο Ἐπα-
νάσταση», κι ἐγὼ ἔγραψα πὼς εἶναι πολὺ νωρὶς γιὰ νὰ ἀποφανθῶ. Μὲ ρώ-
τησαν τί γνώμη ἔχω γιὰ τὴ Βασιλεία, ἐκεῖ δὲν εἶχα πρόβλημα νὰ γράψω,
πὼς εἶναι ὁ ὀλετήρας τῆς Ἑλλάδος. Τί γνώμη ἔχω γιὰ τοὺς κομμουνιστὲς
καὶ τοὺς συνοδοιπόρους τους, ἐγὼ ἔγραψα πὼς εἶμαι Ἑλληνίδα, κι ἐπειδὴ
ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι κοσμοθεωρία, δὲν μπορῶ νὰ ἔχω ἄλλη θεωρία. Ὅσον
ἀφορᾶ στὸν Μαρξισμό, δὲν ὑπάρχει τέτοιο σύστημα. Συνοδοιπόρος δὲν
εἶμαι κι οὔτε γνωρίζω ἄλλους. Γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀντίσταση ἔγραψα, ὅτι
ἦμουν ὑπερήφανα γιὰ τὴν πατρίδα μου, ποὺ ἀντιστάθηκε. Ὅταν τοὺς
ἔδωσα τὸ ἔγγραφο αὐτό, μὲ φυγάδεψαν.

ΣΥΝΤ.: *Σὲ ποιά χώρα σᾶς ἔστειλαν;*

Μ. Τζ.: Στὴν Ἀγγλία. Χωρὶς διαβατήριο καὶ εἰσιτήριο. Μὲ πῆγαν στὸ
ἀεροπλάνο. Ἐκεῖ ἔμαθα πράγματα, ποὺ δὲν μᾶς δίδαξαν ἐδῶ. Ἐμαθα,
πὼς ἡ ἀρχὴ τοῦ DNA κατετέθη γιὰ πρώτη φορὰ ἀπ' τὸν Ἀριστοτέλη.
Πὼς ὁ Εὐκλείδης ἔγραψε 13 βιβλία καὶ ὄχι ἕνα, ποὺ ἐμεῖς ξέραμε, ἀκόμη
καὶ οἱ μαθηματικοί.

Οἱ Ἕλληνες δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν θεὸ τὸν Γιαχβὲ

ΣΥΝΤ.: *Γιὰ τίς ἀπόψεις σας σχετικά μὲ τὸν Χριστιανισμό καὶ τὴν Πα-
λαιὰ Διαθήκη ἔχετε ὑποστῆ κατὰ καιροὺς διώξεις. Ἡ «περίπτωσή» σας,*

νομίζω, ἀπασχόλησε τὸν Τύπο πρὶν 15 χρόνια περίπου.

Μ. Τζ.: Ναί, ἦταν τὸ 1984. Δίδασκα στὴ Μαράσλειο Κοινωνιολογία τῆς Παιδείας. Στὸ μάθημα αὐτὸ ἐθίγησαν τὰ κοινωνικὰ πλαίσια τῆς Γνώσης, πὺν εἶναι ἡ λαϊκὴ παράδοση καὶ τὸ θρησκευμα. Δὲν ἀσχολήθηκα μὲ τὸν Χριστιανισμό μόνο ἀλλὰ καὶ μὲ τις ἄλλες θρησκείες. Εἶχα πεῖ, πὺς οἱ Ἕλληνες δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν θεὸ τὸν Γιαχβέ, ἕνα φθονερὸ καὶ ρατσιστὴ θεὸ καὶ πὺς ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιέχει πλῆθος ἀνθελληνικῶν κειμένων, διαστροφῶν σεξουαλικῶν καὶ οὐ μόνον. Εἶπα ἐπίσης, πὺς ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ἐντεταλμένος πράκτωρ τοῦ μετέπειτα ἐξελιχθέντος διεθνοῦς Σιωνισμοῦ.

ΣΥΝΤ.: Ποιοὶ σᾶς ἐμήνυσαν γιὰ τις ἀπόψεις σας αὐτές;

Μ. Τζ.: Διάφορες παραεκκλησιαστικὲς ὀργανώσεις, ἀλλὰ πίσω τους κρυβόταν ὁ μητροπολίτης Πειραιῶς. Στὴ δίκη ἦρθαν ὡς μάρτυρες κατηγορίας δύο ὑπουργοὶ Παιδείας τῆς Νέας Δημοκρατίας, ὁ Ταλλιαδοῦρος καὶ ὁ Κοντογιαννόπουλος. Ὅταν ἔφτασε ἡ ὥρα νὰ ἀπολογηθῶ, ρώτησα τοὺς δικαστές, ἂν θὰ μὲ ἀθῶωναν, ὅταν τοὺς ἀπεδείκνυα τις ἀπόψεις μου, καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἀπάντησε καταφατικά. Ἐβγαλα λοιπὸν ἀπὸ τὴν τσάντα μου τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, στὴν ὁποία εἶχα σημειώσει τὰ ἐπίμαχα σημεῖα. Τὸ δικαστήριον διέκοψε, ἀπεσύρθη καὶ σὲ λίγο, ἀφοῦ μελέτησε τὸ βιβλίον, βγῆκε καὶ μὲ ἀθῶωσε. Μποροῦσα τότε νὰ στραφῶ ἐναντίον τῶν μηνυτῶν μου, ἀλλὰ τὸ μόνο πὺν ζήτησα ἦταν νὰ ὑπογράψουν ἕνα κείμενο, στὸ ὁποῖο ὑπόσχονταν νὰ ἀφήσουν ἀπείραχτη τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἔρευνα καὶ ἐλεύθερη τὴν διακίνηση ἰδεῶν.

ΣΥΝΤ.: Τὸ ὑπέγραψαν;

Μ. Τζ.: Βεβαίως. Ἄλλωστε δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν κι ἀλλιῶς.

ΣΥΝΤ.: Καὶ πρὶν μερικὰ χρόνια στὴ Χίο τί ἀκριβῶς εἶχε γίνεῖ;

Μ. Τζ.: Ὑπῆρχε ἕνα πρόγραμμα ἐξομοίωσης τῶν δασκάλων, πὺν εἶχαν τελειώσει τις διετεῖς Ἀκαδημίες, μὲ τοὺς ἀποφοίτους τῶν Πανεπιστημίων. Ἐδίδασκα λοιπὸν ἐκεῖ, καὶ ρωτήθηκα, γιὰτὶ στηρίζω τὴν ὀρθόδοξη παράδοση, ἀφοῦ δέχομαι τὴν θρησκεία τῶν Ἑλλήνων. Ἀπάντησα, πὺς ἡ ὀρθοδοξία προέκυψε ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή τοῦ Ἑλληνισμοῦ σ' αὐτὸ τὸ σύστημα ἀποστέωσης καὶ ἀπανθρωπιᾶς, πὺν ἦταν ὁ Ἰουδαιοχριστιανισμός. Καὶ ἡ ὀρθοδοξία δὲν μπορεῖ νὰ συνυπάρχη μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη.

Ἐπεικῶς πορνογράφημα ἢ Παλαιὰ Διαθήκη

ΣΥΝΤ.: Τὴν ἀποκαλέσατε, νομίζω, «πορνογράφημα»;

Μ. Τζ.: Τὸ «πορνογράφημα» εἶναι ἐλαφρὺς χαρακτηρισμός, τὸ εἶπα καὶ στὴν τηλεόραση. Ἐγίνε λοιπὸν καταγγελία ἀπὸ τὸν μητροπολίτη Χίου σὲ βάρος μου, καὶ μάλιστα μὲ ἀπείλησε, λέγοντας πὺς, ἂν ξαναπάω στὴ

Χίο, «τὸ χριστεπώνυμο πλήθος θὰ σὲ πετάξῃ στὴ θάλασσα!» Πῆρα λοιπὸν τὸ ἀεροπλάνο καὶ πῆγα στὴ Χίο – καὶ ὄχι μόνο δὲν ἔγινε τίποτα, ἀλλὰ μὲ καλοῦσε ὁ μητροπολίτης γιὰ... καφέ, καὶ φυσικὰ δὲν πῆγα.

ΣΥΝΤ.: *Κυρία Τζάνη, ἂν μιλοῦσατε «βιωματικά», τί θὰ λέγατε: δὲν σᾶς κουράζει αὐτὴ ἢ συνεχῆς στάση διαφοροποίησης ἀπ' τὶς κατεστημένες ἀπόψεις;*

Μ. Τζ.: Ὁχι. Δὲν νομίζω, ὅτι μπορῶ νὰ κάνω κάτι ἄλλο, εἶναι ἐπιλογή ζωῆς. Ἡ φιλοσοφία μου λέει, ὅτι τούτῃ τῇ γῆ δὲν πρέπει μόνο νὰ τῆ θαυμάζῃς καὶ νὰ τὴν ἀγαπᾷς, ἀλλὰ καὶ νὰ τῆς ἀντιπροσφέρῃς. Αὐτὸ εἶναι ἓνα καθῆκον, ποῦ σὲ ἀνταμείβει πλουσιοπάροχα, ἐπειδὴ σοῦ μεγιστοποιεῖ καὶ σοῦ ἐδραιώνει τὸν αὐτοσεβασμὸ σου. Καὶ ὅταν ὑπάρχῃ αὐτοσεβασμὸς, ζῆς ἰσορροπημένα. Καμμιά φορὰ ἀπογοητεύομαι βέβαια, ἀλλὰ καταλήγω σὲ μιὰ παραδοχὴ δικιά μου, ποῦ λέει πῶς ὁ,τι εἶναι ἐνάντια στὴν Ἑλλάδα, εἶναι καὶ ἐνάντια στὴ φύση.

ΣΥΝΤ.: Ὁ Ἑλληνισμὸς, κ. Τζάνη, θὰ ἀφυπνισθῇ τελικῶς ἢ θὰ καταπατηθῇ αὐτὴ ἢ προσπάθεια ἀναγέννησης, ποῦ ἀρχίζει νὰ διαφαίνεται;

Μ. Τζ.: Τοὺς καλύτερους καὶ πιὸ συνειδητοποιημένους Ἑλληνες τοὺς βρῆκα στὸ ἐξωτερικὸ ὡς ἐπιστήμονες καὶ διανοητές, ποῦ δὲν ἔχουν ἐθνικότητα ἑλληνική, ἀλλὰ γιὰ μένα εἶναι Ἑλληνες σύμφωνα καὶ μὲ τὴ φράση τοῦ Ἰσοκράτη. Εἶναι λίγοι, ἀλλὰ πολὺ σημαντικοί. Συναντᾷς ἐπίσης καὶ Ἑλληνες ἐθνικά, ἀνθρώπους ἐδῶ ἀλλὰ κυρίως στὴ Διασπορά, ποῦ ἐμφοροῦνται καὶ ἐνστερνίζονται χωρὶς μικρότητες καὶ σκοπιμότητες τὶς ἑλληνικὲς ἀξίες. Ὅλες αὐτὲς οἱ δυνάμεις πρέπει νὰ ἔρθουν σὲ μιὰ συνεννόηση, γιὰ νὰ παραγάγουν μιὰ «συγχορδία» τῶν δυνάμεων τοῦ Ἡθους.

ΣΥΝΤ.: *Μιλᾶτε γιὰ ὀργάνωση;*

Μ. Τζ.: Ὁχι ὀργανώσεις καὶ κόμματα, ἔτσι θὰ θάψουμε τὸν Ἑλληνισμὸ. Ἀλλὰ νὰ ὑπάρξῃ ἓνα διεθνὲς «φόρουμ», ὥστε οἱ δυνάμεις αὐτὲς νὰ συναντιοῦνται καὶ νὰ ἐπικοινωνοῦν.

ΣΥΝΤ.: Ἀπώτερα ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὶς ἀξίες τῆς ἑλληνικότητας τί ἀποτέλεσμα δύναται νὰ φέρῃ;

Μ. Τζ.: Ἐκεῖνο ποῦ διακρίνει τὸν ἀνθρώπο εἶναι ἡ διπλῆ φύση του: ἡ γνωστικὴ καὶ ἡ ἔρωτικὴ. Δύο περιπέτειες, ποῦ ἡ Ἑλλάδα γιγαντώνει καὶ ὀδηγεῖ σὲ ἀνώτερα ἐπίπεδα ὑπαρξῆς.

ΣΥΝΤ.: *Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.*

Μ. Τζ.: Κι ἐγὼ σᾶς εὐχαριστῶ. Εἶναι τιμὴ μου νὰ δίνω συνέντευξη στὸ «Δαυλό», ἐγὼ ποῦ λέω ὄχι σὲ πολλὰ πράγματα.

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Ι. ΤΣΑΓΚΑΡΗ



Ο καθηγητής της Χημείας
στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
κ. Ι. Τσαγκάρης

Τσιμέντο

άδιαπέραστο

από την

ραδιενέργεια

τό 1000 π.Χ.!

ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ ΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

“Έχει καλλιεργηθή ή άποψη, πώς οί τεχνολογικές γνώσεις τών αρχαίων Έλλήνων ήταν ελάχιστες και ύπολείποντο κατά πολύ τών έπιστημονικών τούς θεωριών. “Ομως ένα πλήθος ιστορικών μαρτυριών, πού συστημα-

Συνέντευξη του πρωτοπόρου της έρευνας μηχανικού κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΤΣΙΜΕΝΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ

Στό λόφο όπου έντοπίζεται ή ακρόπολη της αρχαίας Καμίρου στή Ρόδο, πλησίον του ναού της Ἀθηνᾶς Καμιράδος, θρίσκειται αρχαιότατη δεξαμενή χωρητικότητας 600 περίπου κυβικών μέτρων. Ἡ δεξαμενή αυτή, τό κτίσιμο της οποίας χρονολογείται κατά προσέγγιση στό 900 π.Χ., είναι κατασκευασμένη από ένα ύλικό σκληρό και άδιάβροχο, ή παρουσία του οποίου εκεί προέτρεψε πρό πολλών ετών τόν έπίτιμο διευθυντή του τ. Ὑπουργείου Δημοσίων Έργων κ. Ευστάθιο Ευσταθιάδη, πού βρισκόταν για επαγγελματικούς λόγους στή Ρόδο, νά λάβη δείγματα του ύλικού αυτού και νά προχωρήση σέ χημική ανάλυσή τους. “Οπως τελικά διεπί-



τικῶς ἀποσιωπῶνται, καταδεικνύουν τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο. Ἀκόμη καὶ κάποια διασωθέντα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος παρουσιάζουν ὡς πρὸς τὴν τεχνολογία τους καὶ τὶς ιδιότητές τους ἐκπληκτικὰ ἐπίπεδα γνώσεως, πού εἶναι γνωστὰ σὲ λίγους ἐρευνητὲς σήμερα. Καὶ ἡ ἀλήθεια φαίνεται τελικῶς νὰ εἶναι, πὼς οἱ τεχνολογικὲς γνώσεις τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔγιναν ποτὲ ἐμπόρευμα γιὰ κατανάλωση, ἐκφράσεις δηλαδὴ ἀντίθετες πρὸς τὶς φιλοσοφικὲς τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ, ὅπου ἦταν ἀπαραίτητο, ἐφαρμόζοντο μὲ ἔργα ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας. Τὰ παραπάνω ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν ἐπιστῆμη τῆς Χημείας, ἓνα γνωστικὸ κλάδο τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ μὲ τεχνολογικὲς ἐφαρμογὲς πού δὲν ὑπολείποντο σὲ τίποτε τῶν σημερινῶν, κλάδο πού ἐν τούτοις εἶναι λησμονημένος ἀπ' τὸ διεθνὲς ἀκαδημαϊκὸ κατεστημένο. Ὁ Ἰωάννης Τσαγκάρης, καθηγητὴς τῆς Χημείας στὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων, εἶναι ἀπ' τοὺς ἐλαχίστους ἐρευνητὲς, πού ἐδῶ καὶ χρόνια προσπαθεῖ νὰ ἀνασύρη ἀπ' τὴν Ἱστορία αὐτὴ τὴν θαμμένη γνώση τῶν προγόνων του. Ὁ «Δαυλὸς» συνάντησε τὸν κ. Τσαγκάρη καὶ στὴν παρακάτω συνέντευξη πού εἶχαμε μαζί του, φωτίζει ἄγνωστες πτυχὲς τῆς χημικῆς ἐπιστῆμης στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΣΥΝΤ.: *Κύριε Τσαγκάρη, ἐλάχιστα γνωρίζουμε σήμερα γιὰ τὶς χημικὲς γνώσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ποιὰ εἶναι ἡ κυρίαρχη ἄποψη πού προβάλλεται σχετικὰ μὲ τὴ γέννηση αὐτῆς τῆς ἐπιστῆμης;*

στωσε, πρόκειται γιὰ ἓνα μῆγμα ἀδρανοῦς ὑλικοῦ, τὸ ὁποῖο συνιστᾶ ἓναν τύπο σκυροδέματος (τσιμέντου), πού ἐλάχιστα διαφέρει ἀπὸ τὸ ἐν χρήσει σημερινό. Ὁ κ. Εὐσταθιάδης συνέγραψε καὶ εἰδικὴ μονογραφία γιὰ τὸ θέμα μὲ πληθῆρα ἱστορικῶν, τεχνικῶν καὶ χημικῶν πληροφοριῶν. Ἀπευθυνθήκαμε στὸν κ. Ε.Ε., ὁ ὁποῖος εὐγενῶς μᾶς παραχώρησε τὴ συνέντευξη πού ἀκολουθεῖ.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ Κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

ΣΥΝΤ.: *Θὰ ἤθελα νὰ μᾶς πῆτε, κ. Εὐσταθιάδη, ἐὰν ὑφίστανται διαφορὲς μεταξὺ τοῦ σκυροδέματος πού ἀνακαλύψατε στὴν Κάμιρο καὶ τοῦ σημερινοῦ ἐν χρήσει μπετόν.*

Ε.Ε.: *Οὐσιαστικὰ δὲν ἔχουν καμμία ἀπολύτως διαφορά. Ἡ τεχνολογία τοῦ σημερινοῦ μπετόν, πού χρησιμοποιεῖται στὰ ὁποιαδήποτε ἔργα, οἰκοδομές, λιμάνια, γέφυρες, ἀεροδρόμια κ.τ.τ., εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἴδια μ' αὐτὴν τοῦ ἀρχαί-*



* Αποψη της αρχαίας ταμεντένιας δεξαμενής Καμίφου. Ο παχὺς μανδρότοιχος στὸ μέσον εἶναι μεταγενέστερη προσθήκη. (Φωτογραφία Εὐστ. Εὐσταθιάδη.)

Ι. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ: Οί περισσότεροι και σήμερα δέχονται, ότι ή Χημεία έχει τις ρίζες της στην Αίγυπτο, πού διέσωσαν οί "Αραβες άλχημιστές και κατόπιν οί άλχημιστές του Μεσαίωνα. Η έλληνική συμβολή δέν ήταν καθόλου γνωστή παλιότερα, αλλά και σήμερα δέν προβάλλεται έπαρκώς. Εκείνος πού άνέδειξε την καταλυτική συνεισφορά τών Έλλήνων στη γένεση αυτής της έπιστήμης ήταν ο Γάλλος χημικός Marcelin Berthelot γύρω στα 1888. Ο Μπερτελώ μελέτησε άρχαία και μεσαιωνικά κείμενα καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οί χημικές γνώσεις τών άρχαίων Έλλήνων ήταν μεγάλες και πέρασαν στην Άλεξάνδρεια της Έλληνιστικής έποχής. Στην Ελλάδα συνεχιστής τών απόψεων του Μπερτελώ και πρωτεργάτης της άνάδειξης της Έλλάδος ήταν ο Μιχαήλ Στεφανίδης από τη Λέσβο, καθηγητής της Ιστορίας τών Φυσικών Έπιστημών στο Πανεπιστήμιο Άθηνών.

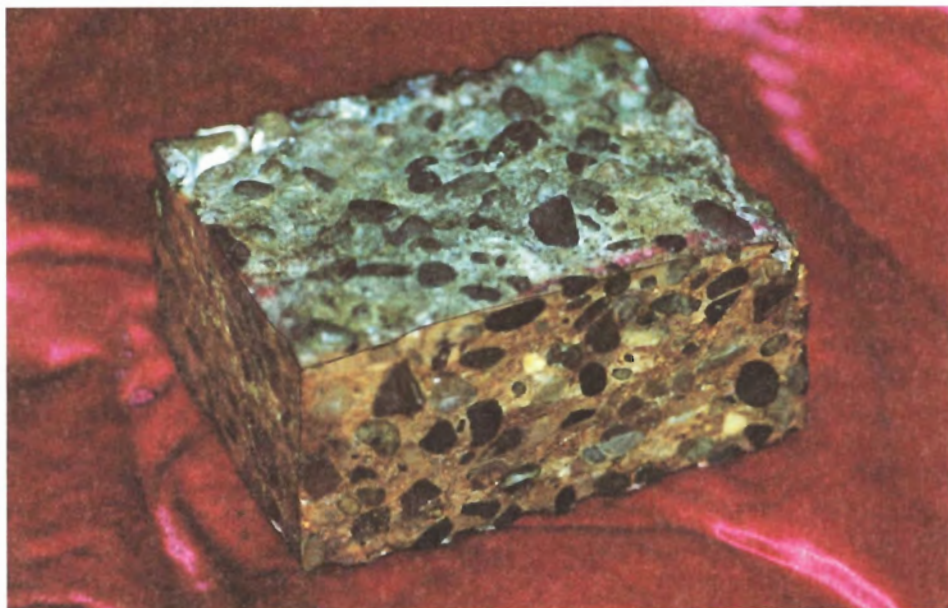
ΣΥΝΤ.: Πέρα άπ' τις ιστορικές πηγές, πού έρεύνησαν αυτοί οί δύο έπιστήμονες, υπάρχουν άρχαιολογικά κατάλοιπα, πού νά καταδεικνύουν ένα μέρος της γνώσης αυτής;

Ι. ΤΣ.: Βεβαίως. Για παράδειγμα στη Ρόδο ήκμασε ή πόλη Κάμυρος, άπ' τους Όμηρικούς χρόνους μέχρι τό 400 π.Χ., όταν ο μέγας άρχιτέκτων πολεοδόμος Ίππόδαμος έκτισε τη πόλη της Ρόδου και ή Κάμυρος παρήκμασε. Στην άκρόπολη λοιπόν της Καμίρου σφύζεται σήμερα κτίσμα μιας μεγάλης δεξαμενής από μπετόν, χωρητικότητας 600 κυβικών μέτρων, πού χρονολογείται γύρω στο 500 π.Χ. Είναι πράγματι από μπετόν με προδιαγραφές, σύσταση, ποιότητα, ποιοτική άντοχή και έλαστικότητα όμοια με τις σημερινές, σύμφωνα με έργασία του Εύσταθιάδη. Ο Εύσταθιάδης είναι ένας πολύ καλός μηχανικός - συνταξιούχος, νομίζω, τώρα - με μεγάλη πείρα στα μπετόν - μπετόν άρμέ, διευθυντής του Κέντρου Έρευνών Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η άξιέπαινη αυτή έργασία του έγινε τό 1978, ή όποία δέν άμφισβητείται πειραματικώς και άποδεικνύει ότι τό μπετόν της δεξαμενής της Καμίρου είναι όμοιο και ίσως καλύτερο από τό σημερινό τύπου «Πόρτλαντ». Τό εύρημα αυτό, πού έχει άσφαλώς τεράστιο έπιστημο-

ου έλληνικού μπετόν. Μια μικρή ώστόσο αλλά άξιοπρόσεκτη και σημαντική ύπερ του άρχαίου έλληνικού σκυροδέματος διαφορά είναι, ότι οί άρχαίοι πρόσεξαν νά δώσουν στην τσιμεντινη μεμβράνη, πού παρεμβάλλεται μεταξύ όλων τών κόκκων της συνθέσεως του μπετόν, λίγο μεγαλύτερο πάχος άπ' ό,τι βλέπει κανείς στο σημερινό μπετόν. Αυτό άποτελεί μια από τις άποδείξεις της σοφίας τών άρχαίων Έλλήνων μηχανικών.

ΣΥΝΤ.: Έκτός από τό συγκεκριμένο δείγμα της Καμίρου ένδέχεται τό σκυροδέμα νά ήταν γνωστό και έν χρήσει και σε άλλα μέρη του έλλαδικού χώρου;

Ε.Ε.: Είχα παρακαλέσει τό Έπουργείο Πολιτισμού νά μου ύποδείξη θέσεις κι άλλων άρχαίων κατασκευών, κυρίως δεξαμενών. Πράγματι μου είχε στείλει έναν πίνακα με ύπάρχουσες δεξαμενές και σε άλλα μέρη του έλλαδικού χώρου. Η διατήρηση όμως της στεγανοποιήσεως αυτών τών κατασκευών δέν είναι τόσο καλή, όσο αυτή της προτύπου κατασκευής της Καμίρου. ►



Τὸ τεμάχιο αὐτὸ τοῦ ἀρχαίου σκυροδέματος ἀπὸ τὴ δεξαμενὴ τῆς Καμίρου ἀπεκόπη γιὰ περαιτέρω μελέτη ἀπὸ τὸν κ. Εὐστ. Εὐσταθιάδη καὶ φυλάσσεται ἕως σήμερον ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸν ἴδιο. (Φωτογραφία Εὐστ. Εὐσταθιάδη.)

νικό, ἱστορικό καὶ δημοσιογραφικό ἐνδιαφέρον, δυστυχῶς δὲν προσεβλήθη ἀπ' τὸ ἑλληνικό κράτος. ►

ΣΥΝΤ.: Γνωρίζουμε, κ. Εὐσταθιάδη, ὅτι τὸ τιμῆνο εἶναι ἐφεύρεση τῶν τελευταίων ἑκατὸ ἐτῶν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Πῶς συνέβαινε οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες νὰ γνωρίζουν ἓνα πανομοιότυπο ὑλικὸ στὴν ἐποχὴ τους;

Ε.Ε.: Οἱ τεχνικοὶ εἶχαν τὴ σοφία, παράλληλα μὲ ὅλες τὶς ἄλλες φιλοσοφικὲς τοποθετήσεις τους, νὰ παρατηρήσουν ὅτι τὸ χῶμα τῆς Σαντορίνης, ποὺ εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ ἠφαιστειο, ἔχει ἰδιαίτερες ιδιότητες, ποὺ τὸ κάνουν νὰ διαφέρει ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα γνωστὰ ἀνὰ τὸν ἑλλαδικὸ χῶρο ἐδάφη. Πειραματίστηκαν ἐπάνω σ' αὐτό, ἀφοῦ τοὺς κίνησε τὴν περιέργεια, καὶ κατέληξαν ὄχι μόνον νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν ἀναμιγνύοντάς το μὲ τὸν ἀσβέστη, ὁ ὁποῖος τοὺς ἦταν ἤδη ἀπὸ παλαιότερα γνωστός, ἀλλὰ καὶ νὰ παράγουν μιὰ «λάσπη», ἡ ὁποία ἀντεχε περισσότερο στὸ νερὸ καὶ μποροῦσε νὰ πήξει μέσα σ' αὐτό, σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλα κοιτάσματα ἀπὸ φυσικὴ ἄμμο καὶ ἀσβέστη. Ἄλλὰ ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ ἐπεξέτειναν τὶς μελέτες τους, διαπίστωσαν ὅτι τὸ λεπτότατο ὑλικὸ τῆς «θηραϊκῆς γῆς», ποὺ ὑφίσταται σὲ πολὺ μικρὸ ποσοστὸ, ἴσως κάτω τοῦ 20%, εἶναι καὶ ►

Τσιμέντο τοῦ 1000 π.Χ. ἀδιαπέραστο ἀπὸ τὴν ραδιενέργεια!

ΣΥΝΤ.: *Εἶχατε ἀναφερθῆ καὶ στὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου...*

Ι. ΤΣ.: ... Νὰ σᾶς πῶ καὶ γιὰ τὸ Λαύριο. Τὸ 1992 ἡ Ἀμερικανίδα φυσικοχημικός Μάρθρα Μπουντγουαίη ἔκανε μία ἀνακοίνωση σὲ συνέδριο στὴ Βοστώνη, στὴν ὁποία ἔλεγε ὅτι τὸ κονίαμα τῆς κατασκευῆς τῶν ἐπιχρίσεων τῶν ἀρχαίων μεταλλευτικῶν δεξαμενῶν τοῦ Λαυρίου εἶναι ἀδιαπέραστο ἀπὸ τὴ ραδιενέργεια. Πρόκειται γιὰ ἓνα εἶδος τσιμέντου ποῦ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Ἕλληνες 3.000 χρόνια πρὶν τουλάχιστον. Μάλιστα ἡ κυρία Μπουντγουαίη συνέστησε νὰ χρησιμοποιηθῆ τὸ ὑλικὸ αὐτὸ ὡς μέσο ἐπιχρίσεως τῶν δεξαμενῶν ἀποθηκεύσεως πυρηνικῶν ἀποβλήτων!

ΣΥΝΤ.: *Κύριε Τσαγκάρη, μᾶς ἀναφέρετε σπουδαῖα πράγματα, πού ὅμως ἐλάχιστοι γνωρίζουν.*

Ι. ΤΣ.: Σᾶς εἶπα: Ἄν δὲν ἦταν ὁ Μπερτελώ καὶ ὁ Στεφανίδης – θὰ προσθέσω καὶ τὸν καθηγητὴ μου στὸ Πολυτεχνεῖο Προκόπη Ζαχαρία, ὁ ὁποῖος καὶ μεῖ διδάξε τις γνώσεις αὐτές –, ἴσως νὰ μὴν γνωρίζαμε τίποτε σήμερα. Μάλιστα ὁ Στεφανίδης με σειρὰ βιβλίων του ἀπεδείκνυε, ὅτι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ὑπῆρχαν οἱ «*χυμενταί*», κάτι ἀντίστοιχο τῶν σημερινῶν χημικῶν ἢ χημικῶν μηχανικῶν. Ὁ καθηγητὴς Ζαχαρίας ὑποστήριξε, ὅτι ἡ Χημεία ἔπρεπε νὰ γράφεται με *υ* καὶ νὰ ἀναφέρεται καὶ ὡς «*Χυμεντική*».

ΣΥΝΤ.: *Πῶς τὸ δικαιολογοῦσε αὐτό;*

Ι. ΤΣ.: Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγαν, πῶς, γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ χημικὴ πράξη, ἔπρεπε οἱ οὐσίες νὰ περάσουν ἀπὸ τὴν κατάσταση τοῦ «*χύματος*», ποῦ ἦταν ἡ λεπτὴ λειοτρίβηση τῆς ὕλης, πολὺ λεπτὴ ὅπως τὸ ἀλεύρι, γιὰ νὰ ἀναμειχθῆ μεῖ ἄλλο «*χύμα*» καὶ μετὴν διαδικασίᾳ τῆς μεταλλοίωσης, τῆς μεταβολῆς δηλαδή, θὰ δώση ἓνα ἄλλο προϊόν. Ἡ πράξη αὐτὴ λεγόταν «*χυμίζειν*» ἢ ἀκριβέστερα «*χυμεύειν*». Αὐτοὶ ποῦ ἔκαναν τὴν ἐργασία αὐτὴ, ποῦ κατεύθυναν τοὺς ἐργάτες, ὠνομάζονταν «*χυμενταί*».

τὸ πλέον οὐσιώδες. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἐπενόησαν κάποια γνωστὴ μόνο σ' αὐτοὺς μέθοδος τὴν ὁποία ἐφήρμοσαν σὲ ἐκτεταμένη κλίμακα γιὰ τὴν παραγωγή τῶν γεωδῶν χρωστικῶν ὑλῶν, τίς ὁποῖες χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴ βαφή καὶ ζωγραφικὴ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀγγείων. Κατασκεύαζαν ἔτσι αὐτὰ τὰ ἀπαράμιλλα ἔργα τέχνης, ἢ ἀντοχὴ τῶν ὁποίων ἀκόμα καὶ μέσα στὴ θάλασσα μετὴν πάροδο ὄχι ἀπλῶς αἰῶνων ἀλλὰ χιλιετιῶν παραμένει ἀναλλοίωτη.

ΣΥΝΤ.: *Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ἡ παρασκευὴ τσιμέντου σήμερα προϋποθέτει τὴν καύση τῶν συστατικῶν σὲ καμίνο. Αὐτὸ συνέβαινε καὶ τότε;*

Ε.Ε.: *Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν παραγωγή, ἢ διαφορὰ μετὸ σημερινὸ τσιμέντο εἶναι, ὅτι σὲ ὅλη τὴν ὑφήλιο παρασκευάζεται μέσα σὲ ἀπλῆς καμίνο, στίς ὁποῖες προσθέτουν τὸ μίγμα τῶν πρώτων ὑλῶν, τὸ ὁποῖο ψήνεται ἐκεῖ, ἐνῶ στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα θεωροῦ ὅτι χρησιμοποιοῦσαν διπλῆς καμίνο. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὸ ἠφαιστεῖο, ὅπου στὰ ἔγκατα τῆς γῆς ψηνόταν τὸ φυσικὸ γεῶδες ὑλικό, ποῦ κατόπιν χρησιμοποιοῦσαν ὡς πρώτη ὕλη,*

ΣΥΝΤ.: Μπορείτε νὰ μᾶς ἀναφέρετε κάποια ὀνόματα Ἑλλήνων χυμευτῶν πὸν διασώθηκαν;

Ι. ΤΣ.: Εἶναι ἀρκετά. Σᾶς ἀναφέρω τὸν Θεόδωρο τὸν Σάμιο (6ος π.Χ. αἰών), τὸν Γλαῦκο τὸν Χίτο (6ος -5ος π.Χ.), τὸν Ἀρχύτα τὸν Ταραντῖνο, πὸν ἀνακάλυψε καὶ τὴν πρώτη πετομηχανή (ἀεριωθούμενο) κ.λπ.

Πῶς ἐγίνε στάχτη ἢ Ἑλληνικὴ Ἐπιστήμη

ΣΥΝΤ.: Γιατί δὲν ὑπάρχουν στὰ ἀρχαῖα κείμενα οἱ λέξεις *χυμευτική* καὶ *χυμευτής*;

Ι. ΤΣ.: Διότι τὰ σχετικὰ βιβλία κήκαν τὸ 323 στή Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξάνδρειας. Στὴν Αἴγυπτο τὴν ἐποχὴ αὐτὴ οἱ Ἑλληνομεμφίτες εἶχαν ἀποκτήσει τεράστιο πλοῦτο, λόγω τῆς ἰκανότητάς τους νὰ μετατρέπουν διάφορα εὐγενῆ μέταλλα σὲ χρυσό, τὰ ὁποῖα πούλαγαν σὲ ὑψηλές τιμές, καὶ ἔτσι ἀποτέλεσαν ἀπειλή γιὰ τὴν οἰκονομία τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

ΣΥΝΤ.: Μποροῦσαν δηλαδὴ νὰ φτείαχνουν χρυσό;

Ι. ΤΣ.: Ὁχι. Οὐσιαστικὰ πρόκειται γιὰ ἐπιχρυσώσεις. Τὶς γνώσεις αὐτὲς τὶς εἶχαν πάρει ἀπ' τοὺς Ἑλληνες χυμευτὰς, πὸν μὲ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο ἔφτασαν ἐκεῖ. Ἐτσι ὁ Διοκλητιανὸς διατάζει, ὅλα τὰ βιβλία πὸν περιείχαν τὶς λέ-



Ἱζηματικὴ διάταξη τῶν στοιχείων τοῦ ἀρχαίου τοιμέντου τῆς Καμίρου σὲ γυάλινο σωλήνα. (Φωτογραφία Εὐστ. Εὐσταθιάδου.)

γιὰ νὰ παρασκευάσουν τὸ τοιμέντο. Τὸ δεύτερο καμίνι ἦταν τὸ τεχνητό, ὅπου ἔψηγαν τὸν ἀσβεστόλιθο καὶ ἔβγαζαν ἀσβέστη. Σὲ συνδυασμὸ τώρα τῆς μεθόδου τῆς «ὑδαταιώρισης» τοῦ ἐπεξεργασμένου ὑλικοῦ τοῦ ἡφαιστείου, τῆς ἀνάμιξης δηλαδὴ θηραϊκῆς γῆς μὲ νερὸ καὶ τῆς ἀφαίρεσης τοῦ νεροῦ μετὰ ἀπὸ εἰκοσιτετράωρη καθίζηση, πετύχαιναν τὴ λήψη τοῦ ἀνωτάτου στρώματος τῆς στάθμης, πὸν ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἓνα συστατικὸ τοῦ τοιμέντου. Τὸ δεύτερο συστατικὸ, ὅπως εἶπαμε, ἦταν ὁ ἀσβέστης, πὸν ψηνόταν σὲ δεύτερο καμίνι. Τὰ δύο αὐτὰ ὑλικά σὲ ὠρισμένη ἀναλογία μεταξὺ τους καὶ μὲ τὴν προσθήκη νεροῦ δίνουν ἓνα κράμα, πὸν ἔχει τὶς ἴδιες χημικὲς ιδιότητες μὲ τὸ σημερινὸ τοιμέντο "Portland". Ἐπομένως ἡ μόνη διαφορὰ τοῦ ἀρχαίου μὲ τὸ σημερινὸ τοιμέντο εἶναι, ὅτι τὸ πρῶτο παρήγετο μὲ βάση τὴν ἐμπνευσμένη τεχνολογία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τεχνικῶν.

Μάριος Μαρμανέας

ξεις «Χυμεία» καὶ «Χυμευτική» νὰ καοῦν, ὅπως καὶ ἔγινε. Τὰ ἔκαψαν καὶ στὸ Σεράπειο καὶ στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξάνδρειας. Οἱ στρατιῶτες ἔμπαιναν ἀκόμη καὶ σὲ σπίτια, ὅπου εἶχαν πληροφορίες ὅτι ὑπῆρχαν τέτοια βιβλία. Καὶ ξέρετε, πῶς σώθηκαν μερικά; Κάποιοι χυμευτὲς πέθαναν πρὶν τὸν διωγμὸ, ἦταν Αἰγύπτιοι μὲ ἑλληνικὴ μόρφωση. Ὅπως ξέρετε, μέσα στὴ μούμια ἔβαζαν καὶ τὰ ἀγαπημένα ἀντικείμενα τοῦ νεκροῦ. Ἐτσι στὶς Θῆβες τῆς Αἰγύπτου τὸν 19ο αἰῶνα βρέθηκαν δύο μούμμιες, ποὺ περιεῖχαν χειρόγραφα Χυμευτικῆς, τὰ ὁποῖα μεταφέρθηκαν στὸ μουσεῖο Λέυντεν τῆς Ὀλλανδίας, ποὺ ἀναφέρουν ἐκπληκτικὰ πράγματα: παρασκευὴ χρωμάτων, γυαλιῶν, τεχνητῶν πολυτίμων λίθων, ἐπιχρυσώσεις, ὅπως ἀκριβῶς κάνουν σήμερα. Ἡ σημερινὴ «σόδα» ἦταν τὸ «νίτρον» τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Αὐτὰ διάβασε ὁ Μπερτελώ καὶ πείσθηκε, πῶς ἡ σημερινὴ ἐπιστῆμη τῆς Χημείας προέρχεται ἀπ' τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας. Τὸ «Λεξικὸ τῆς Σούδας» – καὶ ὄχι τοῦ «Σουΐδα», ὅπως τὸ λένε – ἀναφέρει, ὅτι σύμφωνα μὲ τὸ διάταγμα τοῦ Διοκλητιανοῦ στὴν Ἀλεξάνδρεια, καὶ πιθανῶς καὶ σὲ ἄλλες πόλεις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, κατακάηκαν «τὰ περὶ χυμείας καὶ χρυσοῦ τοῖς παλαιοῖς αὐτῶν γεγραμμένα βιβλία πρὸς μηκέτι πλουτεῖν Αἰγυπτίοις ἔτι τοιαύτης περιγίγνεσθαι τέχνης, μηδὲ χρημάτων αὐτοὺς θαρροῦντας περιουσίαν Ρωμαίους ἀνταίρειν» [= τὰ περὶ χημείας καὶ χρυσοῦ βιβλία ποὺ εἶχαν γράψει οἱ ἀρχαῖοι, γιὰ νὰ μὴν πλουτίζουν πιά οἱ Αἰγύπτιοι ἀσχολούμενοι μὲ τὴν τέχνη αὐτὴ καὶ μὲ τὰ χρήματα νὰ ἀποκτοῦν θάρρος, γιὰ νὰ ἐπαναστατοῦν ἐναντίον τῶν Ρωμαίων].

ΣΥΝΤ.: Ἀσφαλῶς οἱ χημικὲς γνώσεις τῶν Ἑλλήνων θὰ ἐπηρέασαν τὶς φιλοσοφικὲς τοὺς ἀντιλήψεις γιὰ τὴν οὐσία τῆς ὕλης;

Ι. ΤΣ.: Βεβαίως. Οἱ χυμευτὲς, αὐτοὶ οἱ πρακτικοὶ φιλόσοφοι, ἦταν κατὰ κάποιον τρόπο ἡ πειραματικὴ πλευρὰ καὶ ταυτόχρονα ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιστημονικῆς θεωρίας.

Ἡ ἀπάτη τοῦ δόγματος «Ἐξ ἀνατολῶν τὸ φῶς»

ΣΥΝΤ.: Παρ' ὅλη αὐτὴ τὴν πληρότητα ἢ κατεστημένη ἄποψη διεθνῶς μιλά γιὰ τὴν γέννηση τοῦ Πολιτισμοῦ ἄλλοῦ καὶ ὄχι στὴν Ἑλλάδα.

Ι. ΤΣ.: Ἀκούστε, τὰ πράγματα εἶναι ἀπλᾶ. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνώση εἶναι καθαρὴ ἑλληνικὴ σκέψη. Ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ πλευρὰ ὑπάρχουν πολλὰ κείμενα ἀρχαίων συγγραφέων, ἐνῶ ἀντίθετα κείμενα Περσῶν, Βαβυλωνίων, Χαλδαίων, Αἰγυπτίων, Φοινίκων δὲν ὑπάρχουν. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι τὸ μόνο κείμενο ποὺ ἀναφέρεται στὴν ὕλη, ὅμως καθαρὰ θεοκρατικά. Οἱ ἑλληνικὲς ἀντιλήψεις ἀντίθετα συμβαδίζουν μὲ τὶς σημερινὲς κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Αὐτὰ σκοπῶς ἀποκρύπτονται διεθνῶς ἀπὸ ἀνθελληνικὰ κέντρα καὶ ἀπὸ θεωρίες ὅπως αὐτὲς τοῦ Μπερνάλ ἢ τοῦ Χάντινγκτον.

Καταλαβαίνετε, πῶς, ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ Μπερτελώ, δὲν θὰ ξέραμε τίποτε γιὰ τὴν συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων στὴ Χημεία. Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ ὅλες τὶς ἐπιστῆμες.

ΣΥΝΤ.: Ὑπάρχει σὲ κάποιον ἑλληνικὸ πανεπιστήμιο ἔδρα Ἱστορίας τῆς Χημείας, ὥστε νὰ ἀνασκευαστοῦν οἱ κατεστημένες ἀπόψεις;

Ι. ΤΣ.: Ὁχι. Ὑπῆρχε ὅσο ζοῦσε ὁ Στεφανίδης, καὶ τὴν κρατοῦσε γιὰτὶ ἦταν ὁ Στεφανίδης. Προσπαθοῦμε σήμερα νὰ τὴν καθιερώσουμε καὶ πάλι. Ἐγὼ θέλω νὰ κάνω τὸ χρέος μου στὴν ἐπιστῆμη ποὺ ὑπηρετῶ. Νὰ καταδείξω δηλαδὴ τὴν συμβολὴ τῶν προγόνων μας. Ἄν ἤμουν γιατρός, θὰ τὸ ἔκαμα στὴν Ἱατρικὴ.

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΣΙ: Μεγάλες οί σημερινές δυνατότητές του

Στό περιοδικό ευρείας κυκλοφορίας «**Τηλέραμα**» δημοσιεύθηκε τὸ κείμενο πὸν ἀκολουθεῖ, τὸ ὁποῖο ἀναδημοσιεύουμε ἐδῶ, διότι ἄπτεται σφιχτὰ τῆς γενικώτερης προβληματικῆς τοῦ «**Δαυλοῦ**».

Ἡ «ἀνάσταση» τοῦ περίφημου «**Λέσβιου Οἴνου**»

«Τὸ κρασί εἶναι ἑλληνικὸ προϊόν καὶ ὡς ἱστορία καὶ ὡς τεχνικὴ ἀλλὰ καὶ ὡς καλαισθησία καὶ “μεράκι”. Εἶναι διαχρονικὸ προϊόν, τὸ ὁποῖο ἀπολάμβαναν οἱ πρόγονοί μας πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια, καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ τὸ πίνουν γιὰ χιλιάδες χρόνια καὶ οἱ μελλοντικὲς γενεές», ἐπεσήμανε ὁ ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ «**Δαυλὸς**» Δημ. Λάμπρου στὰ ἐγκαίνια τῆς «**Οἴνοτράπεζας Παυλίδη**». Ὁ κ. Δ. Λάμπρου ἔκανε μία ἱστορικὴ ἀναδρομὴ τῆς ἀξίας τοῦ οἴνου στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ ἐπεσήμανε τὶς δυνατότητες ἀνάπτυξης τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς:

«Τὸ κρασί εἶναι φυσικὸ προϊόν. Ἡ φύση προβλέπει νὰ ὑπάρχουν πάνω στὰ σταφύλια οἱ ζυμομύκητες, πὸν μετατρέπουν τὸ γλεῦκος, τὸν μῆστο δηλαδή, σὲ κρασί. Ἐφ’ ὅσον τηρηθοῦν κάποιες πολὺ ἀπλὲς προϋποθέ-

Κατάσκοποι χλωρίδας!

Ἡ Ἑλλὰς πολλαπλῶς σκοπεύεται ἀπ’ τὰ σκοπευτικά τους. Ὁ μέγας της πολιτισμὸς, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὁ μοναδικὸς μὲ βάση του τὴν ἀληθινὴ (καὶ ὄχι τὴν μεταφυσικὴ) Φύση, ἦταν συνάρτηση καὶ τῆς χλωρίδας καὶ τῆς πανίδας αὐτοῦ τοῦ τόπου· τῆ Φύση, πὸν σὰν βάση γέννησε τὸ Διονυσιακὸ καὶ Ἀπολλώνιο πνεῦμα, τῶν νυμφῶν, τῶν μύθων, τῆς Ἀρτέμιδας· τῆ Φύση, πὸν ἔχει ὅλη τὴν εὐγένεια, τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὸ ἄρωμα αὐτοῦ τοῦ κόσμου· χωρὶς κανένα μυστικισμό, ὅταν ὑπέροχα ἀναδύθηκε ἡ Σκέψη, πὸν ἡ ἐπιστήμη της ξεναγοῦσε τὸν ἄνω θρώσκοντα στὸ ἄσωστο.

Καὶ διατρέχουν τὴν ἑλληνικὴ ὑπαιθρο κατάσκοποι γεωπονικοί, ὅπου τὸ ἄρωστο μυαλό τους ἔχει προσημειώσει γιὰ συγκεκαλυμμένη καταστροφὴ ὅ,τι ὁμορφο ὑπάρχει. Τὴν ἐλιά, τὴ δάφνη, τὸ



σεις, ὅπως εἶναι ἡ καθαριότητα, ἡ μὴ ἐπαφή τοῦ γλεύκους ἢ τοῦ οἴνου μὲ τὸ ὀξυγόνο τοῦ ἀέρα ἢ τὰ ὠξειδωμένα μέταλλα καὶ οἱ συνθήκες θερμοκρασίας, φωτὸς καὶ ὑγρασίας, τότε τὸ κρασί γίνεται μόνο του. Ἡ ἀνάγκη τῆς Χημείας γίνεται σημαντικὴ μόνο, ὅταν ἔχουμε κακὴ πρώτη ὕλη.

Ἡ χημεία τοῦ κρασιοῦ, ἡ λεγόμενη οἰνολογία, ἀναπτύχθηκε ἐκεῖ πού ἡ πρώτη ὕλη εἶναι κακῆς ποιότητας. Καί, ὅπως γνωρίζετε, ἡ οἰνολογία ὡς κλάδος τῆς χημείας εἶναι ἀνεπτυγμένη στὴν Γαλλία καὶ σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες, ὅπου τὰ σταφύλια δὲν εἶναι σὰν τὰ δικά μας. Καὶ λόγω ἱστορίας καὶ παραδόσεως ἀλλὰ καὶ λόγω κλίματος καὶ προνομίων ἐδαφικῶν καὶ κλιματολογικῶν οἱ Ἕλληνες βρισκόμαστε σὲ πλεονεκτικὴ θέση σὲ σχέση μὲ τοὺς ἀνταγωνιστές μας.

Μειονεξία ἔναντι τῶν ξένων σ' ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες ἀμπελουργοὺς, οἰνοποιοὺς, οἰνολόγους, ἐμπόρους καὶ καταναλωτὲς τοῦ ἑλληνικοῦ κρασιοῦ εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητη καὶ ἀδιανόητη. Πιστεύω, ὅτι κοντὰ στὰ ἄλλα ἔθνικα συμπλέγματά μας, πού ὀφείλονται μόνο στὴν ἄγνοια, ὑπάρχει κι αὐτό. Ἐὰν ἐκτιμήσουμε τὶς δικές μας ποικιλίες, τότε θὰ πετύχουμε ἓνα σοβαρὸ πλεονέκτημα στὸν πράγματι σκληρὸ ἀνταγωνιστικὸ τομέα τοῦ κρασιοῦ.

Ἡ σημερινὴ χημεία τῆς οἰνολογίας ἔχει τεράστια διαφορὰ φιλοσοφίας ὡς πρὸς τὴν παρασκευὴ τοῦ κρασιοῦ σὲ σχέση μὲ τὴν ἀρχαιότητα. Σήμε-

πεῦκο, τὰ σπάνια δότανα, μαζί μὲ τὶς πολιτιστικὲς ἀξίες συναφεῖς ἀντίστοιχα κατάσκοποι - δολιοφθορεῖς. Στὸ ἀμπέλι τοῦ Διονύσου, ὅπου κάπου ἔμαθαν ὅτι εὐδοκιμεῖ, ἔτρεξαν ὑπὸ μορφή ἀθῶνων δημοσιογράφων, καὶ ὅταν κάπου τοὺς εἶπαν ἐπάνω στὴν κουθέντα ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γραφή ἔχει τὸ γράμμα Θ ἀντὶ τῶν δύο γραμμάτων ι καὶ η καὶ σὲ ἄλλες γλῶσσες, εἶπαν: "Α! τὸ θ εἶναι φοινικικό... Τί λές, μικρή, πετάχτηκε τότε κάποιος, πὺν δὲν ἄντεξε· καὶ ὅταν γελοιοποίησε τὸ ἀνυπόστατο τῆς προπαγάνδας τους γιὰ Φοίνικες, «Ἐξ ἀνατολῶν ὁ πολιτισμός», «Μαύρη Ἀθηνᾶ» κ.λπ., ἔβαλε τὴν οὐρὰ στὰ σκέλια καί, διαλεγμένη εἰδικὰ γιὰ νὰ ἔχη ὅλα τὰ ὄπλα, ἄρχισε τὰ γλυκὰ μάτια, «ὑποσχόμενη», προκειμένου νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀποστολὴ της. "Ἀλλωστε ἡ πορνεία, τὸ νταβατζηλίκι, ἡ κατασκοπία ἔχουν τὴν πρώτη θέση στὴ Βίβλο. Κουλτουριάρηδες, Γραικύλοι, Ρωμιοί, τί λέτε γι' αὐτά. "Α! ξέρω, εἴμαστε ἐθνικιστές...



Μερική άποψη του κρατήρα του αρχαίου ήφαιστείου της Δ. Λέσβου. Διακρίνονται οι λευκές λάβες των εδαφών, οι οποίες λόγω της μεγάλης περιεκτικότητας τους σε θειάφι και θειικό χαλκό καθιστούν περιτη στην περιοχή αυτή τη φυτόπορσταση με χημικά φυτοφάρμακα. Διακρίνεται επίσης μικρο τμήμα των αμπελώνων Λάμπρου, που αποτελούνται αποκλειστικά από κλήματα της άγνωστης έως τώρα αρχαίας ποικιλίας, από την οποία παρήγετο ο περιώνυμος «Λέσβιος Οίνος».

ρα προσθέτουμε στὸ κρασί ἐπικίνδυνα χημικὰ συστατικά. Στὴν ἀρχαιότητα ἔφτειαχναν τὸ κρασί ἔτσι, ὥστε νὰ εἶναι «πνεῦμα» (ἡ λέξη εἶναι καὶ τὸ δ' συνθετικὸ τοῦ «οἶνο-πνεύματος») καὶ γιὰ νὰ ὑπηρετῇ σωστὰ τὸν ἀνώτερο θεὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Διόνυσο καὶ τὸ περίφημο «Διονυσιακὸ Πνεῦμα», τὸν ἄλλο στυλοβάτη τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ μαζί με τὸ «Ἀπολλώνιο Πνεῦμα». Αὐτὸ δείχνει, πόση σημασία ἔδιναν οἱ Ἕλληνες στὸ κρασί. Σύμφωνα με τὸν Ἀθήναιο στὴν ἀρχαιότητα οἱ Ἕλληνες παρασκεύαζαν δεκάδες εἴδη κρασιῶν με πολλοὺς τρόπους παρασκευῆς.

Πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ μᾶς γίνῃ συνείδηση ἡ ἐθνικὴ μας ὄντοτητα. Καὶ νὰ παρασκευάζουμε κρασί με διάθεση δημιουργίας καὶ μικρότερη δόση ἐμπορικῆς σκοπιμότητας. Προσωπικὰ δὲν ἐπεδίωξα νὰ γίνω ἀκριδῶς «παραγωγός». Ἐτυχε νὰ ἐγκύψω στὴν ἱστορία καὶ νὰ ἔχω τὴν ἐμπειρία νὰ παρακολουθῆσω τὴ μητέρα μου νὰ φτειάχνῃ κρασί γιὰ οἰκογενειακὴ χρήση, νὰ τὸ βάζῃ σὲ πιθάρια καὶ νὰ τὸ κλείνῃ ἀεροστεγῶς με ζύμη. Ὡς παιδί εἰσέπραξα τὶς πολυτιμὲς λεπτομέρειες τῆς ἀρχαίας μεθόδου παραγωγῆς τοῦ κρασιοῦ, τὶς ὁποῖες ἀργότερα θεμελίωσα με τὴν μελέτη τῆς ἱστορίας.

Γεννήθηκα σὲ ἓνα ὄρεινὸ χωριὸ τῆς Δυτικῆς Λέσβου τῆς ἐπαρχίας Μηθύμνης, στὰ Χύδηρα, τὸ ὁποῖο βρῖσκεται μέσα στὸν κρατῆρα ἐνὸς προϊστορικοῦ ἠφαιστείου, πού ἔσβησε γύρω στὸ 8.000 π.Χ. Ἐκεῖ ὑπῆρχε παλαιότερα μία πολὺ εὐδοκιμοῦσα ἀμπελοργία, ἡ ὁποία παρήγε ἓνα κρα-

Οἱ γεωπόνοι μας; Ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούουν κάτι τέτοια στὸν ὑπαλληλικὸ ὕπνο τους! Γέμισε ἡ Ἑλλάδα ἀκριδοπληρωμένους εἰσαγόμενους φοίνικες, δένδρο πού καμμιά σχέση δὲν ἔχει με τὴν Ἑλληνικὴ Γῆ, ὅμως σκόπιμα τὸν προωθοῦν. Τὸ μόνο πού κάνουν εἶναι, νὰ μοιράζον ἀποζημιώσεις, ἐπιχορηγήσεις κ.λπ. Ἡ ὑβριδοποίηση μᾶς στέρησε δικὰ μας φυτὰ, πού μόνον ἀπὸ τοὺς ξένους πλέον μπορούμε νὰ ἔχουμε τοὺς σπόρους τους γιὰ παραγωγή. Ἄσε τὶς γενητικὲς ἐπεμβάσεις καὶ τὰ ἐπικίνδυνα εἰσαγόμενα φυτοφάρμακα.

Θὰ παίρνομε τὸ λάδι ἀπὸ τὴν Ἰσπανία (θυμάστε τοὺς θανάτους)· καὶ τὶς ποικιλίες τοῦ Ἑλληνα θεοῦ τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ κρασιοῦ τὶς θάψαμε, φυτεύοντας πάνω στὸν τάφο τους μερλό, σωθινιόν, καμπερνέ, κάρντιναλ, γκόλντεν Ἀμβούργου... Πλήρης... ἔλληνοποίηση καὶ σ' αὐτὸν τὸν ἐντελῶς ἑλληνικὸ τομέα!

Παντελῆς Γλάρος



Τὸ ἰσόγειο τοῦ οἰνοποιείου, ὅπου παράγεται τὸ ἀρχαῖο βιολογικὸ κρασί «ΜΕΘΥΜΝΑΙΟΣ». Τὸ ὑπόγειό του, μεγαλύ-
τερο σὲ ἐμβαδόν, σὲ βάθος 6 μέτρων παρέχει τὶς φυσικὲς συνθήκες θερμοκρασίας, ὑγρασίας καὶ (μὴ) φωτισμοῦ, κά-
τω ἀπὸ τὶς ὁποῖες γίνονται ὁ συνδυασμὸς τῆς ἀρχαίας γραπτῆς καὶ προφορικῆς παραδόσεως καὶ τῆς σύγχρονης
τεχνολογίας γιὰ τὴν οἰνοποίηση, παλαίωση καὶ ἐμφιάλωση τοῦ κρασιοῦ.

σί, πού, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ συγγραφεῖς, ἦταν τὸ πρῶτο στὴν ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας, τὸ ἀκριβώτερο στὴν ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας Ρώμης, καὶ ἡ φήμη του εἶχε ἐπιβιώσει μέχρι καὶ τὴν βυζαντινὴ Κωνσταντινούπολη. Ἦταν καὶ τὸ μοναδικὸ κρασί πὸν προμηθεύονταν τὰ χαρέμια τῶν Σουλτάνων, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Λέσβος νὰ ἀπολαμβάνη εἰδικῶν προνομίων τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Ἐκεῖ λοιπόν, στὸν κρατῆρα τοῦ ἀνενεργοῦ σήμερα ἡφαιστείου τῆς Δυτικῆς Λέσβου, στὸ ἔδαφος τοῦ ὁποῖου ἀφθονοῦν τὸ θειάφι καὶ ὁ θεϊκὸς χαλκός, παρήγετο αὐτὸς ὁ «*Λέσβιος οἶνος*». Χωρὶς νὰ ἔχω τὴν πρόθεση νὰ γίνω ἔμπορος κρασιοῦ καὶ χωρὶς νὰ ἀποβλέπω σὲ οἰκονομικὰ ὀφέλη, τὸ 1980 ἀποφάσισα νὰ «*βγάλω κρασί μέσα ἀπὸ τὴν ἱστορία μας*». Ἐψαξα λοιπόν καὶ βρῆκα, ποιά ἦταν αὐτὴ ἡ ἀρχαία ποικιλία τοῦ Λεσβιακοῦ κρασοστάφυλου. Ἦταν δύσκολο νὰ ἐντοπισθῆ, διότι ἡ περιγραφή της δὲν βρέθηκε σὲ καμμία ἱστορικὴ πηγὴ. Βρῆκα τελικὰ σὲ πατρογονικὲς μου ἐκτάσεις μερικὲς ρίζες ἀναρριχητικῶν κλημάτων, πού εἶχαν διασωθῆ μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς ἀμπελουργίας τοῦ νησιοῦ τὸ 1880 ἀπὸ τὴ φυλλοξήρα. Μὲ τὸν ἔλεγχο τοῦ DNA διαπιστώθηκε, ὅτι δὲν μοιάζει μὲ καμμία ἀπὸ τὶς γνωστὲς παγκοσμῶς ποικιλίες. Ἔτσι φύτεψα 6.000 κλήματα περίπου, ἀποκλειστικὰ τῆς ἄγνωστης αὐτῆς ἀρχαίας ποικιλίας, σὲ «*βιολογικὸ*» ἀμπελῶνα (καλλιέργεια χωρὶς χημικὰ λιπάσματα καὶ ψεκασμούς). Ἀλλωστε ἡ μεγάλη περιεκτικότητα τοῦ ἡφαιστειογενοῦς ἐδάφους μου σὲ θειάφι καὶ θεϊκὸ χαλκὸ καθιστᾷ περιττὴ τὴ φυτοπροστασία. Προσπάθησα μὲ συνδυασμὸ τῆς προφορικῆς καὶ τῆς γραπτῆς παραδόσεως πὸν γνώριζα, νὰ βγάλω κάτι, γιὰ νὰ τὸ πίνω ἐγώ. Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὲς δοκιμὲς, σ' ἓνα μέρος ὅπου ἡ ἀνάμνηση τοῦ κρασιοῦ εἶχε χαθῆ τελείως, ὅπως καὶ τῆς ἀμπελουργίας, ἔβγαλα τὸν «*Μεθυμναῖο*». *Μεθυμναῖος* εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐπίθετα πὸν συνοδεύουν τὸν Διόνυσο. Τὸ συνάντησα στὰ «*Ἡθικά*» (βιβλίον Γ') τοῦ Πλουτάρχου, καὶ προέρχεται ἀπὸ τὶς λέξεις «*μέθυ*» (= κρασί), «*ύμέναιος*» (= γάμος) καὶ τὸν «*ῥυμνον*» τῶν συμποσίων. Ἔτσι ἔφθασα νὰ παράγω ἀρκετὲς χιλιάδες φιάλες ἐτησίως, ποσότητα πού... δὲν μπορεῖ νὰ καταναλωθῆ ἀπὸ ἐμένα καὶ τοὺς φίλους μου! Κι ἔτσι προμηθεύω κατ' ἐπιλογὴν γύρω στὶς 30 κάβες τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλες στὸ ἔξωτερικό, οἱ ὁποῖες τὸ διαθέτουν στὸ κοινό.

Πιστεύω, ὅτι πρέπει νὰ ξαναβροῦμε τὶς δυνατότητες τοῦ ἑλληνικοῦ κρασιοῦ καὶ νὰ μὴ μιμούμεθα τοὺς ξένους. Τὸ παρελθὸν εἶναι ὁδηγὸς γιὰ τὸ παρὸν καὶ μαζί τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν ἄς γίνουν ὁδηγὸς γιὰ τὸ μέλλον...».

Ἐξαγιασμός τῶν βανδάλων

Ἦ ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο Μινῶα τῆς Ἀμοργοῦ δήλωσε, πὼς «οἱ χριστιανοὶ σέβονται τὸν πολιτισμό». Καὶ ἐξήγησε: «Καὶ οἱ χριστιανοὶ σεβάστηκαν τὴ λατρεία καὶ τὴ θρησκεία τῶν προγόνων τους καὶ ἐξαγίασαν τὰ ἱερά, τὰ ὁποῖα ἦταν ἀφιερωμένα στὶς εἰδωλολατρικὲς θεότητες. Τὰ ἐξαγίασαν μὲ τὸ νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν ὡς ναοὺς ἢ νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ ὑλικά, γιὰ νὰ γίνουν χριστιανικοὶ ναοί!» Ἀναίσχυντα πλέον ὁ προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρεται στὴν καταστροφὴ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, χαρακτηρίζοντας τὴν καταστροφὴ ὡς «ἐξαγιασμό»! Ἄραγε θὰ ἐπιθυμοῦσε νὰ «σεβαστοῦν» τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μελλοντικά;

Καὶ τὸ ἀνελλήγιστο, ἀπολίτιστο καὶ τὸ ἀπαίδευτο πλῆθος τῶν Ρωμῶν ἀπλᾶ τὸν χειροκρότησε!

Π.Α.Κ.

Ἐξουσιαστικὲς ξεναγήσεις

Ἦ συμπαθὴς Τουρκάλα ξεναγὸς ἀρχίζει τὴν ἱστορία τῆς Ἐφέσου σχεδὸν ἀπὸ τὴν Ρωμαιοκρατία. Ἦτοι ἐπιβάλλει τὸ «προπαγανδιστικῶς ὀρθόν». Πάλι καλά, πὺν δὲν ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Σουλτάνων ἢ τοῦ Καρλομάγνου. Καὶ οἱ Ἑλεάτες φιλόσοφοι, καὶ ὁ γίγας τῆς συμπαντικῆς σκέψης Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος τί σημασία ἔχουν γιὰ τοὺς ἐξουσιαστὲς; Ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους κὶ ὕστερα ἐδραιώθηκε ἡ διεθνὴς ἐξουσία, μὲ ἀλλαγὴ τῆς σκυτάλης σὲ Ὀθωμανούς, Βρεταννοὺς καὶ τώρα τοὺς Ἀμερικανούς.

Κ.Χ.Κ.

Ἡ ἰδεολογικὴ βάση τῶν ἐμπρηστῶν

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἶχαν δώσει ψυχὴ στὰ δένδρα καὶ στὰ ἱερά ἄλση, ἐθεώρουν δὲ ὕβριν τὴν καταστροφὴ τοῦ δάσους. Ἦστολίξαν τὰ δένδρα μὲ ἄνθη, στεφάνους καὶ ἄλλα ἀφιερῶματα. Ἦκαναν καὶ τελετὲς, χοροὺς καὶ συνεσιώσεις ἐντὸς τῶν δασῶν καὶ ἐξεδήλωναν τὴν ἀγαλλίαση καὶ εὐγνωμοσύνη τους πρὸς τὸ δάσος. Διὰ τοῦτο ὁ προφήτης Μωυσῆς ἔλεγε, νὰ μὴν φυτεύουν οἱ Ἑβραῖοι ἄλση καὶ δένδρα πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἄλλοῦ λέγει νὰ κόπτονται τὰ ἄλση καὶ δένδρα τῶν «εἰδωλολατρῶν» («Ὡγγυγία», τόμ. Α, σελ. 119). Καὶ ὁ νοῶν νοεῖτω γιὰτὶ καίγονται σήμερα τὰ δάση, ὄχι ὁμως καὶ τὸ χρέμα.

Κ.Χ.Κ.

Μὲ ἀφορμὴ ἓνα βανδαλισμὸ

Οἱ κάτοικοι τοῦ κρατιδίου τῆς Ρωμιοσύνης, τῶν ὁποίων τὸ γοῦστο φθάνει μέχρι τὶς θυζαντινὲς ἀγιογραφίες, νοικοκυραῖοι κατὰ τὸ φρόνημα καὶ συντηρητικοί, εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ ὅλες τὶς περιπέτειες, μέσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες δὲν μπορεῖ νὰ φανῇ μιὰ ὑπέροχη πατρίδα ἐνὸς ὑπέροχου πολιτισμοῦ μὲ τὴ χάρη μιᾶς Καρυάτιδας. Φανατικοὶ καὶ μαζικοὶ δὲν γνωρίζουν τὴ διαφορὰ ποσότητας καὶ ποιότητας, τὶς ὁποῖες συγχέουν,

πάντα λατρεύοντας ψευδή είδωλα, τὰ ὁποῖα κατευθύνει κάποια ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ δύναμη - προπαγάνδα. Ἔτσι διαμορφώνουν πάντα ἓνα λαϊκίστικο γούστο, πού ἀγνοεῖ τίς ρίζες μας ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ Τραγούδι ἕως τὴν Ἀρχαιότητα.

Ἐρχόμαστε στὸ θέμα τῆς Ἀλίκης Βονγιουκλάκη. Εἶναι πρόδηλο, ὅτι τὸ σύστημα τὴν ἀνέδειξε, γιὰ νὰ «κάνη τὴ δουλειά του». Σὲ δύσκολες ἐποχὲς αὐτοὶ «πέρα βρέχει». Ἦταν ἀποκαρδιωτικὸ, θέατρα μὲ καταπληκτικούς ἠθοποιούς μας καὶ παραστάσεις νὰ μένουν ἄδεια, ἐνῶ δίπλα τους ἡ Ἀλίκη γεμάτη ἀπὸ τοὺς ὡς ἄνω, τοὺς ἐφησύχαζε στὴν παράσταση μιᾶς καλῆς χώνευσης! Κάποιος πρέπει νὰ μιλήσῃ σκληρὰ, παρακάμπτοντας τὴν εὐγενικὴ σιωπὴ τῶν σπουδαίων μας ἠθοποιῶν καὶ συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ τοῦ κύκλου τῆς. Ἄλλωστε βάζοντας τὰ πράγματα στὴν κανονικὴ τους θέση, νομίζω ὅτι καὶ οἱ θιγόμενοι ἀπαλλάσσονται μιᾶς ψευδοῦς δόξας. Τώρα, ὅσον ἀφορᾷ στὸν δανδαλισμὸ σὲ βάρος τῆς προτομῆς τῆς, ἀπαράδεκτος καὶ ἔξω τοῦ ὡς ἄνω πνεύματος πού παραθέσαμε: οἱ δάνδαλοι δὲν διαφέρουν σὲ τίποτα ἀπὸ τοὺς ἀπολίτιστους καὶ ἀνιστόρητους «θεατροφίλους».

Π.Γ.

Πρωτοφανές

Ἐνα μαρμάρينو θέατρο 10.000 θέσεων, πού βρῖσκεται στὸ κέντρο τῆς Λάρισας, ἀποκαλύφθηκε ὁλόκληρο μετὰ ἀπὸ συστηματικὲς ἀπαλλοτριώσεις καὶ ἀνασκαφῆς τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν. Χρειάστηκε νὰ ἀπομακρυνθοῦν 23 σύγχρονες οἰκοδομές, πού στοίχισαν στὸ ἑλληνικὸ δημόσιο 1,5 δισ. δραχμῆς («ΤΑ ΝΕΑ» 15/6/2000). Κι ἐπειδὴ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία δὲν συνηθίζει νὰ ἐνεργῇ τόσο σύντομα καὶ ἀποτελεσματικὰ, πρέπει νὰ σημειώσουμε, πὼς ὅλα ξεκίνησαν μετὰ ἀπὸ παρέμβαση τοῦ πρωθυπουργοῦ τὸ 1998. Καὶ μάλιστα συντόμως θὰ ἀναστηλωθῇ. Πρωτὰ-κουστα γιὰ τὸ Ρωμαϊκὸ πρᾶγματα...

Π.Α.Κ.

Νεκρολογία τῆς δραχμῆς

Μετὰ τρεῖς μῆνες, τὴν 1η Ἰανουαρίου 2001, ἡ ἑλληνικὴ δραχμὴ θὰ ἀντικατασταθῇ ἀπὸ τὸ νέο νόμισμα «Εὐρώ» ὅπως κάποτε καὶ αὐτὴ ἀντικατέστησε πρὸ 2.700 ἐτῶν τὸν τότε κυκλοφοροῦντα ὄβολον ἢ ὀβελόν. Ἡ ἑλληνικὴ δραχμὴ δικαίως θεωρεῖται ὡς ἓνα τῶν ἀρχαιότερων νομισμάτων, ἀν ὄχι τὸ ἀρχαιότερο νόμισμα τῆς ἐποχῆς μας.

Τὴν δραχμὴ καθιέρωσαν εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν 7ον π.Χ. αἰῶνα ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους Φεῖδων. Ἡ ὀνομασία ἐλήφθη ἀπὸ τὸ ρῆμα «δράττω», πού σημαίνει πιά ὅσους περίπου (ὀβολοὺς) δύναται νὰ δράξῃ τὸ χέρι. Ἡ δραχμὴ κατέστη πανελληνιο νόμισμα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Τώρα ἤλθε πλέον ὁ καιρὸς νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ δραχμὴ μετὰ ἀπὸ 2.700 ἔτη περίπου συνεχοῦς κυκλοφορίας.

Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη ἀποκόπτονται οἱ ρίζες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, θυσιαζόμενου εἰς τὸν βωμὸ τῆς ἰσοπεδώσεως καὶ τῆς παγκοσμιοποιήσεως τῆς νέας τάξεως τῆς ἐποχῆς μας.

Θ.Α.Λ.

Τὸ ἑλληνικὸ γράμμα Δ καὶ ἡ ὀνομασία «Δελφοὶ» ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ Η ΣΗΜΙΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ

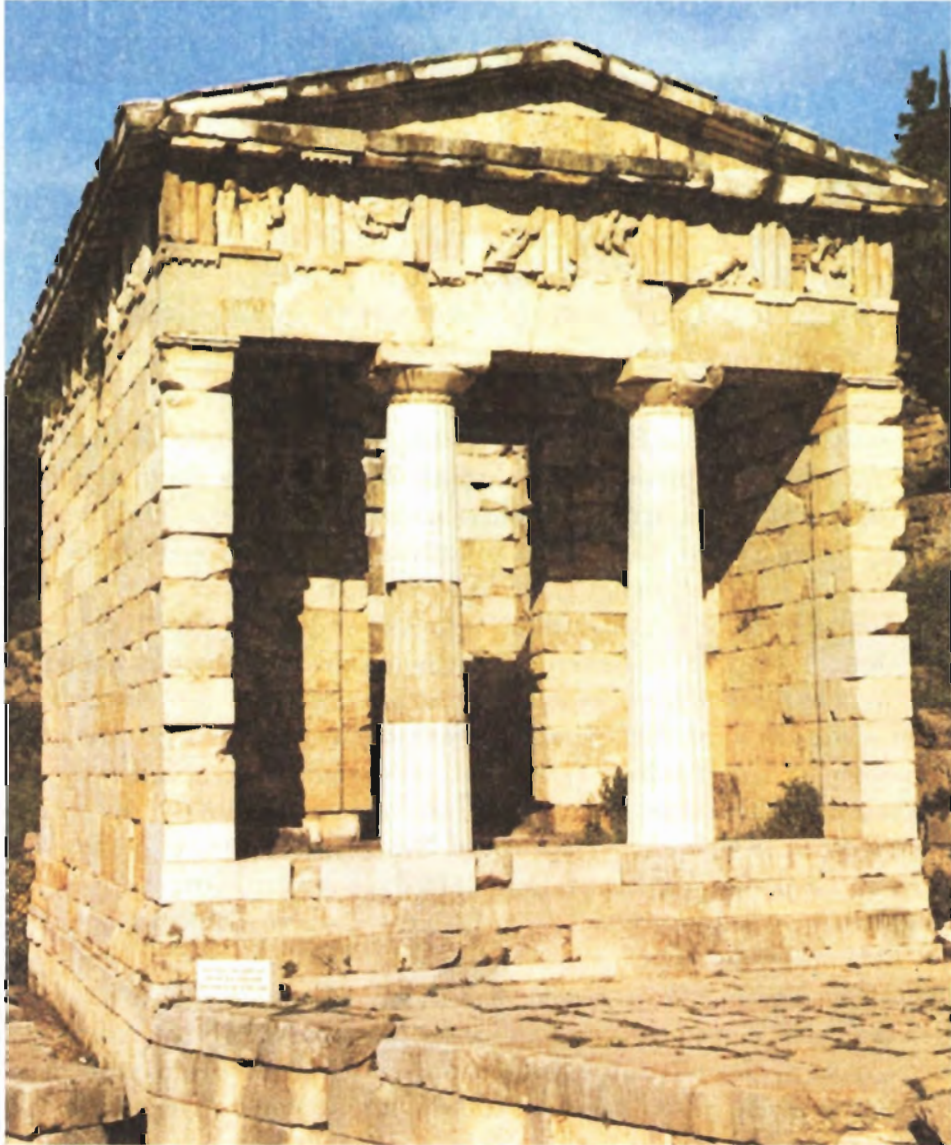
Μὲ ἀφορμὴ τὸ ἐνδιαφέρον ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου κ. Κώστα Θανασουλόπουλου («Δαυλὸς» Μαρτίου 2000) περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξης «Δελφοὶ» καὶ τῆς ἀναφορᾶς του στὴν ἐκδοχὴ ποῦ ἔχω ἀναπτύξει στὸ ἔργο μου «Ἡ Γλῶσσα τῶν Θεῶν» θὰ ἤθελα νὰ διασαφηνίσω τὰ ἑξῆς:

Δικαιολογημένα ὁ κ. Θανασουλόπουλος δὲν βρῆκε τὸ ρῆμα *del* (= βγαίνει) στὰ γνωστὰ ἑλληνοαλβανικὰ λεξικά. Τὸ *del* εἶναι γ' ἐνικὸ πρόσωπο τοῦ ρήματος *dal* = βγαίνω, προβάλλω, φανερώνομαι, ἀνατέλλω, ἀνθίζω. Εἶναι ἀνώμαλο ρῆμα: Τὸ ἀ' πρόσωπο τοῦ ἀορίστου εἶναι *dolla* ἢ *dowa*, ἐνῶ τὸ γ' ἐνικοῦ *dolli* ἢ *duall* καὶ *duaw*, καὶ τέλος ἡ προστατικὴ *dil*.

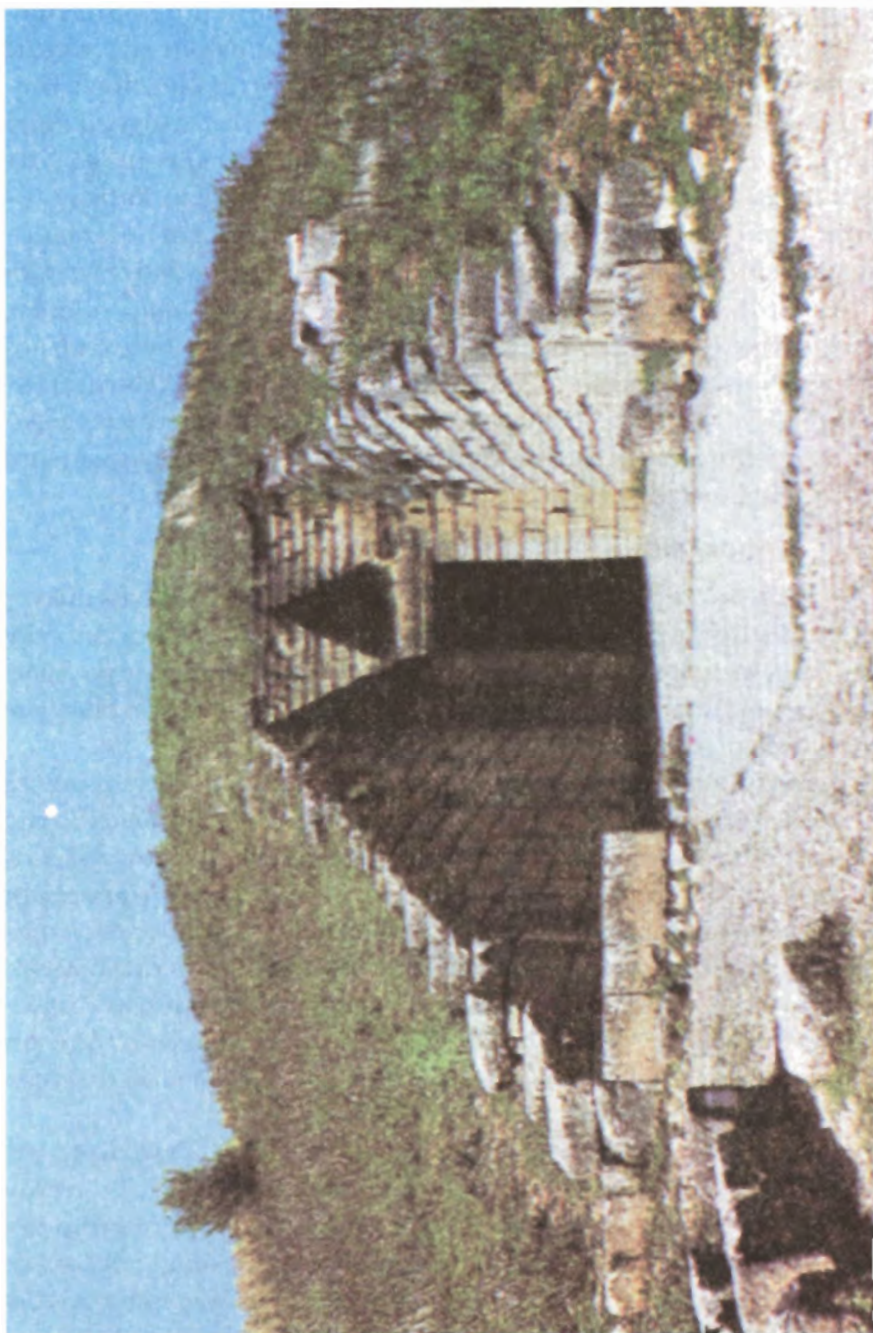
Τὸ ρῆμα αὐτὸ οἱ I. Σταματάκος («Λεξικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλῶσσης») καὶ J. B. Hofmann («Ἐτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλῶσσης») θεωροῦν σχετικὸ μὲ τὸ κλασικὸ ἀρχαιοελληνικὸ ρῆμα «θάλλω» = ἀνθίζω, ἀκμάζω, ὀγκοῦμαι. Χαρακτηριστικὴ εἶναι καὶ ἡ ἐκδοχὴ «θηλέω» (*delleo*). Τέλος νομίζω, ὅτι σχετικὸ εἶναι καὶ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ ρῆμα «τέλλω» = ἀνατέλλω, κάμνω τι νὰ ἐγερθῆ (νὰ ἀνατείλῃ), ἐμφανίζομαι, ἐγείρομαι, φανερώνομαι. Σχετικὸ ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ ρῆμα «τελέθω» = προβαίνω, ἐμφανίζομαι. Περὶ τῆς ἀντιστοιχίας καὶ ἀλληλομετάπτωσης τῶν ὀδοντικῶν Τ,Θ,Δ (D), καθὼς καὶ τῆς μετατροπῆς τοῦ Α σὲ Ε,Η,Ο δὲν χρειάζονται ἐπεξηγήσεις.

Καθὼς φαίνεται, ἡ ἀρχικὴ ρίζα ὄλων αὐτῶν τῶν ρημάτων εἶναι *dal* -, *del*- μὲ τὴν ἀρχικὴ ἔννοια βγαίνω, προβάλλω, ἐμφανίζομαι. Ἡ ρίζα αὕτη ἔχει νὰ κάνῃ μὲ τὴν ὀνομασίαν τοῦ γράμματος Δέλτα (Δ), ἀλλὰ αὐτὸ γιὰ νὰ ἐπικυρωθῆ, πρέπει νὰ ἀναλύσουμε καὶ τὴν προέλευση τοῦ **σχήματος** τοῦ γράμματος αὐτοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι βγαίνουν, ἐμφανίζονται, προβάλλουν ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους κανονικά. Στὴ Βαλκανικὴ σὲ πανάρχαιες ἐποχὰς καὶ μέχρι σήμερα οἱ τσοπάνηδες εἶχαν τὰ καλύβια τους, τίς γνωστὰς *κατσουῦλες*, σὲ σχῆμα τριγωνικὸ (κωνικὸ). Τὸ ἴδιο σχῆμα εἶχε καὶ ἡ πόρτα εἰσόδου - ἐξό-



Εἰκὼν 1. Ὁ «Θησαυρὸς τῶν Κνιδίων» στὸν Δελφούς. Τὸ Δ τοῦ ἀετώματος εἶναι σταθερὸ «μοτίβο» τῆς πανάρχαιας ἐλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐνῶ ἀπουσιάζει παντελῶς ἀπὸ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Σημιτῶν.



Εικόνα 2. 'Ο «Θησαυρός του Ἀτρέως» στις Μυήνες. Τὸ Δ τοῦ ὑπέρθυρου ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ σχῆμα αὐτὸ ἐμφανίζεται στὴν ἑλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἀπὸ τοὺς «προϊστορικοὺς» χρόνους.

δου. Στὰ μεταγενέστερα χρόνια τὰ σπίτια καὶ οἱ ναοὶ ὄλων τῶν πελασγικῶν φύλων θὰ ἔχουν 1) ἀμφικλινῆ στέγη καὶ 2) μόνο μία πόρτα εἰσόδου - ἐξόδου στὴν πρόσοψη. Σὲ ἀρχαῖες ἐποχὲς τὸ σχῆμα τῆς πόρτας ἀκολουθοῦσε τὸ τριγωνικὸ σχῆμα τῆς πρόσοψης. Ἐνα σχῆμα, πού τὸ δημιουργεῖ ἀκριβῶς ἡ ἀμφικλινῆ στέγη. Σὲ μεταγενέστερες ἐποχὲς ἡ θύρα εἰσόδου - ἐξόδου θὰ εἶναι ὀρθογώνια, ἀλλὰ τὸ ὑπὲρ τὴν θύραν τμήμα μαζὶ μὲ τὶς ἀπολήξεις τῆς ἀμφικλινοῦς στέγης θὰ δημιουργῆ τὸ ἴδιο τριγωνικὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖο κατὰ τὴν κλασσικὴ ἐποχὴ ὀνομάζεται «ἀέτωμα». Τὸ ἀέτωμα ναῶν καὶ σπιτιῶν στὴν ἀρχαῖκή ἐποχὴ ὑπῆρχε μόνο στὴν πρόσοψη. Ἄρα: *τέλλω* (*delo*), *θάλλω* (*dalo*), *τελέθω* (*deletho*), *dal* = βγαίνω, προβάλλω, ἐμφανίζομαι ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου ὑπάρχει ἡ μοναδικὴ θύρα καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τὸ σὲ σχῆμα Δ ἀέτωμα. Στὴν Ἀλβανικὴ βέβαια: *dalëi* ἢ *dalië* = ἐξοδος, τὸ σημεῖο δηλαδὴ ἀπὸ ὅπου βγαίνουμε, ἐμφανίζομαστε, προβάλλουμε. Ἐπαναλαμβάνω πάντως, ὅτι σὲ ἀρχαιότερες ἐποχὲς καὶ ἡ θύρα εἶχε σχῆμα Δ.

Ἀποκλείεται ἡ σημιτικὴ προέλευση τοῦ Δ

Θὰ μοῦ πῆτε, ὅτι παραπλήσια εἶναι καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα ἐδῶ καὶ αἰῶνες ἄποψη, ὅτι δηλαδὴ τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος Δέλτα προέρχεται ἀπὸ τὴν σημιτικὴ λέξι *daleth*, πού σημαίνει ἐπίσης πόρτα, θύρα. Ὑπάρχει ὅμως μιὰ καθοριστικὴ σημασίαις λεπτομέρεια, πού σὰν τὴν λυδία λίθο δίνει τὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα, πόθεν ἡ ἀρχικὴ προέλευση.

Τὸ τριγωνικὸ (κωνικὸ) σχῆμα στὶς καλύβες καὶ οἱ ἀμφικλινεῖς στέγες ναῶν καὶ σπιτιῶν, πού δίνουν τὸ τριγωνικὸ σχῆμα τοῦ ἀετώματος τῆς πρόσοψης, καὶ ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ ὁποῖου προήλθε τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος Δέλτα, ἔχουν ἕναν καὶ μοναδικὸ λόγο ὑπαρξῆς: **Τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ βάρους τοῦ χιονιοῦ κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνες.** Ὅλα τὰ παλιὰ σπίτια στὴν Βαλκανικὴ, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη, ἔχουν ἀμφικλινεῖς στέγες γι' αὐτὸ τὸ λόγο. Ὅλοι οἱ ναοὶ καὶ τὰ σπίτια τῆς εὐρύτερης πελασγικῆς ὁμοεθνίας ἔχουν ἀμφικλινῆ στέγη, καὶ στὴν πρόσοψη τὸ ἀέτωμά τους σχηματίζει τὸ γράμμα Δ ἢ τὸ κατὰ 45 μοῖρες κεκλιμένο «λατινικὸ» **D** σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἰταλίας.

Τέτοιος λόγος ὅμως δὲν συντρέχει στὴν περιοχὴ τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου, ὅπου σχεδὸν καθόλου ἢ σπανιώτατα χιονίζει. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο **ὄλα** τὰ σπίτια καὶ οἱ ναοὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὡς σήμερα **στεροῦνται** ἀμφικλινοῦς στέγης, ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ διαπιστώσῃ ἀπὸ ἐπιτόπια ἔρευνα ἢ ἀπὸ τὶς εἰκόνες πού παραθέτουμε μὲ ναοὺς φοινικικοὺς, βαβυλωνιακοὺς κ.λπ. (βλ. εἰκ. 3 καὶ 4). Ὅλων

οἱ στέγες εἶναι ἐπίπεδες, οἱ θύρες ὀρθογώνιες, στεροῦνται ἀετώματος, καὶ τὰ κτήρια εἶναι κυβόσχημα.

Πῶς εἶναι δυνατὸν λοιπὸν νὰ ἀποδεχώμαστε σημιτική προέλευση τοῦ γράμματος Δέλτα (Δ), ποῦ σημαίνει θύρα, ὅταν σὲ καμμιά περίπτωση ἢ θύρα ἢ ἡ πρόσοψη τῶν σπιτιῶν τῶν Σημιτῶν δὲν εἶχε αὐτὸ τὸ σχῆμα, ἐνῶ ἀποτελοῦσε ἀπαράβατο κανόνα γιὰ τὰ σπίτια τῶν Βαλκάνιων Πελασγῶν καὶ αὐτῶν ποῦ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Ἰταλία καὶ Μ. Ἀσία; Μήπως ἡ θεωρούμενη ὡς ἐβραϊκὴ λέξη *daleth* εἶναι φιλισταιϊκή; Μόνο ἔτσι ἐξηγεῖται μία λέξη καὶ ἓνα σχῆμα πρόσοψης ἢ θύρας, ποῦ ἐκ τῶν πραγμάτων εἶναι ἀνύπαρκτα στὴν περιοχὴ τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Οἱ Φιλισταιῖοι (*Peleshet*) ἔχουν κατεβῆ στὴν Μ. Ἀνατολὴ καὶ Αἴγυπτο περὶ τὸ 1750 π.Χ., προερχόμενοι ἀπὸ τὴν ἀρχαία *Παλαίστη*, μὰ περιοχὴ μεταξὺ Χειμάρρας καὶ Αὐλώνος, μαζὶ μὲ Καδμείους ἢ Καδμείωνες, Ἰωνες, Ἀργεῖους κ.λπ., καθὼς ὑποδεικνύω στὸ ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου ἔργο μου «Πελασγικὸς Δίας καὶ Ἰνδοευρωπαϊκὴ πλάνη».

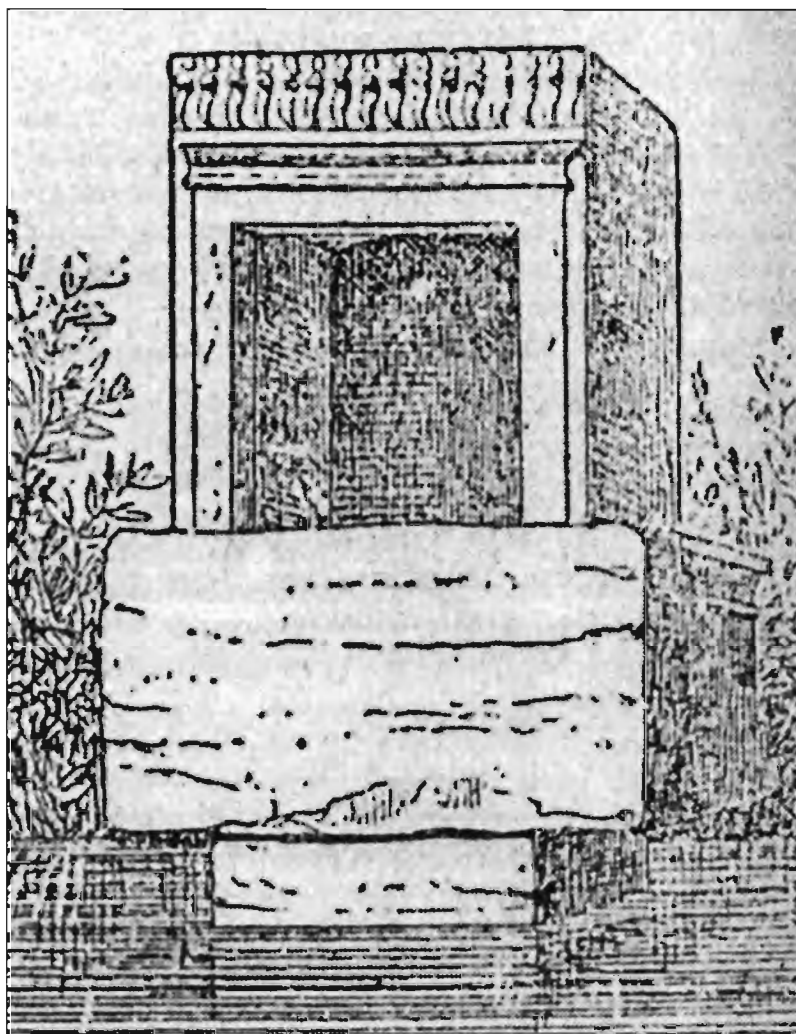
Στὴν Ἰταλία καὶ εἰδικὰ στὸ νότιο τμήμα τῆς ἔχουμε ναοὺς καὶ ἐνδεχομένως καὶ σπίτια μὲ ἀψιδωτὴ σκεπὴ, ποῦ δημιουργοῦν ἀέτωμα σὲ σχῆμα D ἐστραμμένο ἀριστερὰ κατὰ 45 μοῖρες. Νὰ τονίσουμε παράλληλα στὸ σημεῖο αὐτό, ὅτι τὸ ἀρχαῖο «λατινικὸ» Δέλτα (D) δὲν εἶχε τὴ βάση του κάθετη, ὅπως τὸ γνωρίζουμε, ἀλλὰ ὀριζόντια (βλ. γράμμα Δέλτα στὸ λεξικὸ I. Σταματάκου), πράγμα ποῦ – κι αὐτὸ – ἐπιβεβαιώνει τὴν ἄποψή μας, ὅτι **τὸ γράμμα Δέλτα εἰκονίζει ἀέτωμα πρόσοψης σπιτιοῦ ἢ ναοῦ πελασγικοῦ**. *Daleth* δὲν σημαίνει ἀκριβῶς «θύρα», ἀλλὰ τὴν πλευρὰ τοῦ σπιτιοῦ (πρόσοψη), ἀπ' ὅπου βγαίνουμε καὶ στὴν ὁποία βέβαια ὑπάρχει ἢ πόρτα, ἢ θύρα. Στὴν Ἀλβανικὴ *dalëi* καὶ *daltë* = ἐξοδος (βλ. Ἑλληνοαλβανικὸ Λεξικὸ Νίκου Γκίνη).

Στὴν ἀρχαιότητα, μᾶς πληροφορεῖ τὸ Λεξικὸ Σούδα, «δέλτα» λέγανε καὶ τὸ γυναικεῖο αἰδοῖο, καὶ ξέρανε τί λέγανε καὶ τί ἐννοοῦσαν. Τὸ γυναικεῖο αἰδοῖο εἶναι σημεῖο εἰσόδου καὶ ἐξόδου (ἔτσι τὸ ἀναφέρει ὁ Ἀριστοφάνης σὲ μία του κωμωδία). Ἡ γυναικεῖα δὲ μήτρα λεγόταν στὴν ἀρχαιότητα «δελφύς» ἢ «δολφός».

Δελφίς, *δελφῖνος* λεγόταν τὸ γνωστὸ δελφίνι, τὸ πανέμορφο καὶ πολὺ νοῆμον θαλάσσιο κῆτος. Οἱ γλωσσολόγοι βλέπουν ὅπωςδήποτε κοινὴ ρίζα μεταξὺ τῆς γυναικεῖας δελφύος καὶ τοῦ θαλάσσιου δελφίνος, ἀλλὰ τίποτα πέραν αὐτοῦ. Δηλαδή ἀδυνατοῦν νὰ ἐτυμολογήσουν τίς λέξεις (βλ. I. Σταματάκο, Hofmann, Liddell-Scott κ.λπ.). Κατὰ τὴ γνώμη μας ἡ λέξη εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὸ ἴδιο ρῆμα *del* = βγαίνει καὶ τὸ ρῆμα *fus* ἢ *fui* = μπαί-



Εἰκὼν 3. Τὰ ἑρείπια τῶν ἀνακτόρων τῆς σημιτικῆς Βαβυλῶνος. Οἱ στέγες εἶναι ὀριζόντια ἐπίπεδα. Τὸ σχῆμα Δ δὲν ὑπάρχει πουθενά.



Εἰκὼν 4. Ὁ φοινικικὸς μονολιθικὸς ναὸς τοῦ Αἰν ἔλ Χαγιατ. Ἡ πρό-
σοψή του. Ἀρχιτεκτονικὸ μέλος σὲ σχῆμα Δ δὲν ὑπάρχει.

νει, χώνει, μπήγει (τὸ ἴδιο καὶ στοῦ ἀ' ἐνικό). Ὡστε *del+fus* (δελφύς) = αὐτὸ πού «μπαίνει - βγαίνει». Γιὰ τὴ γυναικεία μήτρα δὲν χρειάζεται νὰ ἐξηγήσουμε, ἀλλὰ γιὰ τὸ δελφίνι νὰ ποῦμε, ὅτι εἶναι τὸ μοναδικὸ θαλάσσιο κῆτος τῆς Μεσογείου, τὸ ὁποῖο ἔχει αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα: νὰ μπαίνει κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια καὶ μὲ χαριτωμένο τρόπο νὰ βγαίνει πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια κατὰ τὴν διαδρομὴ του.

Προβληματισμὸ δημιουργεῖ, ἂν αὐτὸ τὸ ρῆμα *fus* ἢ *fut* εἶναι σχετικὸ μὲ τὸ ρῆμα «φυτ-εύω». Ἄλλο «σπείρω» καὶ ἄλλο «φυτεύω». Σπείρω σπόρους, ἐνῶ φυτεύω κλαδί, καταβολάδα, δενδρύλλιο κ.λπ., καὶ αὐτὸ πού κάνω εἶναι νὰ παραχώνω, νὰ μπήγω μέσα στὴ γῆ ἕναν καυλὸ, ὥστε μὲ τὸν καιρὸ νὰ βλαστήσῃ. Θεωρεῖται ἐκ προοιμίου δεδαία ἢ σχέση τοῦ «φυτεύω» μὲ τὸ «φύω» = γεννῶ, παράγω, κάνω τι νὰ φυτρώσῃ κ.λπ., ἀλλὰ κατὰ τὴ γνώμη μου τὰ δύο ρήματα εἶναι ἄσχετα.

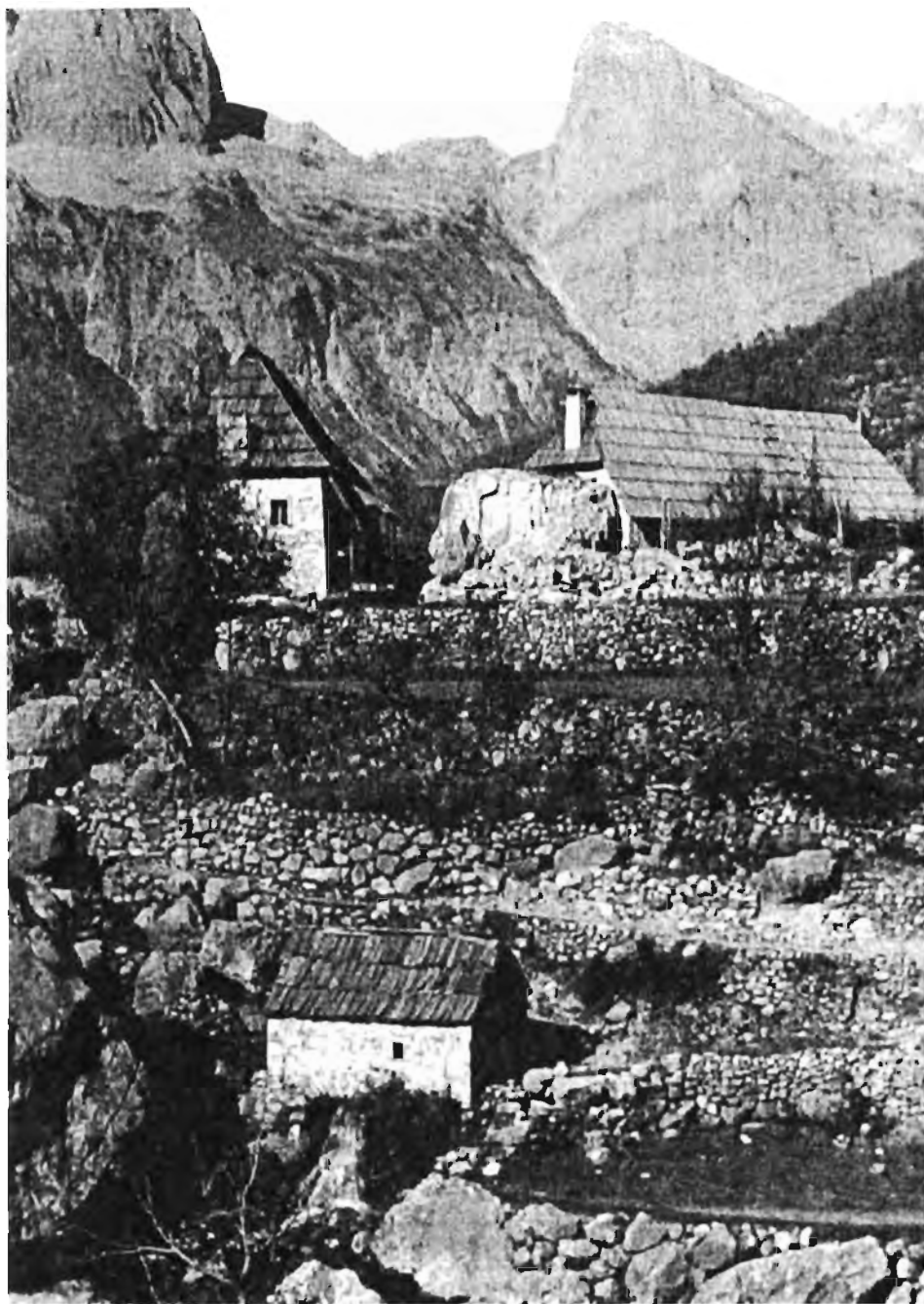
Ἡ ἐλληνικότητα ὄλων τῶν ὀνομάτων τῶν γραμμάτων

Ἰσχυρίζονται ὠρισμένοι, ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων δὲν εἶναι ἐλληνικά, ἐπειδὴ εἶναι ἄκλιτα. Ἄφελές ἐπιχείρημα. Ἄς πάρουμε ὠρισμένα, πού εἶναι ἀδιαμφισβήτητα ἐλληνικά, ὅπως «ὄμικρον» < Ο μικρόν, «ἔψιλον» < Ε ψιλόν, «ὄμέγα» < Ο μέγα. Μήπως αὐτὰ κλίνονται; Τὸ ἄκλιτον τῶν ὀνομάτων τῶν γραμμάτων τῆς ἀλφαβήτου ἔχει ἄλλον, καθαρὰ παιδαγωγικὸ, διδασκαλικὸ λόγο θεσμοθέτησης. Καὶ αὐτὰ καθὼς καὶ περὶ ὄλων τῶν ἄλλων γραμμάτων στοῦ ὑπὸ ἔκδοσιν ἔργο «Κάδμος καὶ Ἄλφάβητο. – Μῦθος καὶ πραγματικότητα».

Αὐτὸ πού βγαίνει ἀπὸ αὐτὲς τίς διασαφηνίσεις εἶναι, ὅτι:

① Ἡ Ἄρβανίτικη γλῶσσα, μὲ τὸ νὰ διασώξῃ πανάρχαιες ρίζες πελασγικὲς καὶ πρωτοελληνικὲς, ἀποτελεῖ ἐπιστημονικὸ ὄπλο καὶ ἐργαλεῖο μεγάλης σημασίας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ὄλης αὐτῆς τῆς πλαστογράφησης, πού ἄρχισε ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρινὴ ἐποχὴ, γιὰ νὰ μὴ πῶ ἀπὸ τὴν ἀφέλεια τοῦ Ἡροδότου.

② Δὲν μποροῦμε νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸν ὄρο «Ἕλληνες» γιὰ ἐποχὲς πρὶν τὴν καθιέρωση τοῦ κοινοῦ αὐτοῦ ὀνόματος γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς κεντρικῆς καὶ νότιας Ἑλλάδας, γιατί, ὅσο καὶ νὰ φαίνεται τυπικὸ, δίνει λαθρῶς νὰ θεωροῦμαστε ἀφελεῖς. Δὲν μποροῦμε νὰ πείσουμε κανέναν ἐπιστήμονα, ὅτι οἱ κάτοικοι ἑνὸς πολὺ μικροῦ τμήματος τῆς Φθίας, τὸ ὁποῖο φημιζόταν γιὰ τίς ὁμορφες γυναῖκες («Ἑλλάδα καλυγύναικα») καὶ τῶν ὁποίων ἦρχεν ὁ Ἀχιλλεύς, δημιούργησαν τὸν πολιτισμὸ τοῦ Μοχέντζο Ντάρο ἢ ἔγραψαν τὴν πινακίδα τῆς βῆς χιλιετίας π.Χ. στὴν Καστοριά. Γι' αὐτὸ προτιμῶ νὰ χρησιμοποιῶ τὸν ὄρο «Πελασγικὰ Φύλα», ἢ, καθὼς τὸ ἠθελαν οἱ ἀρχαιοελληνικὲς παραδόσεις, «Πελασγοί», ἢ τὸ συγκεκριμμέ-



Εἰκὼν 5. Καλύβες ἢ σπίτια. Ὅλα ἔχουν ἀμφικλινεῖς σκεπές καὶ ἀέτωμα σὲ σχῆμα Δ. Τοπίο τῆς Β. Ἀλβανίας. Ὅσο βορειότερα πηγαίνομε, τόσο περισσότερο ἐπικλινεῖς εἶναι οἱ στέγες: Τὸ χιόνι εἶναι περισσότερο.

νο φύλο, λ.χ. Ἴωνες, Ἀχαιοί, Μινύες, Δαρδανοί, Καδμείωνες, Ἀρκάδες κ.λπ. Ἐλληνες μὲ τὴν ἱστορική σημασία τῆς λέξης εἶναι τὸ κράμα τῶν Πελασγικῶν Φύλων τοῦ νότου καὶ ὄσων εἰσῆλθαν σ' αὐτὴν μετὰ τὰ Τρωικὰ καὶ τὴν πτώση τῶν Ἀχαιῶν καθεστώτων. Αὐτὸ τὸ κράμα δημιούργησε τὸν μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ πάνω στὶς σταθερὲς πελασγικὲς βάσεις καὶ ὄχι ἐκ τοῦ μηδενός. Ὑπάρχει δηλαδὴ μία διαλεκτική, φυλετική καὶ πολιτισμική σχέση τῶν προηγούμενων ἐπώνυμων Πελασγικῶν Φύλων καὶ τῶν Ἑλλήνων. Χρειαζόμαστε λοιπὸν ἔρευνα ὑπεύθυνη καὶ σὲ βάθος πάνω σ' αὐτὴ τὴν εὐρύτερη βάση. Τότε θὰ εἶναι καὶ ἀποτελεσματική καὶ πειστική.

Γιὰ νὰ ἐπανεέλθουμε στὸ θέμα τῆς ἐτυμολόγησης τοῦ ὀνόματος τῶν Δελφῶν, ἢ ἀποψη πού ἔχω ὑποστηρίζει στὴ «Γλῶσσα τῶν Θεῶν» εἶναι, ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὰ *Del+phaos* (*Δελ+φά-ος*), πού σημαίνουν «ὁ τόπος ὅπου φανερώνεται, ἀναβλύζει, βγαίνει τὸ φῶς». Ἡ ἐκδοχὴ τοῦ κ. Θανασουλόπουλου εἶναι οὐσιαστικὰ ἴδια, ἀλλὰ καθίσταται πολὺ ἐνδιαφέρονσα καὶ ἀξιοπρόσεκτη ἢ ἐρμηνεῖα πού δίνει στὸ πρῶτο συνθετικὸ. Ἡ λέξη «*δῆλον*» < *δέελον* σημαίνει φανερό, ὄρατό, καθαρὸ. Καὶ φανερό, καθαρό, ὄρατό εἶναι ἐκεῖνο πού φωτίζεται, ἐνῶ «*ἄδῆλον*» εἶναι τὸ μὴ καθαρό, τὸ μὴ φωτεινὸ, ἐκεῖνο πού δὲν φαίνεται. Εἶναι λοιπὸν ἐρευνητέον, ἂν τὸ πρῶτο συνθετικὸ ἔχη τὴν ἔννοια τοῦ «φανερώνεται, ἀναβλύζει, βγαίνει», δηλαδὴ τοῦ ρήματος σὲ γ' ἐνικὸ πρόσωπο ἢ τῆς παραγωγῆς λέξης «*δέελον* - *δῆλον*» = φανερό, καθαρό, ὄρατό κ.λπ.

Νομίζω, ὅτι ἡ ἐνδελεχὴς μελέτη τῶν δελφικῶν μυθολογικῶν στοιχείων θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ τὴν ἀκριβέστερη ἀπάντηση στὴν ἔννοια τοῦ πρώτου συνθετικοῦ τῆς λέξης «*Δελφοί*». Ἐντελῶς πρόχειρα ἐπικαλοῦμαι τὴν ἑορτὴ τῶν «*Θεοφανείων*» στοὺς Δελφοὺς καὶ στὴ Δῆλο (*Del-os*). Ὡς γνωστόν, τοὺς τρεῖς χειμερινούς μῆνες δὲν ἐδίδοντο χρησιμοί, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔφευγε καὶ πῆγαινε στοὺς Ὑπερβορείους. Τὴν 7ῃ ἡμέρᾳ τοῦ δελφικοῦ μηνὸς Βυσίου (Φεβρουάριος), ἡμέρᾳ πού, καθὼς πίστευαν, γεννήθηκε ὁ Ἀπόλλων, ἀρχίζαν νὰ δίδωνται οἱ χρησιμοί. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ συνέπιπτε καὶ μὲ τὴν **ἐπανεμφάνιση** τοῦ θεοῦ στοὺς Δελφοὺς, δηλαδὴ τὰ «*Θεοφάνεια*». *Θεοφάνεια* σημαίνει αὐτὸ ἀκριβῶς: ἐμφάνιση, φανέρωση τοῦ θεοῦ, ἐν προκειμένῳ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός.

Ἀριστείδης Π. Κόλλιας

Συγγραφέας - ἐρευνητής

ΥΓΣ. Διάβασα τὰ ὅσα γράφει ἐναντίον μου ὁ ὑπογράφων ὡς «Βορειοηπειρώτης» στὸ τεῦχος τοῦ Ἰουνίου. Τί νὰ ἀπαντήσω στὸν ἄνθρωπο; Ἐκ στόματος κόρακος ἐκθήσεται «κρά»...

Ο ΟΛΥΜΠΙΣΜΟΣ ΩΣ ΤΕΧΝΗ

Είναι αισθητική, αλλά και παράγει αισθητική

Η αισθητική είναι γνώρισμα αλλά και επίτευγμα, έργο της ανθρωπίνης δημιουργίας. Η αισθητική περιλαμβάνει την «άμεση γνώσι» ως απόρροια της λειτουργίας του πνεύματος και των συναισθημάτων του ανθρώπου από την έπαφή του με άλλους ανθρώπους, αντικείμενα και παραστάσεις. Το αντικείμενο της φιλοσοφίας της αισθητικής, ως τμήμα - μέρος της ένότητας Πνεύμα - Ψυχή - Σώμα, περιλαμβάνει και τον Όλυμπισμό. Έμπεριέχει την θεωρία του Ώραιοου και Άλθινοϋ, άρα και των Τεχνών. Έτσι ή αισθητικότητα είναι διαρκής αγώνας και τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς πολύμορφης σχέσεως ἀνάμεσα στήν κρίσι, σκέψι, γνώμη, γνώσι και σοφία.

Η αίσθησι της ὁμορφιάς δημιουργείται ὡς συνισταμένη παραδεκτῶν ἐννοιῶν ἐκλεκτικότητος και ἐπιλογῆς. Αὐτὲς ἀποκτῶνται ἀπὸ τὶς ἐμπειρίες τοῦ ἀντικειμένου· ὁδηγοῦν δὲ σὲ ὑποκειμενικὴ κρίσι και συναισθήματα, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν συνειδητοποίηση τοῦ ἀντικειμένου. Ὑπὸ αὐτὴ τὴν ἐννοια ἡ αισθητικότητα εἶναι μέρος τῆς σφαίρας τῆς ὑπάρξεως.

Ὁ ἀθλητισμὸς προκαλεῖ συνεχῶς τὸν ἄνθρωπο πρὸς ἓνα ἀνώτερο ἐπίπεδο ὑπάρξεως, ἐν ᾧ ταυτόχρονα δύναται νὰ τὸν διατηρήσῃ στὰ πλαίσια τῆς ἀπλῆς αισθητικῆς ἀπολαύσεως τοῦ Ώραιοῦ ὡς χρησίμου και ὠφελίμου γι' αὐτόν. Ἡ αισθητικότητα ἀποτελεῖ διαρκῆ πρόκλησι γιὰ τὸν Όλυμπισμό. Ἡ αισθητικότητα ἢ ἐκφράζουσα τὸν Όλυμπισμό δύναται νὰ ἀποτελέσῃ πηγὴ ἐλευθερίας, πνευματικῆς ἀναπτύξεως και δημιουργικότητος. Συχνὰ ὁμως ὑποβαθμίζεται σὲ «αἰσθητισμό», ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἀκριβῶς ἀντίθετη πορεία.

Ἡ αισθητικὴ τῆς εἰκόνας, ἢ ὁποῖα ἐκφράζει τὴν ὁμορφιά, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑπαρξιακὴ ὄντοτητα και τὴν ἐπιλογή, καθὼς ἐπίσης ἀπὸ τὴν συνεπῆ και ἰσορροπημένη πρᾶξι. Ἡ πλαστικότητα τῶν κινήσεων και ἡ ἐσωτερικὴ ὁμορφία ἐκφράζονται μὲ τὶς κινήσεις και καταδηλοῦν πνευματικο - ψυχικὸ - σωματικὸ εἶναι και γίγνεσθαι.

Ἐὰν ὁ ἀθλητισμὸς εἶναι και Τέχνη, ἐμπνευστῆς γιὰ δημιουργικὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα, τίθενται τὰ ἐρωτήματα: πῶς ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα τῆς αισθητικότητος - ὁμορφιάς και τί εἶδους αισθητικότητα - ὁμορφία ἀντιπροσωπεύει;

Ἡ καλλιτεχνική φύσι στὸν ἀθλητισμὸν βασιζέται στὴν κίνησι τοῦ σώματος, μὲ σκοπὸν τὴν ἐπιτευξί τῆς μεγιστοποιήσεως τῆς προσπάθειας γιὰ νίκη ἐπὶ τοῦ ἰδίου μας ἑαυτοῦ καὶ τὴν ὑπεροχὴ ἐπὶ τῶν συναγωνιζομένων, καθὼς ἐπίσης τὴν ἀπόδοσι τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ καλλιτέχνη - ἀθλητῆ μέσῳ τοῦ καλλιτεχνήματος - ἀγῶνος. Ὁ ἀθλητισμὸς λοιπὸν ὡς Τέχνη ἀποτελεῖ φυσικὸ πρότυπο καὶ ἀξία ζωῆς. Ἡ ὁμορφιά ἐνυπάρχει στὸν ἀθλητισμὸν, καὶ πρέπει νὰ μὴν ἀντιμετωπίζεται ὡς κάτι τὸ ἐξωγενές. Ἡ ἴδια ἡ σύστασι καὶ κίνησι τοῦ ἀθλητισμοῦ «βγάζει ὁμορφιά». Ἀντιπροσωπεύει τὴν «ἀγωνιστικὴ ὁμορφιά».

Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ περιβάλλοντος χώρου ἀποτελεῖ γεγονὸς γιὰ κάθε πολιτισμὸν καὶ εἶναι θεμελιώδης ἀρχὴ γιὰ καλλιτεχνικὴ δημιουργία. Μαζοποιοῦσι στὴν Τέχνη θὰ σήμαινε αὐτομάτως καὶ μαζοποιοῦσι στίς ἰδέες - ἀρχές - ἀξίες. Ὁ Ὀλυμπισμὸς ὡς κορυφωσι αὐτῶν δὲν ἐκφράσθηκε μαζικά. Μετεῖχαν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων οἱ ἐξαγνισθέντες καὶ μεμνημένοι, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ δώσουν ὄρκον καὶ οἱ τῆς ἡμετέρας παιδείας μετέχοντες. Μετεῖχαν δηλαδὴ οἱ Ἕλληνες ὡς ἐλεύθερα πνευματικὰ ὄντα, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπῆρχαν ὁμαδικὰ ὀλυμπιακὰ ἀγωνίσματα, ἀλλὰ μόνον ἀτομικά.

Τὸ σῶμα εἶναι φορεὺς τῆς ὁμορφιάς στὴν πρωτογενῆ φυσικὴ του μορφὴ καὶ προκαλεῖ αἰσθητικὴ ἐκτίμησι καὶ ὑποκειμενικὴ ἀπόλαυσι, ὅταν ἐπιδεικνύη ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὶς δυνατότητές του. Ἐνσωματώνει ἀξίες, ὅπως εἶναι ἡ συμμετρία, ἡ ἀρμονία, ἡ εὐρυθμία. Αὐτὲς ὀδηγοῦν σὲ ἐπιτεύγματα, τὰ ὁποῖα ξεπερνοῦν τὰ ὄρια τῆς ἀτομικότητος. Ἔτσι τὸ ἀτομο-ἀθλητῆς ὑπερβαίνει καὶ τὸν ἑαυτό του.

Ὁ συναγωνιστικὸς ἀθλητισμὸς συνδυάζει τὴν φυσικὴν ὁμορφιά μὲ τὴν ἐπιδεξιότητα τῆς ἀτομικῆς προσπάθειας γιὰ τελειοποίησι καὶ ὑπεροχὴ. Ἡ φυσικὴ ὑπεροχὴ καὶ ἡ δημιουργικὴ ἱκανότητα τοῦ σώματος γίνονται πηγὴ ἐνσαρκώσεως τῶν ἀνωτέρων ἀξιῶν, οἱ ὁποῖες συνδυάζουν τὴν Φύσι μὲ τὴν ὄντοτητα, τὴν ὕλη μὲ τὸ πνεῦμα, τὴν στάσι μὲ τὴν ἀρμονικὴ κίνησι.

Ἡ αἰσθητικὴ τῆς Φύσεως ὀδηγεῖ σὲ αἰσθητικότητα, ποῦ εἶναι σύμφωνη μὲ τὶς περὶ Φύσεως ἀλήθειες καὶ ὄχι τὶς ἐξωκοσμικές, θεοκρατικὲς θεωρίες. Οἱ ἀριθμοὶ ὡς πρῶτες ἀντικειμενικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ νοητοῦ κόσμου ἐκφράζονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μὲ γεωμετρικὰ σχήματα. Αὐτὰ τὰ σχήματα γεννιοῦνται ἀπὸ τὰ «σημεῖα» τῶν ἀριθμῶν στὸν χρόνον ἢ τὸν χώρον, καὶ εἶναι στὴν πραγματικότητα ἐντυπώσεις, τὶς ὁποῖες γεννοῦν οἱ αἰσθήσεις. Ἡ προσέγγισι καὶ γνῶσι φυσικῶν ἀληθειῶν διαμορφώνει, διατηρεῖ καὶ διδάσκει τὴν ἰσορροπία Κόσμου - Φύσεως - Πνεύματος καὶ Λόγου.

Ὁ καλλιτέχνης ἀθλητῆς ὡς δημιουργὸς

Ὁ Ὀλύμπιος ἀθλητῆς εἶναι δρῶν καλλιτέχνης. Ἡ πραγματικὴ χρῆσι τῶν



Ὁ ὠλοκληρωμένος καὶ τέλειος τύπος τοῦ ἀθλητῆ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων. Τὸ κάλλος τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνα, σωματικὸ καὶ ψυχικόν, ἀποτυπώνεται στὸ ἔργο αὐτό, πὸν εἶναι γεμάτο κίνηση, ρυθμό, ἁρμονία, ἀλλὰ καὶ ἀγωνιστικότητα, αὐτοπεποίθηση καὶ ἤρεμο αἶσθημα ὑπεροχῆς. Εἶναι ἔργο τοῦ μεγάλου Πολυκλείτου, καὶ γιὰ τὴν τελειότητά του ὠνομάσθηκε «Κανών». Κοσμεῖ τὴ Γλυπτοθήκη τοῦ Μονάχου.

φυσικῶν, κληρονομικῶν καὶ ἐπικτητῶν δυνατοτήτων του μὲ τὴν μορφή συντονισμένων πράξεων ἀποτελεῖ ἔμπνευσι καλλιτεχνική. Αὐτὲς οἱ πράξεις φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικῆς του ἰδιαιτερότητας - προσπάθειας, προκειμένου νὰ ξεπεράσῃ τὸν ἑαυτὸ του ὀρεγόμενος τὸ ἄπειρο. Ἡ δύναμι τοῦ φυσικοῦ ὄντος ἐκφράζεται ἀπὸ τὶς ἰδιότητες τῆς ὁμορφιάς, ὅπως εἶναι ἡ συμμετρία, ἡ ἰσορροπία, ὁ ἔλεγχος, ἡ χάρι, ὁ ρυθμὸς, ὁ «ἔρως», ἡ ἄρμονία. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἰδιότητες ἐνσωματώνονται στὰ ἐπιτεύγματα τῆς Τέχνης. Ἐπίσης οἱ ἰδιότητες τῆς ὁμορφιάς ἐκθέτονται μὲ τὴν προσωρινὴ καὶ ἀκαριαία παράστασι - εἰκόνα τόσο στὸν ἀθλητισμὸ ὅσο καὶ στὸν χορὸ.

Ἡ αἰσθητικότητα κινήσεων στὶς ἔντονες συναγωνιστικὲς ἀθλητικὲς προσπάθειες συνδυάζεται μὲ βαθεῖα συνείδησι τῆς ὁμορφιάς. Αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν φυσικότητα καὶ ἀπὸ τὶς ιδέες καὶ ἀξίες. Αὐτὲς ἀποτελοῦν τὸ «πρότυπο» γιὰ κάθε ἀγωνιζόμενο. Συμβάλλουν στὴν κατάδειξι τῆς ὁμορφιάς καὶ ἡ γνῶσι καὶ ἐκτέλεσι τῆς ὀρθῆς μηχανικῆς τῶν κινήσεων. Τέρεται ὁ ἀγωνιζόμενος ἀπὸ ὅλες τὶς δραστηριότητες, οἱ ὁποῖες δύνανται νὰ πραγματοποιηθοῦν μὲ τὴν συναίνεσι τῆς πνευματικότητάς του, τῆς συνειδητότητάς του, τοῦ συναισθήματός του καὶ τῆς βουλήσεώς του. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποκορύφωμα τῆς Τέχνης, ἡ ὁποία συνδυάζει καὶ ἐκφράζει τὸ ἀθλητικὸ γίνεσθαι.

Ἡ συνάρτησί του μὲ τὸν χρόνον καὶ τὸν χώρον ἐπιτρέπει στὸν Ὀλύμπιον ἀθλητὴ νὰ πραγματώσῃ τὸ ἐπιδιωκόμενο. Παραλλήλως ἱκανοποιεῖ τὸν θεατὴ, τὸν ἄλλο καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος ἔχει τὶς προϋποθέσεις γιὰ ἱκανοποίησι τῆς αἰσθητικῆς του ὑποστάσεως. Ἡ μορφή, ἡ ρυθμικὴ κίνησι τὰ χρώματα, οἱ διακυμάνσεις, ἡ ὀξύτητα καὶ ἡ χροιά τῆς φωνῆς ἀποτελοῦν σύνολο πλῆρες χάριτος, πὺ ἀποκαλύπτει τὴν πορεία πρὸς τὴν τέλεια Ὁμορφιά.

Ὁ ἀθλητὴς ὡς δημιουργημὰ τέλειος ἐκφράσεως

Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ ἀθλητισμοῦ, γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ ὡς Τέχνη, ξεπερνᾷ τὰ ὄρια τῶν ἔξεων, ἀποκαλύπτοντας νέες σφαῖρες τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων. Αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν ἀλληλεπίδρασι τῶν ἐνδογενῶν φυσικῶν δυνάμεων, ὅπως εἶναι ἡ ρώμη, ἡ κίνησι καὶ ἡ ὑπεροχή. Ἐπίσης μὲ τὸ μέγιστο τῶν αἰσθητικῶν ἀξιῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ἐνδογενεῖς στὴν ἐνσυνείδητη ζωὴ καὶ τὶς προσδοκίες γιὰ ἀνώτερη ζωὴ μέσῳ τοῦ ρυθμοῦ, τῆς ἄρμονίας καὶ τῆς ἐνότητας.

Ὁ ἀθλητὴς ἀποτελεῖ τὴν ὑποκειμενικότητα τῆς προσπάθειας. Ὅμως αὐτὴ μετατρέπεται σὲ ἀντικειμενικότητα στὸ ἴδιο του τὸ ἐπίτευγμα. Ὁ ἀθλητὴς - καλλιτέχνης διακατέχεται ἀπὸ ἐσωστρέφεια, ἡ ὁποία τοῦ προσφέρει τὴν ἀπόλαυσι τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐπιτυχίας καὶ τὴν ἀκατάπαυστη δύναμι γιὰ συνεχῆ προσπάθεια. Ἀένη χαρὰ - ἱκανοποίησι δημιουργεῖται ἀπὸ πολλὰ καὶ ποικίλα ἀντίθετα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνυπάρχουν. Αὐτὰ εἶναι ἡ ὀρμέφυτη προσπάθεια, ἡ ἀλληλουχία τῶν διαδεχομένων κινήσεων - φάσεων, οἱ προ-

καθορισμένες προσπάθειες - δραστηριότητες και οί διέποντες τήν γενική προσπάθεια κανόνες και ἀρχές, καθώς επίσης οί γνώσεις γιά ὑπερνίκησι και ἐπίτευξι καλύτερης ἐπιδόσεως.

Ἐπιδιώκοντας τήν τελειότητα ὁ ἀγωνιζόμενος ἀθλητής μετατρέπει τίς ιδιότητες τῆς δημιουργικότητος σέ παγκόσμια ἀναγνωρισμένες ἀξίες. Ἡ συνειδητή ἐπιδίωξι τῆς τελειότητος ὀδηγεῖ τὸν ἀθλητισμὸ ὡς Τέχνη νά μεταδίδη τίς ἀρχές τῆς δημιουργικότητος. Τὸν ὀλοκληρώνει και τὸν καθιστᾶ σύμβολο παγκόσμιου ἐνότιου τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος και τοῦ πολιτιστικοῦ γίγνεσθαι.

Ὁ θεατῆς ὡς ἐν δυνάμει στοιχεῖο συνδημιουργίας

Στὸν ἀθλητισμὸ οί θεατῆς μετέχουν και δύνανται νά ἐμπνεύσουν τοὺς ὑποκειμενικῶς μετέχοντες (τοὺς ἀγωνιζομένους) νά πετύχουν τὸ ἐπιδιωκόμενο. Τὸ ἦθος τῶν θεατῶν ἐκφράζει τὸ ἦθος τῶν ἀγωνιζομένων. Ἐκφράζεται δὲ καθ' ὅλη τήν διάρκεια τοῦ ἀγῶνος, καθώς επίσης και κατά τὸν χρόνον ὁ ὁποῖος προηγεῖται ἢ ἔπεται τοῦ ἀγῶνος. Ἐὰν οί ἐκδηλώσεις τῶν θεατῶν δὲν ἐπηρεάζουν ὄλους τοὺς ἀθλητῆς καταλυτικά, ἐπιδροῦν ὅμως στὴν συγκινησιακὴ τους κατάστασι. Αὐτὴ ἢ ἐκδήλωσι ἀποτελεῖ πηγὴ καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως και ἐκφράσεως. Σὲ ἐλευθέρως ἀγωνιζομένους ψυχολογικῆ πίεσι, πού νά ἐπηρεάζη τήν ἀπόδοσι, δὲν ὑφίσταται.

Ἡ ἱερότητα τοῦ χώρου τῆς Ὀλυμπίας ἀπέροριπτε κάθε «ἀλλότριον» μὲ ἐκφρασι και διάθεσι ἐνάντια στὴν πνευματικὴ - ψυχικὴ - σωματικὴ ὑπεροχὴ και συνανάτασι τοῦ Ἑλληνοῦ. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἱερὸν ἄπυρον ἐπυροῦντο οί θεατῆς νά προσέρχωνται μὲ καλυμμένη τήν κεφαλὴ τους. Τὰ ἀπείρου κάλλους ἐμπνευσμένα στὴν Ὀλυμπία ἔργα Τέχνης τῶν Ἑλλήνων εἶναι δείγματα φωτισμένων πνευμάτων. Τὸ μέγιστον ὅμως ἔργον Τέχνης - δημιουργίας εἶναι ἐκεῖνον τοῦ ἀνεπαναλήπτου χώρου τῆς Ὀλυμπίας. Μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλφειοῦ και Κλαδέου και τοῦ εὐρισκομένου βορείως Κτουρίου ἢ Κρονίου λόφου ἐπιχωρίασε τὸ Ὀλύμπιον φῶς· αὐτὸ δὲ τὸ καλλιτέχνημα φιλοτέχνησε ἡ Ἑλληνίδα Μάννα - Γῆ.

Βιβλιογραφία:

1. - Ἀντ. Δ. Κεραμόπουλος, «Οἱ Γυμναστικοὶ Ἀγῶνες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων».
2. - Ν. Νησιώτης, «Ὀλυμπισμός, σπὸρ και αἰσθητικὴ».
3. - Θ. Ἀξιότιμος, «Ἀργῶ».
4. - Πέτρος Γκράβιγγερ, «Πολιτισμὸς και Ἀγωγή Ἀνθρώπου».

Σάββας Κουμπούρας
Καθηγητῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς
Τέως Πρωταθλητῆς Στίβου

Ἡ κλάσις, ἡ classis, τὸ κλάω καὶ τὸ cloning

Τὸν δεῦτερο αἰῶνα μ.Χ. ὁ Ῥωμαῖος σοφὸς Α. Γέλλιος προτείνει ἀντὶ τοῦ λατινικοῦ ὄρου (ἐλληνικῆς προελεύσεως) «*humanitas*», πού εἶχε ἀναπτύξει ὁ Κικέρων δύο αἰῶνες προτύτερα, τὸν ἐλληνικὸ ὄρο «*παιδεία*» γιὰ τὴ γενικὴ καὶ φιλελεύθερη ἐκπαίδευση ἑνὸς πολίτη, ἡ ὁποία ἀναπτύχθηκε ἀπὸ τὸν 5ο αἰῶνα π.Χ. καὶ προώθησε τὴν ἐλληνικὴ παιδεία μέσα στὸ ρωμαϊκὸ κόσμο. Ἐπίσης ὁ Γέλλιος, πού ἦταν μεγάλος θαυμαστής τῶν ἐλλήνων συγγραφέων, τοὺς κατέταξε στὴν «*πρῶτη τάξη*» γιὰ τὴν ὑψηλὴ ποιότητα καὶ μεγάλη ἀξία πού εἶχαν στὴν ἐκτίμησή του, δηλαδὴ αὐτοὶ ἦταν τῆς πρῆτης «*κλάσεως*». Παίρνοντας λοιπὸν τὴ μαγιά ἀπὸ τὴ λέξη «*κλάσις*» τοὺς ἀριστοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τοὺς ὠνόμασε μὲ μία λέξη «*classicus*» μὲ ἐλληνικώτατη κατάληξη *-ικος*. Πιθανώτατα διπλασίασε τὸ *s*, γιὰ νὰ διατηρηθῆ ὁ ἦχος / φθόγγος τοῦ σίγμα στὴν ἐλληνικὴ λέξη κλάσις, γιὰτὶ μποροῦσε τὸ σίγμα νὰ προφεροθῆ ζ (ζῆτα), μᾶς καὶ βρῖσκεται ἀνάμεσα σὲ δύο φωνήεντα, ὅπως γίνεται στὰ Ἀγγλικά (πρβλ. Τάσος ≠ Tassos).

Ἔτσι ὁ ὄρος «*classicus*» σιγά - σιγά ἐπικράτησε στὰ Λατινικά μετὰ τὸν δεῦτερο αἰῶνα μ.Χ. καὶ πρωτοχορησιμοποιήθηκε στὴν Εὐρώπη πολὺ ἀργότερα, μετὰ τὸ σκοτεινὸ μεσαίωνα, τὸν 16ο αἰῶνα στὰ Γαλλικά ὡς «*classique*» καὶ στὰ Ἀγγλικά ὡς «*classic*». Μετὰ τὸν πήραμε καὶ ἐμεῖς ὡς ἕνα νεώτερο δάνειο ὡς «*κλασικός*» καί, ἀφοῦ παράγεται ἀπὸ τὴν «*κλάση*», δὲν μᾶς χρειάζεται τὸ δεῦτερο σίγμα (σ), καὶ στὰ Ἑλληνικά γράφεται ὀρθὰ ὡς *κλασικός* -ἡ -ό.

Ὁ ἴδιος ὄρος ἀυγάτισε πάμπολλες νέες λέξεις μὲ νέα νοήματα, ὅπως «*κλασικὴ ἐποχὴ*» (ὁ Περικλῆς οὔτε κἀν ἰδέα εἶχε, ὅτι ζοῦσε στὴν κλασικὴ ἐποχῇ), «*κλασικὴ παιδεία*», «*κλασικὲς σπουδές*», «*κλασικιστὴς*», «*κλασικισμὸς*» καὶ ρῆμα «*κλασικίζω*», ἀκόμη καὶ «*κλασικὴ μουσικὴ*», «*κλασικὸ μπαλέττο*», ἀκόμη καὶ τὰ «*Κλασικὰ Εἰκονογραφημένα*», πού μοῦ ἦταν ἀγαπητὰ βιβλία στὴν πρῶτη τάξη Γυμνασίου. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ ἴδια λέξη ἀυγάτισε στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα λέξεις ὅπως «*class*», «*classic*», «*classical*», «*classicism*», «*classicize*», «*classify*» καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα παράγωγα ἀπὸ αὐτά.

Ἡ κλασικὴ αὐτὴ ἱστορία δὲν μπορεῖ νὰ τελειώσῃ, ἐὰν δὲν δοῦμε καὶ τὶς ρίζες τῆς. Πῶς ἐγίνε ἡ λέξη *classicus* καὶ ἡ λέξη *κλάσις*; Τὸ ἀρχαῖο ἐλληνικὸ ρῆμα εἶναι *κλάω*, πού σημαίνει *σπάζω*, *τεμαχίζω*. Τὸ ἴδιο ρῆμα ζῆ καὶ σήμερα μὲ τὴν ἴδια αἴγλη πού εἶχε πρὶν χιλιάδες χρόνια, ἂν ὄχι καὶ καλύτερη, μᾶς καὶ μᾶς τροφοδοτεῖ μὲ νέες λέξεις σ' ὄλο τὸν κόσμο σπάζοντας καὶ δίνοντάς μας ἀπὸ λίγη νέα γλωσσικὴ τροφή.

Γνωρίζοντας τὸ *κλάω* = *σπάζω*, γνωρίζεις ἀκριβῶς τί σημαίνει «*κλάσμα*», «*κλαστός*», «*κλάστης*», «*κλάσις*», ἀκόμη καὶ «*κεκλασμένη γραμμὴ*» καὶ τὴν ἔκφραση «*τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον*», ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὰ «*κλήμα*», «*κλάδος*», «*κλαδί*», «*κλωνάρι*» καὶ «*κλώνος*», ἀπὸ ὅπου ξεπήδησε - σὰν ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Δία - ἡ νέα μας λέξη μὲ παγκόσμια ἐμβέλεια, ἰσχύ καὶ ἐπικράτηση «*cloning*», πού γέννησε τὴν Ντόλη καὶ στὰ Ἑλληνικά τὸ εἶπαμε «*κλωνισμὸς*» ἢ «*κλωνοποίηση*», πού εἶναι ἡ ἀναπαραγωγὴ (τὸ «*κλωνάρι*», τὸ «*σπάσιμο*») γενετικὰ ὁμοίου ὄργανισμοῦ ἀπὸ ἕνα ἀρχικὸ μὲ τὴν παρέμβαση ἑνὸς κυττάρου. Εἶναι ἐδῶ πού μᾶς κλώνισε (μὲ ὀμικρον) ὁ κλωνισμὸς, τὸ *cloning* καὶ μᾶς ἔφερε πάμπολλα ἠθικὰ διλήμματα ἢ νέα μας διωτεχνολογία (new ethical dilemmas in own new biotechnology). Ὅλες οἱ νέες ἐπιστῆμες ἔχουν ὡς σταθερὴ θάση τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα - καὶ ἄς μὴ τὸ γνωρίζουμε αὐτό. Καὶ τὸ ρῆμα «*κλάω*» συνεχίζει νὰ γεννᾷ ἀκλόνητο ἕναν παγκόσμιο γλωσσικὸ ἐλληνισμὸ μὲ τὸν «*κλωνισμὸ*» του.

Θωμᾶς Ἡλιόπουλος

Διευθυντὴς Κολλεγίου «*Παιδεία*»

Μελβούρνη, Αὐστραλία

Ἡ μηχανικὴ τῶν «διανυσμάτων» ὑπάρχει πλήρης στὸν Ἀριστοτέλη Ἡ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΓΝΟΕΙΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

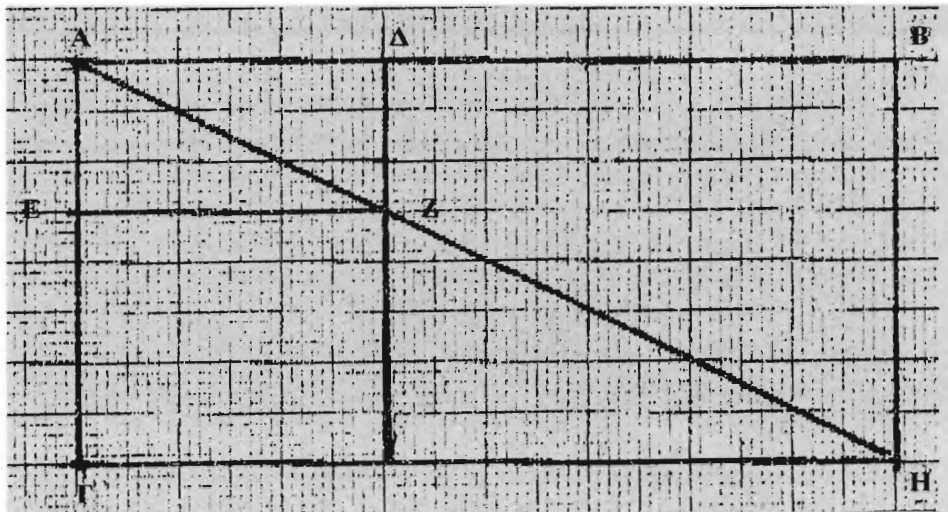
Σὲ λίγους φυσικοὺς - μαθηματικοὺς εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης στὸ ἔργο του «*Μηχανικὰ Προβλήματα*» εἰσάγει πρῶτος τὴν ἔννοια τοῦ διανύσματος, δηλαδή τοῦ φυσικοῦ μεγέθους (ἢ ποσότητος) ποῦ ἔχει μέτρο καὶ κατεύθυνσι, καὶ προβαίνει στὴν σύνθεσιν (πρόσθεσι) δύο τοιούτων διανυσμάτων διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου (κανόνος) τοῦ παραλληλογράμμου, παρέχοντας μάλιστα καὶ τὴν σχετικὴ γεωμετρικὴ ἀπόδειξι. Ἐπὶ πλέον ὁ Ἀριστοτέλης ἀσχολεῖται μὲ δύο βασικὰ διανύσματα τῆς Φυσικῆς, αὐτὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ταχύτητος.

Ἔτσι τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη στὸ κεφάλαιο 1 τῶν «*Μηχανικῶν Προβλημάτων*» Στὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα, ποῦ παραθέτομε κατωτέρω, διερωτᾶται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ταυτόχρονα ἐξηγεῖ, γιατί οἱ μεγαλύτεροι ζυγοὶ (ζυγαριές) εἶναι ἀκριδέστεροι τῶν μικρότερων ζυγῶν. Ἐξηγεῖ ἐπίσης, πότε ἓνα σῶμα λέγεται ὅτι εἶναι ταχύτερο ἐνὸς ἄλλου καὶ ἀκολουθῶς ἀποδεικνύει γεωμετρικὰ τὴν σύνθεσιν καὶ ἀνάλυσιν διανυσμάτων, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι ὁ λόγος τῶν δύο πρὸς σύνθεσιν διανυσμάτων παραμένει σταθερὸς πάντοτε.

Τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα τοῦ Ἀριστοτέλη ἔχει ὡς ἑξῆς σὲ ἀκριβῆ μετάφρασι:

«Πρῶτον μὲν μία δυσκολία ἐγείρεται γιὰ ὅσα συμβαίνουν στους ζυγούς, γιὰ ποιά δηλαδή αἰτία οἱ μεγαλύτεροι ζυγοὶ (μὲ μεγάλο μοχλοβραχίονα) εἶναι ἀκριδέστεροι τῶν μικρότερων ζυγῶν. Ἡ ἀρχὴ τούτου (τοῦ φαινομένου) εἶναι τὸ ἐρώτημα: Γιατί στὸν κύκλο ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἀκτίνης, τὸ ὁποῖο ἀπέχει περισσότερο ἀπὸ τὸ κέντρο, κινεῖται ταχύτερα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς μικρότερης ἀκτίνης, τὸ ὁποῖο ἀπέχει λιγώτερο ἀπὸ τὸ κέντρο καὶ κινεῖται ἀπὸ τὴν ἴδια δύναμι; Ἡ λέξι “ταχύτερα” χρησιμοποιεῖται ὑπὸ δύο ἔννοιες: Ἐὰν ἓνα σῶμα καλύπτῃ τὴν ἴδια ἀπόστασι σὲ μικρότερο χρόνο ἀπὸ ἓνα ἄλλο, λέγομεν ὅτι εἶναι ταχύτερο καὶ ἐὰν σὲ ἴσο χρόνο καλύπτῃ μεγαλύτερην ἀπόστασι. Στὴν περίπτωσι τοῦ κύκλου ἡ μεγαλύτερη ἀκτὶνα διαγράφει μεγαλύτερο κύκλο (ἢ περιφέρεια κύκλου) σὲ ἴσο χρόνο, διότι ἡ ἐξωτερικὴ περιφέρεια κύκλου εἶναι μεγαλύτερη τῆς ἐσωτερικῆς περιφέρειας. Ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι ἡ ἀκτὶνα ἢ διαγράφουσα τὸν κύκλο ἐκτελεῖ δύο κινήσεις. Ὅταν λοιπὸν ἓνα σῶμα κινῆται σὲ δύο κατευθύνσεις μὲ σταθερὸ λόγος, εἶναι ἀνάγκη νὰ κινήθῃ ἐπὶ εὐθείας γραμμῆς (εὐθυγράμμως) [δηλ., ὅταν ἓνα σῶμα κινῆται ἀπὸ δύο δυνάμεις (σταθερῶν μέτρων καὶ κατευθύνσεων), ποῦ ὁ λόγος τους εἶναι σταθερὸς, τότε τὸ σῶμα θὰ κινήθῃ ἀναγκαστικὰ ἐπὶ εὐθείας γραμμῆς] καὶ αὐτὴ ἡ εὐθεῖα γραμμὴ γίνεται διαγώνιος (διάμετρος) τοῦ σχήματος (παραλληλογράμμου), τὸ ὁποῖο σχηματίζουν οἱ γραμμῆς (δυνάμεις) ποῦ ἔχουν σταθερὸ λόγος καὶ προστίθενται (στὸ ἀρχαῖο κείμενο: “καὶ γίνονται διάμετρος αὐτὴ τοῦ σχήματος

ὁ ποιοῦσιν αἱ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ συντεθεῖσαι γραμμαί"). [Σημείωσι: Πρόκειται ἐδῶ περὶ τῆς συνθέσεως δύο διανυσμάτων διὰ τοῦ κανόνος τοῦ παραλληλογράμμου.] Ἔστω λοιπὸν ὁ λόγος, σύμφωνα μετὸν ὁποῖο κινεῖται τὸ σῶμα, ὅτι ἐκφράζεται μετὰ AB πρὸς AG (AB καὶ AG εἶναι διανύσματα: βλέπε σχῆμα 1).



Σχῆμα 1.

Ἄς κινηθῇ ἡ AG (πρὸς τὰ δεξιὰ) πρὸς τὸ σημεῖο B καὶ ἄς κινηθῇ πρὸς τὰ κάτω ἡ AB πρὸς τὴν HG . Ἄς κινηθῇ τώρα τὸ σημεῖο A πρὸς τὸ Δ καὶ ἡ AB ἄς κινηθῇ μία ἀποστασι μέχρι τὸ σημεῖο E . Ἐάν λοιπὸν ὁ λόγος τῆς κινήσεως ἦταν ὅπως ὁ λόγος τῆς AB πρὸς τὴν AG , τότε εἶναι ἀνάγκη καὶ ὁ λόγος $A\Delta$ πρὸς AE νὰ εἶναι ὁ ἴδιος. Συνεπῶς τὸ μικρὸ τετράπλευρο (παραλληλόγραμμο $A\Delta ZE$) θὰ εἶναι ὁμοιο, ὡς πρὸς τοὺς λόγους, πρὸς τὸ μεγαλύτερο (παραλληλόγραμμο $ABHG$), ὥστε καὶ ἡ διαγώνιος αὐτῶν (τῶν παραλληλογράμμων) θὰ εἶναι ἡ ἴδια (ταντίζεται) καὶ τὸ σῶμα θὰ κινηθῇ ἀπὸ τὸ A πρὸς τὸ Z . Δύναται νὰ δειχθῇ, ὅτι τὸ σῶμα θὰ συμπεριφέρεται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο σὲ ὅποιοδήποτε σημεῖο, ὁποτεδήποτε διακοπῇ ἢ κίνησίν του, δηλ. πάντοτε θὰ κινῆται ἐπάνω στὴν διαγώνιον. Ἀντιστρόφως εἶναι φανερό, ὅτι ἓνα σῶμα κινούμενο ἐπὶ τῆς διαγωνίου ἀπὸ δύο κινήσεις θὰ κινῆται πάντοτε κατὰ τὸν λόγο τῶν πλευρῶν τοῦ παραλληλογράμμου. Διότι, ἐάν ἔχῃ διαφορετικὸν λόγο, δὲν θὰ κινηθῇ ἐπὶ τῆς διαγωνίου. Ἐάν δὲ ἓνα σῶμα κινῆται μετὰ δύο κινήσεις χωρὶς σταθερὸν λόγο γιὰ κάποιον χρόνον, θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ κινηθῇ εὐθυγράμμως. [Μὲ ἄλλη διατύπωσι: Ἐνα σῶμα, στὸ ὁποῖο ἐφαρμοζονται δύο διανύσματα (δυνάμεις ἢ ταχύτητες) ποὺ δὲν ἔχουν γιὰ κάποιον χρόνον σταθερὸν μέτρο καὶ κατεύθυνσι, εἶναι ἀδύνατον νὰ κινηθῇ εὐθυγράμμως.] Ἄς ὑποτεθῇ μία εὐθεῖα γραμμῇ· ἐάν ἡ εὐθεῖα αὕτη γραμμῇ ληφθῇ ὡς διαγώνιος, καὶ συμπληρωθῇ τὸ παραλληλόγραμμο μετὰ τὶς πλευρὰς του, τότε εἶναι ἀνάγκη (τὸ σῶμα) νὰ κινηθῇ στὸν λόγο τῶν πλευρῶν του, τοῦτο δὲ ἔχει ἀποδειχθῇ προηγουμένως. Ὅθεν τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖο κινεῖται χωρὶς σταθερὸν λόγο γιὰ κάποιον χρόνον, δὲν θὰ κινηθῇ εὐθυγράμμως. Διότι, ἐάν τὸ σῶμα κινηθῇ σὲ σταθερὸν λόγο γιὰ κάποιον χρόνον, εἶναι ἀνάγκη νὰ κινηθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου τούτου εὐθυγράμμως, ἔνεκα τῶν ὅσων ἔχουν λεχθῇ. Ὡστε,

ἐὰν ἓνα σῶμα κινῆται σὲ δύο κατευθύνσεις χωρὶς σταθερὸ λόγῳ γιὰ κάποιο χρόνο, τότε τὸ σῶμα θὰ κινήθῃ ἐπὶ καμπύλης γραμμῆς. (Στὸ ἀρχαῖο κείμενο: “Ὡστε περιφερὲς γίγνεται, δύο φερόμενον φορὰς ἐν μηδενὶ λόγῳ μηδένα χρόνον”).»

Σημειώνομε ἐδῶ, ὅτι, ὅταν ὁ Ἄριστοτέλης ὁμιλῇ περὶ «λόγου», ἐννοεῖ τὸν λόγο τῶν δύο πλευρῶν τοῦ παραλληλογράμμου ποῦ ἔχουν γιὰ κάποιο χρόνο σταθερὸ μέτρο καὶ σταθερὴ κατεύθυνσι, δηλαδή οἱ πλευρὲς τοῦ παραλληλογράμμου εἶναι αὐτὸ ποῦ ἡ σύγχρονη Φυσικὴ ἀποκαλεῖ *διανύσματα*. Ὅταν πάλι λέγῃ ὁ Ἄριστοτέλης «ἐν μηδενὶ λόγῳ φερόμενον μηδένα χρόνον», ἐννοεῖ ὅτι οἱ δύο πλευρὲς (διανύσματα) τοῦ παραλληλογράμμου δὲν ἔχουν οὔτε σταθερὸ μέτρο οὔτε σταθερὴ κατεύθυνσι γιὰ κάποιο χρόνο, δηλ. τὰ διανύσματα μεταβάλλουν συνεχῶς εἴτε τὸ μέτρο τους εἴτε τὴν κατεύθυνσί τους εἴτε καὶ ἀμφότερα. Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ πλευρὲς τοῦ παραλληλογράμμου εἶναι οἱ λεγόμενες *συνιστώσες* τοῦ διανύσματος τῆς διαγωνίου τοῦ παραλληλογράμμου, ἡ ὁποία (διαγώνιος) καλεῖται καὶ *συνισταμένη τῶν συνιστωσῶν* στὴ σύγχρονη Φυσικὴ.

Στὴν συνέχεια τοῦ ἀποσπάσματος ἀπὸ τὰ «*Μηχανικὰ Προβλήματα*», ποῦ παραθέσαμε, ὁ Ἄριστοτέλης ὁμιλεῖ περὶ κυκλικῆς κινήσεως καὶ περὶ κεντρομόλου καὶ φυγοκέντρου δυνάμεως μὲ σύγχρονους ὄρους τῆς Φυσικῆς.

Ἐπίλογος. Ὅπως γίνεται φανερὸ μὲ ὅσα μέχρι τοῦδε ἐλέχθησαν, ὁ Ἄριστοτέλης εἶναι ὁ πρῶτος ποῦ ἔδωσε τὴν ἔννοια τοῦ συγχρόνου ὄρου «*διάνυσμα*» καὶ προέβη στὴν *σύνθεσιν* (πρόσθεσι) καὶ *ἀνάλυσιν* αὐτῶν ἀποδεικνύοντας τοῦτο γεωμετρικῶς. Εἶναι δὲ γνωστό, πόσο θεμελιώδης εἶναι ἡ θεωρία τῶν διανυσμάτων στὴν σύγχρονη Φυσικὴ. Εἶναι ἀπορίας ἄξιον, ὅτι οὔτε μία λέξι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄριστοτέλους ἀναφέρεται στὰ βιβλία τῶν Φυσικῶν, διεθνή καὶ ἡμέτερα, ὅταν πραγματεύωνται τὸ κεφάλαιο περὶ Διανυσμάτων, ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ ἡμέτεροι καθηγητὲς τῆς Φυσικῆς ἀναφέρουν στοὺς μαθητὲς των κάτι γιὰ τὸν Ἄριστοτέλη, ὅταν διδάσκουν τὸ περὶ διανυσμάτων κεφάλαιο – ἢ ἀπὸ ἄγνοια ἢ γιὰ ἄλλο λόγο.

Δημ. Κ. Μαργέτης

Ἄντιπτεράρχος (ἱπ.) ἑ.ἁ.

Βιβλιογραφία

- α. «*Ἀπαντα Ἄριστοτέλους*», τόμος 16ος, ἔκδοσις Λειψίας, Tauchnitz 1832.
- β. «*Ἀπαντα Ἄριστοτέλους*», τόμος 14ος, ἔκδοσις Loeb 1980.
- γ. «*Μεγάλη Φυσικὴ*» τῶν Sekway καὶ Young (ἐλληνικὲς μεταφράσεις).

[**Σημ. «Δ»:** Ἡ Φυσικὴ τοῦ Ἄριστοτέλη, ὅπως διατυπώνεται στὰ ἔργα του «*Περὶ Οὐρανοῦ*», «*Φυσικά*», «*Μηχανικὰ Προβλήματα*» κ.λπ., περιέχει πλήρεις καὶ τοὺς 4 βασικοὺς νόμους τῆς Νευτώνειας Φυσικῆς (βλ. «Δ», τ. 220). Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶχαν ἐκδοθῆ στὴν Εὐρώπη ἤδη τὸν 16ο καὶ 17ο αἰ. Μπορεῖ συνεπῶς νὰ θεωρηθῇ βέβαιον, ὅτι ἡ ἐπιστῆμη τῆς Φυσικῆς, ποῦ ἐμφανίσθηκε στὴν Ἀγγλία, Γερμανία, Γαλλία κ.λπ. κατὰ τὰ τελευταῖα 400 χρόνια, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἀντιγραφή τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φυσικῆς.]

Δάκρυα χαχόλων

Κάθε βράδυ τώρα τελευταία τὸ ἴδιο ὄνειρο: Λίρες μπόλικες, πέρες και σμαράγδια νὰ ῥέουν ἀκατάπαντα κάνοντας ἓνα ἡδονιστικὸ «ντλίν - ντλόν» και μόλις ἀπλώνω τὸ πλοκά... παρντόν, τὸ χέρι μου ἤθελα νὰ πῶ, γιὰ νὰ τὰ βουτήξω, χάνονται βγάζοντας μπουρμπουλήθρες. Σημαδιακὸ σίγουρα. Κρίμα, πὸν δὲν ζῆ και ὁ προπάτωρ Ἰωσήφ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ «χαμασᾶ» μου. Ἄν κι ἐδῶ πὸν τὰ λέμε, ξέρω περίπου τί μου συμβαίνει.

“Ολα ξεκίνησαν ἀπὸ τὸ καλοκαιρινὸ φιάσκο μὲ τὸν χαμένο θησαυρὸ τοῦ περιουσιῶν λαοῦ μου στὸν Μεσσηνιακὸ Κόλπο. Προσπάθησαν πάντως. Και ὁ Σεφιγᾶς μου προετοίμασε τὸ ἔδαφος μὲ τίς τηλεοπτικὲς του ἐμφανίσεις, και ὁ Κωνσταντίνης μου μαρκάρησε στὸ ἐρευνητικὸ σκάφος, γιὰ νὰ εἶναι κοντὰ στὰ τεκταινόμενα (ἔ, μὴ μᾶς ρίξουν και στὸ μέτρομα!). Ἀκόμα και τὸν διεθνή καταζητούμενο ἀπὸ τὴν Αὐστραλία ἐπιστράτευσα ὡς χρηματοδότη, ἀλλὰ ματαίως. Τί; Ποῦ τὸ βρήκα αὐτὸ τὸ κοινάσι; Ἔ, καλὰ τώρα. “Ὁμοιος ὁμοίω αἰεὶ πελάζει», ὅπως ἔλεγαν και οἱ ἀναθεματισμένοι ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ὅριστε, εἶπα πάλι τ’ ὄνομά τους και μοῦ ἤρθε ξυνίλα. Και νὰ σκεφθῆ κανεῖς, ὅτι σὲ περίπτωσῃ πὸν τὰ χαμένα τιμαλφῆ μου ἀνακαλύπτονταν, θὰ ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ τοὺς δώσω μερίδιο. Εὐτυχῶς ὄχι σ’ αὐτούς, ἀλλὰ στὸ κρατίδιό τους, πὸν μπορῶ ἀκόμα νὰ ἐλέγχο.

Τίποτα πάντως. Τζίφος. Ὁ θυθὸς βέβαια ἐκεῖ κάτω εἶναι γεμᾶτος νανάγια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρχαῖα, φορτωμένα μὲ ἑλληνικοῦρες. Τὸ καῖκι ὅμως πὸν ψάχνω, ἄφαντο. Βρέ, λὲς νὰ μᾶς τὴν ἔσκασε αὐτὸς ὁ Μέρτεν, και τώρα νὰ ὑπομειδιᾶ εἰρωνικά, βλέποντας τὴν κωλοπιλάλα μας, ἀπὸ ’κεῖ πὸν δρῖσκειται; Μὲ τὴν ἀπλὴ λογικὴ ἂν τὸ δοῦμε, φαίνεται πολὺ περιεργὸ νὰ ἔδγαλε τὸν χρυσὸ ἀπὸ τὸ ἀσφαλῆστατο ὑποβρύχιο στὸ Κατάκωλο, νὰ τὸν ἔβαλε σὲ πλοιάριο και κατόπιν νὰ τὸν πόντισε στὰ ἑκατὸν ὀγδόντα μέτρα, τὴ στιγμὴ πὸν γνώριζε ὅτι ἡ τεχνολογία τῆς ἐποχῆς δὲν θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ τὸν ἀνασύρῃ, ἀφοῦ ὁ Κουστῶ μου δὲν εἶχε ἀκόμα πλασσάρει τίς «μουνκάλες» του. Ἀμάν, τὴν ἔπαθα σὰν σχολιαροῦδι. Κι ὅσο σκέπτομαι ὅτι ὁ καλύτερος πληροφοροδοτῆς τῶν Γερμανῶν τότε στὴ Σαλονίκη ἦταν ὁ ἀρχιρραβδῖνος μου, ὁ σοφολογιώτατος Κορρέν, μοῦ ῥχεται νὰ σκάσω. Εὐτυχῶς αὐτὸ δὲν τὸ ξέρουν πολλοί.

Κι ὅμως, «οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ», ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι τρισκατάρατοι. Ἀπὸ μιὰ ἄποψη εὐτυχῶς πὸν ἡ ὑπόθεση σταμάτησε ἐδῶ, χωρὶς - εὐτυχῆστατα - ὡς τώρα νὰ βρεθῆ κανεῖς νὰ μᾶς ἀπευθύνη τὸ ἐρώτημα, πὸν φοδᾶμαι ὅπως ὁ διάβολος τὸ λιβάνι. Πῶς δηλαδὴ μιὰ χιλιοκνηνημένη (δῆθεν) και κατατρεγμένη (ξαναδῆθεν) θρησκευτικὴ μειονότητα, πὸν εἶχε βρεῖ ἀποκούμπι σὲ μιὰ πολὺπαθη ἑλληνικὴ πόλη, εἶχε κατορθώσει νὰ συγκεντρώσῃ πλοῦτο ἀξίας (τότε) 850.000.000.000 δραχμῶν; Τί θὰ ἀπαντοῦσε ὁ λαὸς μου στὸ «πόθεν ἔσχες»; Μήπως τὴν ἀλήθεια, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ρημάζουμε τοὺς πάντες μὲ τοκογλυφίες και ἄλλα θεάρεστα πράγματα, πὸν ὑπαγορευεῖ ὁ νόμος τοῦ Γιαχβέ μας; Τότε θὰ ἦταν πὸν θὰ ἄνοιγαν τὰ στραβά τῶν ὀρθίως κοιμωμένων Νεοελλήνων και θὰ μὲ ἔπαιρνε και θὰ μὲ σήκωνε τὸ

Σάρωθρον

Υ.Γ. Μεταξὺ μας, τὸ κέρδος μου παρὰ τὴν ἀποτυχία ἦταν πάλι τεράστιο: “Ολα τὰ ΜΜΕ τῶν χαχόλων γιὰ ἡμέρες μετέδιδαν τὴν εἶδηση και μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ εὐφνεῖς τηλεθεατῆς δάκρυζαν ἀπὸ τὰ παθήματα τοῦ περιούσιου λαοῦ μου ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

ΕΝΑ ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΟ «ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ» ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

‘Ο πρόεδρος του ΑΗΜΡ ἀποκαλύπτει, ποιοί «ένορχηστρώνουν» τὰ ξένα ΜΜΕ

‘Η άνθελληνική μεροληψία στα άμερικανικά αλλά και άλλα ΜΜΕ αύξάνεται διαρκώς. Πρόκειται ούσιαστικά για έναν «ίστο» άλληλένδετων πηγών: Τύπος, όπτικοακουστικά μέσα, βιομηχανία του θεάματος, άκαδημαϊκοί, βιβλία και σχολική διδακτέα ύλη. “Ολο αυτό το πλέγμα παραγωγής πληροφορησης έπηρεάζει άρνητικά την εικόνα της Έλλάδος στα μάτια τών ‘Αμερικανών, αλλά έπηρεάζει και την άμερικανική έξωτερική πολιτική.

Το “**American Hellenic Media Project**” («ΑΗΜΡ») άποτελεί την μοναδική ώργανωμένη προσπάθεια στην άντιμετώπιση της αύξανόμενης μεροληπτικής, άνακριδοϋς και συχνά έχθρικής δημοσιογραφικής κάλυψης θεμάτων στις ΗΠΑ, που άφοροϋν στον Έλληνισμό. ‘Ιδρύθηκε το 1995 ώς ένας μη κερδοσκοπικός όργανισμός άπό ιδιωτες, που συγκρότησαν ένα δυναμικό έμπειρογνωμόνων (“*think tank*”) και άγωνίζονται για την άνεξάρτητη, δεοντολογική και ύπεύθυνη δημοσιογραφία.

‘Ο «**Δαυλός**» παρακολουθεϊ έδω και χρόνια τή συνεπή άντίδραση του «ΑΗΜΡ» σε άνθελληνικά δημοσιεύματα και έπικοινωνήσε με τον ίδρυτή και διεθυντή του κ. **Φίλιππο Σπυρόπουλο** και συζήτησε μαζί του την έκταση που έχει λάβει ή άνθελληνική προπαγάνδα στις ΗΠΑ.

‘Η άνθελληνική μεροληψία άρκετες φορές είναι κραυγαλέα κατά τον κ. Φ. Σπυρόπουλο. Χρησιμοποιεί έκφράσεις μίσους, άρνητικά στερεότυπα, έθνικά στίγματα ή προσβλητική γλώσσα. ‘Ωστόσο τις περισσότερες φορές βρίσκει έκφραση με πιο «διακριτικούς» τρόπους, οί όποιοι και είναι δύσκολο να γίνουν άντιληπτοί άπό κάποιον που δέν γνωρίζει καλά τὰ γεγονότα. ‘Η συχνή επανάληψή τους καθιστά την μεροληψία επικίνδυνη, διότι είναι εύκολο να έπηρεάση την κρίση του κοινού με έναν ύπουλο τρόπο.

«*Πιστεύω – λέγει ό κ. Φ. Σπυρόπουλος – ότι ή μεροληπτική παρουσίαση θεμάτων όφείλεται σ’ έναν μικρό άριθμό άτόμων με άλληλεξαρτώμενα συμφέροντα – π.χ. στο τουρκικό “λόμπυ” και τούς ύποστηρικτές του έδω στις ΗΠΑ, στους ‘Αφρικανο-αμερικανούς και ‘Εθραίους πολυεθνικιστές, σε βιομηχάνους όπλων*

κ.ο.κ. Τὸ εὐρύτερο ὁμως ἀρνητικὸ περιβάλλον δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν μεγάλη πλειοψηφία τῶν ἐργαζόμενων στὰ ΜΜΕ, οἱ ὅποιοι δὲν ἐμπλέκονται σκοπίμως ἢ ἄμεσα στὰ ἐν λόγῳ θέματα, ἀλλὰ εἶναι ἀπαθεῖς, ἀνενημέρωτοι ἢ ἀδόλως ἐξαρτώμενοι γιὰ πληροφορίες καὶ ἀπόψεις ἀπὸ τὴν κυβέρνησή μας καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἰδρύματα».

Τὰ τριχωτὰ χέρια καὶ ὁ χαμηλὸς πάτος τῶν Ἑλλήνων!

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Φ. Σπυρόπουλος μᾶς ἔδωσε ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο του μία σειρὰ δημοσιευμάτων τοῦ ἐντύπου καὶ ἠλεκτρονικοῦ τύπου, ἀπὸ τὰ ὅποια μποροῦν νὰ συναχθοῦν ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα γιὰ τοὺς κρυπτόμενους πίσω ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐκστρατεία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ προπαγανδιστικὰ «μοτίβα» ποὺ χρησιμοποιοῦν, γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουν ὅ,τι ἑλληνικὸ τοὺς ἐνοχλεῖ ἢ τοὺς ἀνησυχεῖ περισσότερο. Ἀκολουθεῖ ἓνα «δειγματολόγιο» ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα αὐτά, ποὺ τὸ θεωροῦμε πολὺ ἀποκαλυπτικὸ, σὲ ἀκριβῆ μετάφραση.

α) «Οἱ Ἕλληνες ἔχουν καταστήσει μία τεμπέλικη, μισογύναικη, κακότροπη, φαντασμένη καὶ χονδροκέφαλη σπεῖρα».

(*"The Sunday Times"*, 3-7-99)

β) «Προφυλάξτε τὶς φιλενάδες σας ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, διότι τὶς πλησιάζουν μὲ τὰ βρώμικα ἀνοικτὰ τους πουκάμισα καὶ τὰ χρυσὰ κρεμασμένα κοσμήματά τους, βάζουν τὰ τριχωτὰ χέρια τους καὶ βουτᾶνε τὰ στήθη τους... ὅλοι τους εἶναι ἀπατεῶνες... ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι γλοιώδεις μπάσταρδοι».

(*"The Mancow Show"*, Chicago Radio Program, 3-24-99)

γ) «Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες δὲν ἔχουν σχεδὸν καμμία σχέση μὲ τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους (καὶ) εἶναι σὲ μεγάλο βαθμὸ τουρκικῆς προελεύσεως, ὅπως καταδεικνύουν τὰ κοντὰ καὶ τριχωτὰ πόδια τους καὶ ὁ χαμηλὸς πάτος τους».

(*"The Daily Telegraph"*, Auberon Waugh, 9-28-98)

δ) «Ἡμιπολιτισμένα μέρη ὅπως ἡ Ἑλλάδα...».

(*"The New York Post"*, "Triumph of the Satellites", Editorial, 10-15-98)

ε) «Ἡ Τουρκία εἶναι μία πολὺ παλαιὰ χώρα μὲ πολιτισμὸ στοιβαγμένο πάνω στὸν πολιτισμὸ. Ὅσο σκάθουν, μαθαίνουν ὅτι ἡ Τουρκία, καὶ ὄχι ἡ Μεσοποταμία, εἶναι τὸ λίκνο τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ... Βρίσκω τὴν Τουρκία γευστικώτερη, φιλικώτερη, φθηνότερη καὶ πλουσιώτερη σὲ πολιτισμὸ καὶ ἱστορία ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα... τὸ καλύτερο πρᾶγμα στὴν Ἀθῆνα εἶναι μία βάρκα πρὸς τὴν Τουρκία».

(*"Europe Through the Back Door"*, by Rick Steves 1994, Host of PBS's television series, *Travels in Europe with Rick Steves*)

στ) «Ἡ Τουρκία ἀποτελεῖ ἕναν θησαυρὸ Γραμματείας καὶ Πολιτισμοῦ, πού ξεκινᾶ ἀπὸ τὸν Ξέρξη, τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο, τοὺς Καίσαρες... τοιουτοτρόπως ἡ Τουρκικὴ Γραμματεία ἐκπηγάζει ἀπὸ ποικίλες ρίζες ὅπως ὁ Πλάτων, τὰ περσικὰ ἔπη, ἀραβικὰ ἐδάφια, ἀργότερα ἀπὸ Γάλλους καὶ Εὐρωπαίους μυθιστοριογράφους...».

(“N.Y. Times”, from a Mobil Oil ad on an Op. Ed., page ’94)

Ἡ νίκη τοῦ φωτὸς τῆς Τορὰ πάνω στὸ ἑλληνικὸ σκότος!

ς) «Τὸ Ἰσραὴλ γνώριζε... τὸ προσάναμμα ἑνὸς μικροῦ Menorah (σημ. «Δ»: «ἑπτὰφωτῆς λυχίας»), πού θὰ ἐξωστράκιζε τὸν σκοταδισμό τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ὄταν αὐτὸ συνέβη, ἦρθε ἡ ὥρα νὰ πανηγυρίσουμε... κάποιος πρέπει νὰ δῆ τὴν φλόγα, νὰ θυμηθῆ τί ἀντιπροσωπεύει καὶ νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἴμαστε εὐγνώμονες γιὰ τὴ νίκη τοῦ φωτὸς τῆς Τορὰ πάνω στὸ σκοτάδι τῆς Ἑλλάδας...».

(“N.Y. Post”, “Understanding the Meaning of Chanukah”, Special NY Post Chanukah Advertising Supplement, 12/16/9.

η) «Οἱ Ἕλληνες ἦταν ἐκδικητικὲς φυλὲς καὶ ἐστίες τακτικῆς ἀφαίμαξης καὶ ἕνας ἐνεργητικὸς πολιτισμὸς καταλήστευσης, στοὺς ὁποίους οἱ Ὀθωμανοὶ κυβερνήτες κληροδότησαν τεραστίως ἐκλεπτυσμένους νόμους καὶ πολιτικὲς συνήθειες, γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὰ ἀναρχικά τους ἔνστικτα... Ὄταν ὁ Μπάυρον ἀφρόνως τιτίβιζε ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἴσως νὰ ἦταν ἀκόμη ἐλεύθερη, εἶναι σαφὲς ὅτι δὲν γνώριζε ὅτι ὁ ἀγῶνας στὴν Ἑλλάδα δὲν ἦταν ἀγῶνας γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία ἀλλὰ γιὰ τὸν ἐξελληνισμό τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, στὴν ὁποία οἱ Ἕλληνες θὰ ἐγίνοντο ἡ κυρίαρχη αὐτοκρατορικὴ ομάδα. Τὰ μέσα πού μετῆλθαν οἱ μαχητὲς τῆς ἐλευθερίας ἦταν συνήθως ὁ κανόνας τῶν Βαλκανίων, δηλαδὴ ἡ δολοφονία πολιτῶν – αὐτὴ στὴν περίπτωση τῶν Τούρκων τῆς Πελοποννήσου...».

(“Sunday Telegraph”, “We always vilify the poor Turks”, Kevin Myers, 2/21/99)

Ἡ τουρκικὴ (ἀλλὰ... ἐβραϊκὴ) Θεσσαλονίκη!

θ) «Ὅπως στὸ Bari Yat, τοὺς περιδότηους ναζιστικοὺς μαζικοὺς τάφους στὴν Οὐκρανία, πού οἱ Σοβιετικὲς ἀρχὲς γιὰ δεκαετίες ἀρνιώνταν νὰ παραδεχθοῦν ὅτι οἱ περισσότεροὶ ἐνταφιασμένοι ἦταν Ἑβραῖοι, ἡ Θεσσαλονικὴ καθυστερεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἡ μεγάλη καὶ ζωντανὴ ἐβραϊκὴ τῆς κοινότητα ἦταν ἀπομωνωμένη γιὰ νὰ ἀφανισθῆ. Ὑπῆρξε τέτοια ἀφόρητη σιωπὴ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τῆς Θεσσαλονίκης. Πρὸς ἐνόχληση ὅμως τῶν ἐντοπιῶν Ἑλλήνων ἐθνικιστῶν ἐγίνε δεκτὸ ἀπὸ τὴν ἱστορία, ὅτι ἡ Θεσσαλονικὴ ἦταν κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐβραϊκῆς κατὰ τὴν διάρκεια τῶν 500 χρόνων τῆς ὀθωμανικῆς (τουρκικῆς) κατοχῆς... Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα χάθηκαν, καὶ ὄχι μόνον ἐξαιτίας τῶν Ναζί. Ἡ Ἑλλάδα, μία χώρα ἀποτελούμενη ἀπὸ ποσοστὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ 95% τοῦ πλη-

θυσμοῦ της ὀρθόδοξων χριστιανῶν, εἶναι ἀκόμη καχύποπτη γιὰ τὶς μειονότητές της, θρησκευτικὲς καὶ ἐθνικὲς καὶ ἀκόμη ἀπρόθυμη νὰ τοὺς παράσχη μία θέση στὴν ἱστορία».

(“*N.Y. Times*”, Calistine Bohien, 4/8/97)

1 «Ἡ Ἑλλάδα θυμίζει στὸν κόσμο, ὅτι εἶναι καὶ αὐτὴ μία βαλκανικὴ χώρα, ἔνοικος μιᾶς περιοχῆς, ὅπου ἡ ἱστορία προκαλεῖ ὑστερία... Μερικῶς, ἐπειδὴ ἡ ἑλληνικὴ θέση (γιὰ τὴν πρῶην Γιουγκοσλαβικὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας) εἶναι τόσο ἐξωφρενικὴ, ἡ ὑπόνοια παραμένει ὅτι ἡ ἐκφραση δυσσαρέσκειας σχετικὰ μὲ τὸ ὄνομα καμουφλάρει τὴν ἀναβίωση παλαιῶν ἐπεκτατικῶν στόχων τῆς Ἑλλάδας... Ὁ Μητσοτάκης εἶχε μυστικὰ συζητήσει τὸν διαμελισμὸ τῆς Μακεδονίας... Μὲ τὴν πρόφαση τῆς συμμόρφωσης πρὸς τὶς διεθνεῖς ποινικὲς κυρώσεις ἐναντι τῆς Σερβίας ἡ Ἑλλάδα ἀποκλείει τὴν ἀποστολὴ καυσίμων στὴν Μακεδονία... Πρόκειται γιὰ δολοφονία χωρὶς σφαῖρες...».

(“*Time*”, “Greece’s Defense Seems Just Silly”, Strobe Talbott, 10/12/92)

1α «Ὁ ἀσήμαντος καυγᾶς τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Τουρκίας, κατὰ τὸν ὁποῖο παρατάσσονται πολεμικὰ πλοῖα γύρω ἀπὸ μία στοίβα βράχων στὰ ἀνοιχτὰ τῆς τουρκικῆς ἀκτῆς, καταδεικνύει ὅτι καμμία ἀπὸ τὶς δύο χῶρες δὲν ἀξίζει νὰ εἶναι μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης. Ὡστόσο ἡ μία θρῖσκεται ἐντὸς καὶ ἡ ἄλλη ἐκτός...».

(“*Baltimore Sun*”, 2/15/96)

Ἐκτὸς τὴν ἴδρυσή του τὸ 1995 τὸ ΑΗΜΡ ἔχει ἀποστείλει ἑκατοντάδες γράμματα, σχόλια καὶ δελτία τύπου σὲ πηγές τῶν ΜΜΕ. Ἐχει κατακτήσει τὴ φήμη μιᾶς ἀξιόπιστης καὶ ἔγκυρης φωνῆς στὰ ἑλληνικὰ θέματα. Σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ “Hellenic Resources Institute’s HR-Net Project” τὸ ΑΗΜΡ ἀνέπτυξε μία παρουσία στὸ Διαδίκτυο μὲ τὴ δική του ἱστοσελίδα: <http://www.ahmp.org/>

Ὁ κ. Σπυρόπουλος καὶ οἱ συνεργάτες του ἔχουν καταφέρει νὰ δημοσιεύσουν τὰ ἄρθρα τους στὰ ἑξῆς ΜΜΕ: “The Baltimore Sun”, “The Boston Globe”, “The Christian Science Monitor”, “The Daily Telegraph”, “The Economist”, “El Nuevo Herald” (Miami), “The Financial Times”, “The Irish Times”, “The National Review”, “The New York Post”, “The New York Times”, “The New York Times Magazine”, “The Pittsburgh Post-Gazette”, “The St. Petersburg Times” (Flo.), “The Tampa Tribune”, “The Toronto Sun”, “The Village Voice”, “The Wall Street Journal”, “The Washington Post”, “The Washington Times”, “Associated Press”, “The Chicago Tribune”, “The Christian Science Monitor”, “National Geographic Magazine”, “The New Republic”, “The New Jersey Star Ledger”, “The Nation”, “The Philadelphia Inquirer”, “Time Magazine” κ.λπ.

Νάνσυ Μπίσκα

μα. Φειδίας

Ἡ γλυπτική ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν τέχνη διὰ τῆς ὁποίας ἀπεκαλύφθη τὸ ἑλληνικὸ κάλλος ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνικὸ δαιμόνιο. Ἡ τέχνη αὐτὴ οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε ἤχθη σὲ τέτοια τελειότητα, μὲ τὴν ὁποία ἐμφανίζεται στὴν κλασσικὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἀθήνα, τὴν πόλιν ποὺ ἀπεκαλεῖτο «Ἑλλάδος παίδευσις». Ἐνας ἐκ τῶν συντελεστῶν τοῦ μεγαλείου τοῦ «κλεινοῦ ἄστεως» ὑπῆρξε καὶ ὁ Φειδίας, ὁ «ὑπεράνθρωπος καλλιτέχνης» καὶ γεννήτορας τῆς ἀνώτερης γλυπτικῆς. Ὁ Φειδίας τοῦ Χαρμίδου, ζωγράφος τὸ πρῶτον, μαθήτευσε καὶ δέχθηκε τὶς ἐπιδράσεις τῶν παλαιῶν γλυπτῶν Ἀγελάδα τοῦ Ἀργείου καὶ Ἑγία τοῦ Ἀθηναίου. Οἱ σοβαρές, ἀξιοπρεπεῖς καὶ ἤρεμες γυμνές μορφές του προδίδουν τεχνοτροπία τοῦ Ἀργείου, ἐνῶ ἡ νευρώδης ἀκρίβεια τῶν γλυπτῶν του τεχνοτροπία τοῦ Ἑγίου. Οἱ συνθέσεις πάντως τοῦ Φειδία φέρουν εὐκρινῶς τὴν σφραγίδα τοῦ μεγίστου γλύπτου ὄλων τῶν ἐποχῶν, ποὺ συνέλαβε καὶ ὠριοθέτησε τὴν πορεία ποὺ ἐμελλε νὰ ἀκολουθῆ ἔκτοτε ἡ τέχνη αὐτὴ.

Πολυμερέστατος, μεγαλοφυῆς καὶ ὑπερβολικὰ δραστήριος γλύπτης, ζωγράφος καὶ ἀρχιτέκτων φιλοτέχνησε 92 μετόπες, 50 κολοσσιαῖα ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυψη ταινία ζωφόρον 150 μέτρων – ἔργα ποὺ ὁ ἴδιος ἐμπνεύσθηκε, σχεδίασε καὶ ἐξετέλεσε, μὲ μικρὴν ἴσως βοήθεια τῶν μαθητῶν του. Δὲν εἶναι παράλογος λοιπὸν ὁ χαρακτηρισμὸς του ὡς «ὑπερανθρώπου καλλιτέχνου», ποὺ λεγόταν μέχρι καὶ πρό τιнос.

Οἱ «Χάλκινοι Ἀνδριάντες» τῶν ἐπωνύμων ἡρώων τῆς Ἀττικῆς εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ καλλιτέχνου. Πρόκειται περὶ συμπλέγματος, ποὺ παριστάνει τὸν νικητὴ τοῦ Μαραθῶνος Μιλτιάδη, πλαισιωμένον ἀπὸ θεοὺς καὶ ἥρωες: τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀθηνᾶ, τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς Κόδρο, Θησέα καὶ Φιλέα, τοὺς αὐτόχθονες ἥρωες Ἐρεχθεά, Κέκροπα, Πανδίωνα, Ἀντίοχο, Αἰγέα καὶ Ἀκάμαντα. Τὸ ἄγαλμα, ποιημένο ἀπὸ τὰ λάφυρα τοῦ Μαραθῶνος, εἶχε ἀνατεθῆ στὸς Δελφούς. Ἡ «Χαλκίνη Ἀθηνᾶ» ἢ «Πρόμαχος» ἦταν ἐπίσης πρῶτο ἔργο του. Ἦταν κολοσσιαῖο ἄγαλμα ὕψους 74 μέτρων, ποὺ εἶχε στηθῆ μεταξὺ Ἐρεχθείου καὶ Παρθενῶνος καὶ ἡ χρυσὴ αἰχμὴ τοῦ δόρατος τῆς θεᾶς διεκρίνετο, λέγεται, ἀπὸ τοὺς παραπλέοντες τὸ Σούνιον. Ἡ «Λημνία Ἀθηνᾶ» ἀποτελεῖ ἴσως τὸ μοναδικὸ ἄγαλμα, ποὺ παριστάνει τὴν θεὰ οὐχὶ πολεμικὴν καὶ πάνοπλη ἀλλ' εἰρηρικὴν καὶ μειλίχια. Ἡ «Ἀρεία Ἀθηνᾶ» τέλος τῶν Πλαταιῶν ἦτο «ἀκρολιθικόν» ἔργο ἧτοι ξύλινον ἄγαλμα μὲ μαρμαρίνο πρόσωπο καὶ ἄκρα.

Ἡ μεγάλη ὥστόσο δράση τοῦ Φειδίου ἀρχίζει ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Περικλέους, ὅταν διωρίσθηκε ἀνώτατος ἐπόπτης καὶ ἐκτελεστὴς τοῦ προγράμματος ἀνεγέρσεως τῶν ἱερῶν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ προπαντὸς τοῦ Παρθενῶνος. Τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ ἐμφανίζει τέτοια ἐνότητα ἀρχιτεκτονικῆς, πλαστικῆς, γραφικῆς καὶ λατρευτικοῦ ἀγάλματος, ὥστε οὐδεὶς ποτὲ ἀμφισβήτησε, ὅτι πρόκειται περὶ ἔργου ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου.

Τὸ λατρευτικὸν ἄγαλμα τῆς Παρθένου θεᾶς ἦτο χρυσελεφάντινο καὶ περιεῖχε

ένα τόννο χρυσοῦ, πού ἦταν «προαιρετικός», ἀφοῦ μπορούσε ν' ἀφαιρεθῆ και νὰ ἐπανατοποθετηθῆ, χωρὶς νὰ προκληθῆ κάποια βλάβη. Παρίστανε τὴν πολιοῦχο θεὰ ὄρθια, μὲ ποδήρη χιτῶνα (χρυσό) και κράνος κοσμημένο μὲ εἰκόνα σφιγγός και γρυπῶν ἐκατέρωθεν. Ἐπὶ τοῦ στήθους ἔφερεν αἰγίδα κοσμημένη μὲ κεφαλὴν Μέδουσας, ἐνῶ στὸ ἀριστερὸ χέρι κρατοῦσε Νίκη και στὸ δεξιὸ δόρυ. Κοντὰ στὰ πόδια ἐκείτετο ὁ Ἐριχθόνιος και ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡ ἀσπίδα, πού εἶχε διάμετρο 5 μέτρων και ἦταν κοσμημένη ἐσωτερικὰ μὲ παράσταση τῆς Γιγαντομαχίας και ἐξωτερικὰ τῆς Ἀμαζονομαχίας. Στὰ πέλματα διεκρίνοντο οἱ Λαπίθες και οἱ Κένταυροι και περίξ αὐτῶν ἡ γέννηση τῆς Πανδώρας.

Ὁ «Ζεὺς τῆς Ὀλυμπίας» ἦταν ἐφάμιλλος τῆς «Παρθένου Ἀθηνᾶς» και ποιημένος ἀπὸ τὰ ἴδια περιπτον ὑλικά. Παρίστανε τὸν Δία καθήμενον ἐπὶ θρόνου και κρατοῦντα στὸ δεξιὸ χέρι Νίκη και στὸ ἀριστερὸ σκῆπτρο. Τὸ ἄγαλμα, χρυσελεφάντινο, εἶχε τὴν κόμη, τὴν γενειάδα, τὰ ἐνδύματα και τὰ σανδάλια χρυσᾶ. Ὁ θρόνος ἦταν ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν, χρυσό, ἔβενο και πολυτίμους λίθους· ἐκοσμεῖτο δὲ ἀπὸ παραστάσεις χορευουσῶν Νικῶν, τῶν τέκνων τῆς Νιόβης, τῆς ἀπαγωγῆς Θηβαίων νέων ὑπὸ τῆς Σφιγγός, Χαρίτων και Ὠρῶν. Οἱ γραπτὲς παραστάσεις ἦσαν ἔργο τοῦ ἀδελφοῦ του και συνεργάτη του Παναίνου και παρίσταναν τὸν Ἡρακλῆ και τὸν Ἀτλαντα, τὸν Θησέα και τὸν Πειρίθου, τὴν Ἑλλάδα και τὴν Σαλαμίνα, τὸν Αἴαντα Λοκρὸ και τὴν Κασσάνδρα, τὸν Προμηθέα δεσμώτη και τὸν Ἡρακλῆ, τὸν Ἀχιλλέα και τὴν Πενθεσίλεια. Κάτω ἀπὸ τὰ πόδια, τέλος, ἦταν ἐπιγραφή, λέγουσα: «Φειδίας Χαρμίδου υἱὸς Ἀθηναῖος μ' ἐποίησεν». Ἡ Ζωφόρος τοῦ Παρθενῶνος ἀποτελεῖ ποιητικὴ σύνθεση, πού ἱστορεῖ και καταξιώνει μὲ πλαστικὴν ἔκφραση τὴν ἱερὴ πομπὴ τῶν Παναθηναίων. Σ' αὐτὴν ὁ χωρὸς - χρόνος ἔχει χαθῆ και τὰ πάντα ὑπακούουν στὸ ρυθμὸ τοῦ καλλιτέχνη, μέσα σ' ἓνα φανταστικὸ χωρὸ, ὅπου συνυπάρχουν θεοὶ και ἄνθρωποι. Ἡ Ζωφόρος συνεπαίρνει τὸν θεατὴ και τὸν μεταφέρει στὴν σφαῖρα τῆς αἰώνιας και ἀκατάλυτης οὐσίας τοῦ κόσμου, ὅπου κατὰ τὸν Πλάτωνα ὑψώνεται και μεγαλουργεῖ ἡ Μεγάλῃ Τέχνη, προκειμένου νὰ δώσῃ λύση στὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου. «Στὴν ἔνωση τῶν κοινῶν σκοπῶν και τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, σὲ μιὰ τάξη πού ποτὲ δὲν καταρρέει, μολοντί σοῦ δίνει διαρκῶς αὐτὴν τὴν ἐντύπωση, ἡ Ζωφόρος ἀποτελεῖ τὴν τέλεια ἀπεικόνιση τοῦ ἰδανικοῦ τῆς δημοκρατίας, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται στὸν Ἐπιτάφιο», παρατηρεῖ ὁ Βλαζλεπ.

Ὁ Σουΐδας (= τὸ Λεξικὸ «Σούδα») φρονεῖ, πῶς ὁ Φειδίας «ἐνθουσιῶν ἐποίησεν». Καὶ ὁ Φιλόστρατος διακρίνει «ἐν τῇ τέχνῃ του ἐνεργητικὴν φαντασίαν»· ὁ Δίων Χρυσόστομος πιστεύει, πῶς «οὐδὲις γλύπτης ἢ ζωγράφος ἀπεικόνισε κάλλιον τὴν ἔννοιαν τοῦ θεοῦ» και ὁ Ἀριστοτέλης τὸν χαρακτηρίζει «σοφὸν λιθουργόν», ὑπονοῶντας ὅτι «δὲν ἦτο πλάστης ἀπλῶς ἀλλὰ και γνώστης τῶν νόμων τῆς φύσεως, τῆς ὀπτικῆς και τῆς προοπτικῆς». Δὲν εἶναι ὑπερβολικὸς λοιπὸν ὁ λόγος τοῦ Θεσσαλονικέως Φιλίππου, ὅτι «ἢ ὁ θεὸς ἦλθε στὴν γῆ ἐξ οὐρανοῦ και τοῦ ἀπεκάλυψε τὴν εἰκόνα του ἢ ὁ Φειδίας ἀνέβηκε στοὺς οὐρανοὺς και ἐθεάθη τὸ θεῖον κάλλος».

Σαράντος Πάν

«... Τὰ πλάκωνε ἢ σκλαβιά...»

Ενας Εὐρωπαϊὸς ποιητῆς, ὁ Γάλλος Μιστράλ, λέει: «Καὶ ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα, θεία εἶναι ἡ δάφνη, μιὰ φορὰ κανεῖς πεθαίνει». Ἐγὼ ὅμως θὰ πάω σὲ ἕναν Ἕλληνα ποιητῆ, στὸ Σολωμό. Ὁ Σολωμὸς, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν ἐλευθερία, στὰ πρῶτα τετράστιχα τοῦ γνωστοῦ ὕμνου τὴν χαιρετίζει ὡς βγαλμένη, καθὼς λέει, μέσα ἀπὸ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά. «Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες», λέει, «πικραμένη ἐντροπαλὴ κι ἕνα στόμα ἑκαρτεροῦσες, ἔλα πάλι νὰ σοῦ πῆ». Ἄλλὰ λέει ἀκόμη: «Ἀργιε νᾶρθη ἐκεῖνη ἢ μέρα. / Κι ἦταν ὅλα σιωπηλά, / γιὰ τὴν τᾶσκια-ζε ἢ φοβέρα / καὶ τὰ πλάκωνε ἢ σκλαβιά».

Τὸ τετράστιχο αὐτὸ δὲν πιάνει τόπο (καὶ ἀσφαλῶς δὲν ἀναφέρεται) μόνο στὴν τουρκικὴ σκλαβιά, ποῦ ἦταν φοβερὴ καὶ τρομερὴ καὶ ἦταν παρούσα στὴν Ἑλλάδα τότε, ποῦ ὁ Σολωμὸς ἔγραφε τὸν ὕμνο, ἀλλὰ πιάνει τόπο καὶ ἰσχύει γιὰ πᾶσαν κατάσταση, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτή, ποῦ πλάκωνει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἰσχύει λοιπὸν τὸ τετράστιχο αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν κατάσταση ἐκεῖνη, ποῦ ἦταν ἡ πιὸ μεγάλη κατοχὴ ποῦ ἔγινε στὴν ἱστορία καὶ ἔδειρε ἐπὶ αἰῶνες αἰῶνων ὅλους τοὺς παραμεσογειακοὺς λαοὺς καὶ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης – καὶ πρῶτ’ ἀπ’ ὅλα ἔδειρε ἀλύπητα ἐπὶ αἰῶνες αἰῶνων τοὺς Ἕλληνες. Ἐκεῖνη, ποῦ ἀφοῦ πέρασε διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου στὴν Ἑλλάδα τὰ κηρύγματά της καὶ ἐπεδλήθη πλήρως, δὲν περιορίστηκε στὴν κατάληψη τοῦ ἐδάφους ἢ στὴν ἄσκηση τοῦ *imperium*, ὅπως ἔκαμαν λ.χ. οἱ Ρωμαῖοι, ἀλλὰ ἐστράφη πρὸς τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, παντὸς ἀνθρώπου. Καὶ ἐμαράνθη ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔπαψε νὰ ὑπάρχη ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεχθέν ὅτι «φύσει τοῦ εἶδέναι ὀρέγεται ἄνθρωπος». Καὶ ὁ ἄνθρωπος κατέστη ἕνα ἄχαρο ὄν, τὸ ὁποῖον ἐξήτει ἀκαταπαύστως τὸ ἔλεος τοῦ Μύθου, ἦτοι αὐτῆς ταύτης τῆς Ἀσιατοκρατίας. Καὶ ἐνῶ συνετελέσθη πλήρως αὐτό, καὶ ἐνῶ ἐσφάγησαν ἅπαντες οὐ Ἕλληνες τῆς Νοτίου Ἑλλάδος καὶ ἔμεινε ἡ Νότιος Ἑλλάς ἔρημος χώρα ἐπὶ τρεῖς καὶ πλέον αἰῶνες, ἐμεῖς ψάχνουμε σήμερα νὰ βροῦμε τὶς ἑλληνικὲς ρίζες στὸν Εὐρωπαϊκὸ Πολιτισμὸ.

Πρῶτον, ἐρωτᾶται ἂν ὑπάρχη Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς. Ἐμεῖς στὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἴμεθα ἀρνητικοί, διότι τὸν πολιτισμὸ μιᾶς χώρας ἢ μιᾶς ἡπείρου τὸν χαρακτηρίζει ἢ κυριαρχοῦσα σκέψις καὶ κυριαρχοῦσα σκέψις στὴν Εὐρώπη ἦταν καὶ εἶναι καὶ σήμερα ὁ Μεσαίων. Ὁ Μεσαίων ὅμως ἦτο Ἀσιατοκρατία. Ἡ δὲ φιλοσοφία, ἡ ὁποία χαρακτηρίζε τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ἐξέλιπε. Ἔτσι οἱ ρίζες τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἢ κατεστράφησαν ἢ ἐμαράνθησαν καὶ δὲν ὑπάρχουν πιά. Ὑπάρχουν μόνο τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά, ὅπως λέει ὁ Σολωμὸς, καὶ πᾶνω ἀπὸ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά ὑπάρχουν τὰ ἐρείπια, ὅσες ἑλληνικὲς πόλεις καὶ ὅσοι σωροὶ ἐπὶ σωρῶν ἀπὸ σπασμένα μάρμαρα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ μέγας μουσικοσυνθέτης Μπετόδεν ἔγραψε ἕνα ὑπέροχο μουσικὸ κομμάτι μὲ τὸν τίτλο «Πένθι-

μο ἐμβατήριο πάνω στὰ ἐρείπια τῶν Ἀθηνῶν». Ὑπάρχουν ἐπίσης τὰ διασωθέντα ἀπὸ τὰ λεγόμενα παλίμψηστα σπαράγματα τοῦ λόγου τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἄσιατική κατάκτησι ὅμως δὲν ἔμεινε καὶ σ' αὐτὸ ἀπαθὴς. Ἐφρόντισε καὶ φροντίζει νὰ μὴν ἀσχολοῦνται οἱ ἄνθρωποι μὲ αὐτά. Ἀλλὰ καὶ ἂν μερικοὶ ἄνθρωποι διαφεύγουν τῆς «φροντίδος» τῆς καὶ ἀσχολοῦνται μὲ αὐτά, ἐφρόντισε καὶ φροντίζει νὰ τὰ βλέπουν κάτω ἀπὸ τὰ χοντρὰ γυαλιὰ ποῦ ἐκεῖνη παιδιόθεν ἐγχειρίζει στους ἀνθρώπους. Ἐτσι καὶ οἱ μεταφράσεις ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κείμενα στὰ νέα Ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ στὶς εὐρωπαϊκὲς γλώσσες, καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν κειμένων τῶν Ἑλλήνων γίνονται κάτω ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῶν φακῶν αὐτῶν. Ἡ Ὀδύσεια λ.χ. τοῦ Ὀμήρου, ποῦ εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς ὅλων τῶν αἰώνων, θεωρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς μεταφραστές καὶ ἀπὸ τοὺς ἐρμηνευτές τῆς ὅτι εἶναι ἓνας ἀρχαῖος τουριστικὸς ὁδηγὸς τῆς Μεσογείου, γίνεται δὲ πολὺς λόγος καὶ πολλὴ ἔρις, ἂν οἱ Φαίακες (οἱ *Φαί-ν-ακες*, ἦτοι οἱ δυνάμεις τῆς φύσεως ἐκείνες ποῦ προωθοῦν τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ εἰς ἐπάνοδον στὴ ζωὴ ὕστερα ἀπὸ τὸ μέγα ταξίδι, ποῦ αὐτὴ ἔκαμε: «*Φαίακες γὰρ πάντα ξένον πέμπουσι*», λέει ὁ Ὀμηρος, ἠ 46), λοιπόν, ἂν οἱ Φαίακες ἦσαν κάτοικοι τῆς Κέρκυρας ἢ τῆς Ἰσπανίας ἢ ἄλλης τινὸς χώρας. Θεωροῦν τὴ θεὰ Κίρκη καὶ τὴ θεὰ Καλυψώ μάγισσες καὶ τὶς Σειρῆνες ἀνθρωπόμορφα τέρατα. Ἐτσι ὁ θεῖος Ὀμηρος, ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσε ὁ Πλάτων, εἶναι ὁ μέγας παραξηγημένος.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων δὲν ἔχει καλύτερη τύχη. Ἄν ἀκούσῃ κάποιος μίαν ὁμιλία γιὰ ἓνα ἔργο τοῦ Πλάτωνος ἀπὸ ἓνα Γερμανὸ καθηγητὴ – καὶ ἂς εἶναι αὐτὸς διαπρεπὴς καθηγητὴς, καὶ ἂς μιλήσῃ τὰ Ἑλληνικά, καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ σημερινά, ἄπταιστα –, δὲν θὰ καταλάβῃ τίποτε. Καὶ ἂν καταλάβῃ κάτι, αὐτὸ μόνον Πλάτων δὲν θὰ εἶναι. Ἄς ἰδοῦμε ὅμως κάτι ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Ἐδῶ, στὴν Ἑλλάδα, οἱ καθηγητὲς μας, μεγάλοι καὶ μικροί, μᾶς εἶπαν ὅτι οἱ Ἕλληνες κατακτῆθηκαν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, ἀλλὰ αὐτοὶ κατέκτησαν τοὺς Ρωμαίους. Αὐτὸ εἶναι ψέμα. Καὶ τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς Ρωμαίους τοὺς κατέκτησαν καὶ τοὺς κατέστρεψαν οἱ Ἀσιάτες. Οἱ καθηγητὲς μᾶς εἶπαν ἐπίσης, ὅτι ἡ Ἀναγέννησις πῆγασε ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς λόγιους, οἱ ὁποῖοι κατέφυγαν στὴ Δύση συνεπεία τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ἔφεραν ἐκεῖ τὰ φῶτα:

Στὸ Βυζάντιο ὅμως δὲν ὑπῆρχαν λόγιοι. Ὑπῆρχαν μόνο παθιασμένοι ὑμνητὲς τοῦ «Ἀθῶου Μύθου». Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐθεώρησαν, ὅταν ἔγινε ἡ Ἄλωσι, ὅτι ὁ νέος δυνάστης ἤρθε «θεῖο θελήματι», γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐπικατάρατους Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὸν τόσο διωγμὸ ποῦ ὑπέστησαν ἐπὶ τόσοσους αἰῶνες κατορθώνουν καὶ ἀναδεικνύουν νέους Πλάτωνες, ὅπως ἦτο ὁ Πλήθων καὶ τελευταίως ἐπέβαλαν ἰδικῶν τῶν ἡγεμόνα, τὸν Παλαιολόγον.

Θὰ προβῆ ὁ νέος δυνάστης σέ γενικευμένη σφαγή, ὅπως ἔγινε μέσα στήν Κωνσταντινούπολι. Δοθέντος δὲ καὶ τοῦ πανικοῦ ποῦ ἐπικρατεῖ, ὅταν ἔρχονται ἡμέρες ὅπως ἐκεῖνες, ἔφυγαν στὴ Δύσι. Ἐκεῖ, μὴ δυνηθέντες νὰ βροῦν ἐργασία ὡς χριστιανοδιδάσκαλοι, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ Δύση ἦτο ὑπερπληρωμένη ἀπὸ τέτοιους διδασκάλους, ἦλθαν στὴν ἀνάγκη νὰ πωλήσουν ὅ,τι εἶχαν. Πλὴν οἱ ταλαίπωροι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φέρεϊ μαζί των ἄλλο τι, ἐκτὸς ἀπὸ τίς, ὅπως νόμιζαν, σωσίδιες λέμβους τῆς ψυχῆς των, τὰ ὑμνητάρια, τὰ προσευχητήρια καὶ τὰ εὐλογητάρια. Αὐτὰ ὅλα ἦσαν βιβλία δεμένα μὲ δέσμα, ἀλλὰ καὶ μέσα τὰ φύλλα τῶν βιβλίων ἦσαν ἀπὸ δέσμα, διότι αὐτὰ ἦσαν παλιές ἑλληνικὲς περγαμηνές καὶ τώρα εἶχαν καταστῆ *παλίμψηστα*, ἦτοι βιβλία, ὅπου εἶχε ἀποξυστῆ ἡ παλαιὰ ἑλληνικὴ γραφή καὶ ἐγράφησαν οἱ μωροὶ ὕμνοι καὶ οἱ ἀτερομόλογες μωρές ἐπίσης αἰτήσεις τοῦ ἐλέους. Αὐτὴ ἦταν ἡ προσφορὰ τῶν λεγομένων Βυζαντινῶν λογίων, ἡ ὁποία ἔγινε ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν ταλαιπώρων ἐκείνων προσφύγων καὶ ἐν ἀγνοίᾳ καὶ τῶν ἀγοραστῶν, πλὴν μετ' ὀλίγον, ὅταν εὐρέθη τὸ μικροσκοπίο καὶ κατέστη δυνατὸ νὰ ἀναγνωσθῆ μὲ αὐτὸ ἡ παλαιὰ γραφή, τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, τὰ πωληθέντα ἀντὶ πινακίου φακῆς, ἔγιναν πράγματα μεγάλης ἀξίας, οἱ δὲ Γερμανοί, μὲ τὴν ἐπιμονὴ ποῦ τοὺς διακρίνει, ἀνέλαβαν τότε καὶ ἔφεραν στὴν ἐπιφάνεια πολλὰ ἀπὸ τὰ κείμενα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ λόγου. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ, ποῦ ἦταν ὄντως μεγάλη καὶ ἔγινε στὰ πλαίσια τῆς Ἀναγεννήσεως, ἔπεσε στὸ κενό. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ μέγας κυρίαρχος ἦταν ἐκεῖ· κι ἦταν ὅλα σιωπηλὰ καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαδιά.

Ἔρθουμε τώρα στὴν Ἀναγέννησι. Ἡ Ἀναγέννησι ἦταν ἓνα φωτεινὸ μετέωρο στὴν ἱστορία τῆς Εὐρώπης, ποῦ ἄρχισε νὰ ἀναφαίνεται στὶς ἀνεξάρτητες ἰταλικὲς πόλεις - κράτη. Ἐπὶ σκηνῆς ὁμως ἦλθε γύρω στὸ ἔτος 1500. Ὁ Χριστιανισμὸς, ποῦ πάντοτε παρακολουθοῦσε τίς κινήσεις αὐτὲς καὶ προέβη καὶ σὲ σκληροὺς διωγμοὺς κατὰ καιροὺς, ὅπως ἔγινε μὲ τὴν κίνηση τῶν Ροδοσταύρων τὸ 1212, ἐπενέβη ἀμέσως, συγκρούστηκε μὲ τὴν Ἀναγέννησι καί, παντοδύναμος ὅπως ἦταν, τὴν νίκησε καὶ ἔσφαξε τοὺς ὀραματιστὲς τῆς καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς – καὶ ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσαν καὶ διέφυγαν τὴν σφαγὴ, κατέφυγαν στὴν Ἀμερικὴ. Ὑπῆρξε πρὸς τοῦτο καὶ μία φιλανθρωπικὴ ἀγγλικὴ ἑταιρεία, ἡ ὁποία ζήτησε μὲ ἐπιμονὴ καὶ ἔλαβε τελικῶς τὴν ἄδεια νὰ πάρῃ τοὺς καταδικασμένους σὲ θάνατο Οὐγενόττους, ὅπως ἐλέγοντο, καὶ νὰ τοὺς μεταφέρει στὴν Ἀμερικὴ. Ἐκεῖ αὐτοὶ ἀποτέλεσαν τὴν πρώτη ζύμη, ἀπὸ τὴν ὁποία δημιουργήθηκε ἡ ὑπερατλαντικὴ Δημοκρατία. Ἀφοῦ οἱ προφήτες τῆς Ἀναγεννήσεως, ποῦ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ γιγαντιαία προσπάθεια νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ κόσμος στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Σκέψη, ἐξωντώθηκαν ἀπὸ τὸν ἀδιαφιλονίκητο κυρίαρχο, ἡ Εὐρώπη ἐπέστρεψε πάλι στὸν Μεσαίωνα. Ὑπῆρξαν ὁμως ἀρκετὰ σχίσματα στὸν ἴδιο τὸ Χριστιανισμό, ποῦ κρατοῦν μέχρι σήμερα, ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ συνέπλεαν μὲ τὸν Μεσαίωνα.

Δέν θ' ἀναφερθοῦμε στὰ σχήματα ἐκεῖνα, ἀλλά θὰ μιλήσουμε γιὰ τὴν τάση ἐκείνη, ἢ ὁποῖα ἦταν ὅ,τι ἀπόμεινε ἀπὸ τὴν Ἀναγέννησι. Αὐτὴ ἦταν ἡ τάσι τῶν λεγομένων φιλοσόφων, ἔμεις ὁμως θὰ τοὺς ποῦμε διανοητές. Καὶ αὐτοί, παρόλο πού εἶχαν ὑψηλό λόγον, δὲν μπόρεσαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸν θανάσιμον ἐναγκαλισμὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ θραύσουν τὰ χοντρά γυαλιά, πού αὐτὸς παιδιόθεν φορεῖ στοὺς ἀνθρώπους, ἢ τουλάχιστον νὰ ρίξουν μερικὲς ματιές ἔξω ἀπὸ τὴν ὄροφή τῶν γυαλιῶν αὐτῶν. Ἔτσι δὲν μπόρεσαν νὰ δώσουν στὴν Εὐρώπη οὔτε αὐτοὶ τὸ δικό της πρόσωπο, παρ' ὅλο πού δημούργησαν μία ἐκτεταμένη κουλτούρα.

Ἐξαίρεσι σ' αὐτοὺς ὅλους ὑπῆρξε ὁ Νίτσε. Ὁ Νίτσε εἶδε μὲ καθαρὸ μάτι τὰ πράγματα καὶ προσπάθησε νὰ δώσῃ στὴν Εὐρώπη τὸ δικό της πρόσωπο, πλὴν ἢ προσπάθειά του ἔπεσε στὸ κενό. Ἀπογοητευμένος ἔστειλε τότε τὸ πιὸ μεγαλόπνοο ἔργο του, τὸ *Τάδε ἔφη Ζαρατούστρας*, σὲ ἑπτὰ μόνον ἀνθρώπους καὶ ἔγραψε καὶ ἓνα ἄλλο ἔργο, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴ μεγάλη του πίκρα, μὲ τὸν τίτλο *Ἡ περίπτωσι Βάγκνερ*. Ὁ Ριχάρδος Βάγκνερ ἦταν ἀπὸ τοὺς κορυφαίους συνθέτες Ὀπερας στὴ Γερμανία. Ἦταν στενὸς φίλος τοῦ Νίτσε, ἐργάσθηκε στὴν ἴδια μὲ αὐτὸν γραμμὴ στὸν μουσικὸ τομέα καὶ ἔγραψε τὶς περιφημὲς ὄπερες *Ζίγκφριντ*, *Τριστᾶνος καὶ Ἰζόλδη*, *Λιμπελοῦγκεν*, *Ἰπτάμενος Ὀλλανδός*, *Τὸ Λυκόφως τῶν Θεῶν*· ἀλλὰ ἐξώκειλε μετὰ καὶ ἔγραψε τὴν ὄπερα *Πάρσιφαλ*, πού ἀναφερόταν σὲ ἓνα χριστιανὸ καλόγερο. Ὁ Νίτσε τότε ἀποκήρυξε τὸν Βάγκνερ καὶ ἔγραψε τὸ βιβλίο πού εἶπαμε.

Ὁ ἀ μιλήσουμε τώρα ἐν ὀλίγοις καὶ γιὰ τὶς ἑλληνικὲς λέξεις, πού ὅπως κάποιοι λένε, ὑπάρχουν σὲ μεγάλο ποσοστὰ (30% - 75%) στὶς εὐρωπαϊκὲς γλώσσες. Εἶναι γεγονός, ὅτι ὑπάρχει πληθώρα ἑλληνικῶν λέξεων σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς εὐρωπαϊκὲς γλώσσες, ἀλλὰ οἱ λέξεις αὐτὲς ἀποτελοῦν λεκτικὸ πλουτισμὸ τῆς γλώσσας ὅπου αὐτὲς ὑπάρχουν καὶ τίποτε περισσότερο. Δὲν εἶναι λ.χ. λέξεις - μνημεῖα, ὅπως λέει ὁ Χάιντεγγερ ὅτι εἶναι ἢ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς λέξεις· καὶ τοῦτο, διότι οἱ λέξεις αὐτὲς εἶναι ἐντεταγμένες στὴ δομὴ τῆς κάθε γλώσσας καὶ στὴν ἐκφραστικὴ ἰκανότητά τῆς ὅλης ξένης γλώσσας. Λέξεις - μνημεῖα εἶναι οἱ ἑλληνικὲς λέξεις, ὅταν αὐτὲς θρῑσκωνται μέσα στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ ἐκφράζουν τὸν Ἑλληνικὸ Λόγο, τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη. Στὴν ξένη γλῶσσα, ὅταν μάλιστα εἶναι στὸ ἐπακρον ἀγγλοποιημένες ἢ γερμανοποιημένες ἢ γαλλοποιημένες, καθίστανται πτωχὲς θεράπαινες τῆς γλώσσας τὴν ὁποῖα ὑπηρετοῦν. Τοσοῦτ' ἄλλο, ὅταν ὁ ἐπικυρίαρχος Ἀσιάτης εἶναι ἐκεῖ καὶ βλέπει. Ἔτσι τὸ τετράστιχο τοῦ Σολωμοῦ, γιὰ τὸ ὁποῖο μιλήσαμε στὴν ἀρχή, θὰ πιάσῃ τόπο, ἂν τὸ ἐπαναλάβουμε ἐδῶ, γιὰ νὰ κλείσουμε τὸ παρόν: *« Ἄργιε νᾶρθη ἐκείνη ἡ μέρα. / Κι ἦταν ὅλα σιωπηλά, / γιὰτι τὰ ἴσκιαζε ἡ φοδῆρα / καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά ».*

Πᾶνος Τσίνας

Ἐπίτιμος διευθυντῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης

Οὐδέποτε ὑπῆρξαν Ἄλβανοὶ ΤΟ ΔΗΘΕΝ «ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΕΘΝΟΣ» ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΝ ΟΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΕΣ

Ἡ ἔκδοσις στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἑναν ἄγνωστο Ἄλβανὸ ὑπήκοο βιβλίου στὰ Ἄλβανικὰ γιὰ τὴν Μπουμπουλίνα μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς ὄχι τυχαία καὶ ἄσχετη (βλέπε τὸ σημειωμὰ μας “Kariten Bubulin”, «Δαυλός», τ. 220). Βέβαια, ἀκόμα κι ἂν σταθῆ κανεὶς στὶς καταγραφὰς τῶν ξένων περιηγητῶν καὶ καθόλου στὴν ἐπιστημονικὴ κατάθεσις τῆς Ἱστορίας, αὐτὸ πού σήμερα καλεῖται «Ἄλβανοὶ» καὶ «Ἄλβανικὸ Ἔθνος» εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐντοπισθῆ.

Ἐνδεικτικὰ θὰ ἀναφέρουμε τά: V. Berard, «*Τουρκία καὶ Ἑλληνισμός*», ἔκδ. Τροχαλία, Ἀθήνα 1987 καὶ R. Rivaux, «*Δυστυχημένη Βόρειος Ἡπειρος*», ἔκδ. Τροχαλία, Ἀθήνα χ.χρ.ἔ. (Πολὺ χρήσιμο καὶ σημαντικό γιὰ πληροφορίες καὶ στοιχεῖα τῆς Β. - Β.Δ. Βαλκανικῆς κατὰ τὸν 17ο αἰ. καὶ τό: Βασ. Δημητριάδη, «*Ἡ Κεντρικὴ καὶ Δυτικὴ Μακεδονία κατὰ τὸν Ἑβλιγιᾶ Τσελεμπή*», Δημοσιεύματα Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, 39, Θεσσαλονίκη 1973.) Ὁ V. Berard, σημαντικὸς ὀμηριστῆς, ἀφιερῶσας 30 χρόνια ἀπ' τὴ ζωὴ του στὴν μετὰφρασι τῆς Ὀδύσειας, κυριώτερο φιλολογικὸ γεγονός τοῦ 1924 γιὰ τὴ Γαλλία, ἀρχαιομαθῆς καὶ ἀρχαιολάτρης, ὄχι ὅμως καὶ φιλέλληνας κατὰ τὸν Θ. Πυλαρινὸ (βλ. τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ προαναφερθέντος βιβλίου), περιέτρεξε ἐπὶ δύο χρόνια (Καλοκαίρι 1890 - Καλοκαίρι 1892) τὴν εὐρύτερη Μακεδονία ξεκινώντας ἀπὸ τὸ Δυρράχιο καὶ τὴν Καθάγια. Ὁ R. Rivaux, ἱστορικὸς καὶ δημοσιογράφος, ἐνθερμος ὑπερασπιστῆς τῶν δικαίων τῶν ἐθνῶν, ταχθεὶς τὸ 1899 μὲ τὸ βιβλίον του «*Ἐπὲρ τῆς Φινλανδίας*» στὸ πλευρὸ τῶν ἀγωνιζομένων Φινλανδῶν κατὰ τῶν ρωσικῶν ἐπεμβάσεων καὶ καταπιέσεων, περιώδευσε στὴν Β. Ἡπειρο τὸ κρίσιμο ἔτος 1913. Ἰδιαιτέρη ἐθνότητα Ἄλβανῶν στὶς περιγραφὰς, σχόλια καὶ παρατηρήσεις τῶν δύο Γάλλων δὲν ἀναφέρεται, δὲν ὑπάρχει. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ «Ἄλβανικοὶ», «Ἀρβανίτικοι», «Σκυπετάριοι» πληθυσμοί, πού καταγράφονται στὰ βιβλία τους, εἶναι σχεδὸν πάντα πολὺγλωσσοι, διαφόρων θρησκευμάτων, ἀκαταστάλαχτοι καὶ ἀσαφοῦς ἐθνικῆς συνείδησις (πολλὰς φορὰς βέβαια πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν δηλώνουν τὴν ἑλληνικότητά τους [**παρέκβασι**: στὸ ἔργο τοῦ V. Berard π.χ., σελ. 87-88: «*Ὅλοι αὐτοὶ οἱ Ἄλβανοὶ (τοῦ Ἑλβασάν) καταλαβαίνουν καὶ ὅλοι τους σχεδὸν μιλοῦν τὰ Ἑλληνικά.* Ἐχουν

έλληνικό σχολείο για τὰ ἀγόρια τους καὶ ἑλληνικό σχολείο για τὰ κορίτσια τους. Θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους "Ἕλληνες" Ἡ στίς σελ. 128-131: «ὁ φιλοξενητῆς μας (στὸ Μπρίνιαιτς τῆς Τζούρας) εἶναι ἕνας ὠραῖος Ἀλβανός. Τὸν λένε Γιάνκο. Εἶναι μόλις 30 χρονῶν... Μιλᾷ τὰ Ἑλληνικά τῆς Μικρᾶς Ἀσίας... Λατρεῦει τὴ Γαλλία, ἴσως ὅμως ἢ Ἑλλάδα νὰ τοῦ πηγαίνει περισσότερο. Εἶναι τρικουπικός, ὅπως ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ... – **Τέλος τῆς παρέκδοσης**], ἄλλοτε ἄλλοι αισθάνονται καὶ δροῦν ὡς Βούλγαροι κ.ο.κ.), ἀγόμενοι καὶ φερόμενοι ἀπὸ ποικιλώνυμες προπαγάνδες, ποὺ ὠργίαζαν τότε σ' αὐτὴν τὴ χαοτικὴ γωνιά τῆς Ὀθωμανίας, μεταλασσομένοι χωρὶς δυσκολία καὶ ἀντὶ κυμαινομένων τιμημάτων σὲ κατὰ περίπωση ὑπερασπιστὲς διαφόρων ἀντικρουόμενων συμφερόντων, ἰδεολογιῶν, ἐθνικισμῶν κ.λπ. Ἡ Miranda Vickers, διδάσκουσα ἱστορία στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου καὶ συνεργαζόμενη μὲ ἔγκριτες βρεταννικὲς ἐφημερίδες, στὸ διβλίο της «Οἱ Ἀλβανοί», ἔκδ. Ὀδυσσεᾶς, Ἀθήνα 1997, ὑπὲρ τὸ δέον «φιλική» μάλιστα πρὸς τοὺς Ἀλβανούς, ἀναρωτιέται για τὸ ζήτημα: «Γιατὶ οἱ Ἀλβανοὶ ἦταν ὁ τελευταῖος βαλκανικὸς λαὸς ποὺ σχημάτισε ἐθνικὴ συνείδηση;».

Ἡ μεταπολεμικὴ κατασκευὴ «ἀλβανικῆς συνείδησης»

Αὐτὴ ἡ περίφημη «ἀλβανικὴ συνείδηση» ἀποτελεῖ μεταπολεμικὸ προϊόν. Μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους οἱ γεωπολιτικοστρατηγικὲς ἀναγκαιότητες - ἐπιλογὲς τῶν εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων παρεμποδίζουν καὶ ἀνακόπτουν τὴν ἑνσωμάτωση τῆς Β. Ἡπείρου μὲ τὴν ὑπόλοιπὴ Ἑλλάδα. (Εἶναι συγκλονιστικὸ ἕνα δημοτικὸ βορειοηπειρωτικὸ τραγούδι τῆς ἐποχῆς, ποὺ σπαράζει για τὴ βία καὶ ἀνόσια αὐτὴ πράξη τῶν «τρανῶν»:

*Νά ῥιχνε πίσσα καὶ φωτιά σ' ὅλους τοὺς μεγαλαίους,
ὅπου μᾶς ἐχωρίσανε σὰν τὸ παιδί 'π' τὴ μάνα.
Καὶ ποῦ σᾶς φταίξαμε, τρανοί, για νὰ μᾶς τυραγνᾶτε;
Δὲν εἴμαστε κι ἐμεῖς Ρωμοὶ καὶ λαδοβαφτισμένοι;*

Βλέπε: Γ.Δ. Παναγιώτου, «Δὲν εἴμαστε κι ἐμεῖς Ρωμοί;!..» μὲ ἑλληνικὰ ἀφηγηματικὰ τραγούδια ἀπὸ τὴ Β. Ἡπειρο, ἔκδ. Εἰκοστοῦ Πρώτου, Ἀθήνα 1994, σελ. 235-236). Σημειωτέον, ὅτι ἐκτὸς τῶν Βορειοηπειρωτῶν καὶ σὲ σημαντικὸ κομμάτι τῶν «Σκυπετάρων» ἐπάλλετο ἑλληνικὴ ἐθνικὴ συνείδηση. («Ὡστόσο», διαβάζουμε στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ Ἀχ. Γ. Λαζάρου στὸ προαναφερθὲν διβλίο τοῦ R. Ruauux, σελ. 31, «κατὰ τὴν περιοδεία τοῦ Ρενὲ Πινὼ στὴ Βόρειο Ἡπειρο τὸ 1913 τὸ ἑλληνικὸ φρόνημα προβάλλει ἔντονο. Οἱ πατριωτικὲς ἐξάρσεις, οἱ ἐθνικὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἡ δούληση για τὴν ἑνωση μὲ τὴν Ἑλλάδα εἶναι κοινὰ γνωρίσματα τῶν κατοίκων, χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων, ἑλληνογλώσσων, διγλώσσων καὶ τριγλώσσων»). Τὸ ἐξάμβλωμα τοῦ «Ἀλβανικοῦ κρά-



Τὸ Νυμφαῖον τῆς Ἀπολλωνίας – 3ος αἰώνας παλαιᾶς ἐποχῆς. (Φωτ. Ἰνστιτοῦτο τῆς Ἱστορίας.)

τους», πὸν ἐν τέλει κατασκευάζουν οἱ «μεγάλοι», διάγει μίαν τριακονταετία ἀφασίας καὶ πολιτικῶν πειραματισμῶν (Ζιώγου κ.λπ.). Ὁ «πολύς» Ἐμβέρ Χότζα, Ἰνδαλμα μερίδας Ἑλλήνων ἀριστερῶν (ἂν εἶναι δυνατόν!), ἀναλαμβάνει καὶ τὴ δημιουργία «Ἀλβανικοῦ ἔθνους». Ἡ ἄξια ἰδιαίτερης μελέτης καὶ προσοχῆς Ἀρβανίτικη ἀλλοιώνεται. Δημιουργεῖται μία πολυσυλλεκτικὴ, ὕβριδική «Ἀλβανικὴ γλῶσσα» μὲ πληθῶρα προσμείξεων. Τὰ ὀνόματα ἀλλάζουν. Τὰ θρησκευτικὰ δόγματα καταργοῦνται. Ὁ Χοτζικὸς ἀλβανικὸς ἐθνικισμὸς γεννιέται.

Προλογίζοντας τὸ βιβλίο τῆς Μ. Μιχαήλ - Δέδε (ἢ ὅποια, σημειωτέον, ὡς Ἀρβανίτισσα ἦταν δίγλωσση καὶ εἶχε εὐρύτερη ἐποπτεία τοῦ ἀντικειμένου τῆς) «Οἱ Ἕλληνες Ἀρβανίτες» (Ἰδρυμα Βορειοηπειρωτικῶν Ἐρευνῶν 11, ἔκδ. Δωδώνη, Ἀθήνα 1987), πὸν κάποιοι χαρακτηρίζουν ὡς «Εὐαγγέλιο τῶν Ἀρβανιτῶν», ὁ πρόεδρος τοῦ Ι.Β.Ε. ἔγραφε: «Τὸ 1914 ὁ Βορειοηπειρωτικὸς Ἑλληνισμὸς... ἀναγκάστηκε νὰ ξεδιπλώσῃ τὴ σημαία τῆς αὐτονομίας τῆς Β. Ἠπείρου στὴν πρωτεύουσά του τὸ Ἀργυρόκαστρο, μὰ πὸν ἐγκαταλείπονταν ἀπὸ τὸν ἐλευθερωτὴ Ἑλληνικὸ Στρατό... ἢ δὲ Β. Ἠπειρος δίνονταν ὡς τροφή στὸ νεοσύστατο Ἀλβανικὸ κράτιδιο... Παραδίδεται δὲ τοῦτο τὸ βιβλίο στὴν κυ-

κλοφορία (τὸ ὁποῖο, σημειωτέον καὶ πρὸς σύγκρισιν, ἢ κοινωνιολόγος συγγραφέας του ἔγραψε χωρὶς καμμία ἀμοιβή) σὲ καιροὺς, ὅπου ἡ Ἀλβανικὴ προπαγάνδα προσπαθεῖ νὰ βρῇ ἐρείσματα στὴν πολιτικὴ τῆς Μεγάλης Ἀλβανίας καὶ ἐπιδιώκει νὰ ἐπαναφέρῃ τὶς ἴδιες θέσεις τῆς ἰταλικῆς διπλωματίας, πὺν ἀναπτύχθηκαν στὴν συνδιάσκεψη τῶν Παρισίων τοῦ 1919-1920, παρὸτι τότε κονιορτοποιήθηκαν».

Ἡ Μ. Μιχαήλ - Δέδε γράφει: «Ποιοὶ ἦσαν ὅμως αὐτοὶ οἱ Ἰλλυριοί, δὲν εἶναι ἀκόμη ἐντελῶς γνωστοί... ἔχουμε τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ ἄποψη, τὸν χαρακτηρισμὸ μᾶλλον, πὺς εἶναι βάρβαροι... Αὐτὸ σημαίνει μὲ βεβαιότητα, πὺς δὲν εἶχαν οὔτε τὸν πολιτισμὸ οὔτε τὴν πνευματικὴ ρώμη τῶν Ἑλλήνων... Παραμένει ὅμως πάντα ἓνα στοιχεῖο γιὰ περισσότερη διενκρίνιση, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἀποδοχὴ τῆς ξενικότητος τῶν Ἰλλυριῶν (σελ. 25)... οἱ κατακτητικὲς ἐπεκτατικὲς βλέψεις Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας εἶναι παλαιὲς καὶ συνεχεῖς. Ἀναπτύσσουν ἀπὸ τὸ λόγο αὐτὸ δυναμικὲς προπαγάνδες ἀναμιγνύοντας καὶ τὰ Βαλκάνια καὶ τροφοδοτώντας, γιὰ δικὸν τους ὄφελος τελικὰ βέβαια, τὶς ἀρπακτικὲς διαθέσεις καὶ αὐτῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος... Ἡ ἐξαγορὰ τῶν συνειδήσεων μὲ τὴν ἀφθονία τοῦ διατιθεμένου ἀπὸ τὴν Ἰταλία καὶ τὴν Αὐστρία χρήματος εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν τῆς Ἀλβανικῆς Ἰδέας, πὺν προωθοῦσαν μὲ ταχὺ ρυθμὸ οἱ ἀλβανιστές. Κύριο ὄργανόν τους ἡ Ἀλβανικὴ Γλῶσσα. Στὸ Βουκουρέστι καὶ τὴ Σόφια ἐκδίδονται τὰ πλέον ἀνάξια νὰ φέρουν τὸ ὄνομα ἐπιστημονικὰ βιβλία, ὅπου προσπαθεῖται ἢ καταλήστευση τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς πνευματικῆς της πορείας μέσα στοὺς αἰῶνες. Κοντὰ σὲ αὐτὸ λυσσώδης πραγματικὰ προσπάθεια νὰ ἐξοστραχισθῇ τὸ ἐλληνικὸ ἀλφάβητο ἀπὸ τὴν γραφὴν τῆς Ἀλβανικῆς... (σελ. 30)... Ἡ πολιτικὴ ἔτσι τῶν σωβινιστικῶν στόχων σὲ βάρος τῶν ἐλληνικῶν δικαιωμάτων, τῆς ἐδραιώσεως καὶ ἐπεκτάσεως ἐνὸς κράτους τὸ ὁποῖο δημιουργήθη ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ καὶ ΣΗΜΕΡΑ... γίνεται φανερό, πὺς αἰτία δημιουργίας τῆς Ἀλβανίας σὰν ξεχωριστοῦ καὶ ἀνεξαρτήτου κράτους δὲν ὑπῆρξε καθόλου ἢ ἐξ ὑπαρχῆς ὑπαρξῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, καὶ οἱ πρωτοβουλίες ὀφείλονται σὲ συμφέροντα ξένων δυνάμεων... (σελ. 32-34)».

Οἱ πληροφορίες ἐνὸς Ἀρβανίτικου περιοδικοῦ

Τὸ 1982 ἰδρύεται στὴν Ἀθήνα ὁ «Ἀρβανίτικος Σύνδεσμος». «Ἀπαιτοῦσε», ὅπως διαβάζουμε στὴν «Λαμπηδόνα» (τριμηνιαία ἔκδοση τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Δήμου Ἀσπροπύργου Ἀττικῆς, τ. 8, 1-2-3/1998, σελ. 3), «νὰ ἰδρῶση τὸ κράτος ἔδρα Ἀρβανίτικης Φιλολογίας στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, νὰ παραχωρηθῇ στὴν Πλάκα σπίτι, γιὰ νὰ μετατραπῇ σὲ Πνευματικὸ Κέντρο καὶ Μουσεῖο τοῦ Ἀρβανίτικου Πολιτισμοῦ, νὰ παραχωρηθῇ χρόνος στὴν τηλεόραση, ὥστε νὰ παρουσιασθοῦν τὰ πολιτιστικὰ στοιχεῖα τῶν Ἀρβανιτῶν. Ἀκολούθησαν ἐκδόσεις, περιοδικὰ, προσπάθειες γιὰ ἀναγνώρι-



Ἐπιτύμβια πλάκα. Ἐχει ἀνακαλυφθῆ στη νεκρόπολη τοῦ Δυρραχίου. Οἱ δημιουργοὶ τοῦ δήθεν «Ἀλβανικοῦ Ἔθνους» κατεδίωξαν ἀμείλικτα ὄσους χρησιμοποιοῦσαν τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο.

ση τῶν γλωσσικῶν μειονοτήτων, ὥστε νὰ ἐνταχθοῦν καὶ οἱ Ἀρβανίτες σ' αὐτὲς καὶ δημιούργησαν συμμαχίες χωρὶς καμμιά ἀναστολή, φθάνει νὰ πετύχαιναν τὸν στόχο τους». Αὐτὴ ἡ προσπάθεια, διαβάζουμε πάλι στὴ «Λαμπηδόνα» (τ. 5, β' τρίμηνο 1997, σελ. 1, 14), «ἐκπορεύεται ἀπὸ μία μικρὴ καὶ ἀσήμαντη ὁμάδα Ἑλλήνων, πού ἔγινε ἐπικίνδυνη, ἐπειδὴ κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς πού τὴν ἀπάρτιζαν ἀναρριχήθηκαν σὲ θέσεις κλειδιά καὶ μποροῦν νὰ κατευθύνουν, ἂν ἀφεθοῦν, τὰ συμφέροντά μας τὰ ἐθνικά...».

Θὰ τελειώσουμε μὲ τὴν ἀκόλουθη ἐπισήμανση τῆς «Λαμπηδόνας»: «Πρόσφατα εἶδαν τὸ φῶς διάφορα δημοσιεύματα μὲ ἀφορμὴ τὸ ἄρθρο τοῦ Χ. Ροζάκη (σημ.: πρόκειται γιὰ τὸν πρῶην ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν, πού ὁ βουλευτὴς τῆς Ν.Δ. Γιώργος Καρατζαφέρης δήλωνε, πῶς τὸ πραγματικὸ του ὄνομα εἶναι τὸ ἑθραϊκὸ Ροζενστάιν) "The international protection of minorities in Greece". Περιλαμβάνεται σὲ συλλογικὴ ἐργασία, πού δημοσιεύτηκε ἀπὸ τὸ Manchester University Press μὲ τίτλο: "Greece in a changing Europe...". Ὅσο κι ἂν θὰ μποροῦσε νὰ ἔχη κανεὶς ἐπιφυλάξεις γιὰ τμηματικὲς ἀναδημοσιεύσεις, τὰ δημοσιευθέντα ἀποσπάσματα εἶναι ἀνατριχιαστικά».

Γιάννης Βασ. Πέππας

Ἡ «κνύαμωση» ἦταν γνωστή στὸν Πυθαγόρα

Μία ἀπὸ τὶς κληρονομικὲς ἀσθένειες πὺν ὑπάρχουν σήμερα στὸν μεσογειακὸ χῶρο, εἶναι ἡ ἔλλειψη τοῦ ἐνζύμου γλυκοζο-6-φωσφορικῆς ἀφυδρογονάσης (G-6-PD). Τὸ γονίδιο πὺν ἐποπτεύει τὴν παραγωγή τοῦ ἐνζύμου, βρῖσκεται στὸ γεννητικὸ χρωμόσωμα Χ. Ἡ ἀσθένεια αὐτή, πὺν προκαλεῖται μετὰ ἀπὸ βρώση κνύαμων (κουκιῶν), στὸν ἑλληνικὸ χῶρο ἀντιπροσωπεύει τὸ 0,7 - 3% τοῦ πληθυσμοῦ. Στὸν ὑπόλοιπο μεσογειακὸ χῶρο οἱ Σαρδῆνιοι ἐμφανίζονται τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ μὲ 7 - 25% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ. Σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις ἡ «κνύαμωση» εἶναι θανατηφόρος.

Μία ρῆση, πὺν στὴν ἀρχαιότητα δινόταν σὲ αὐτὴν μεταφυσικὴ ἔννοια, γνωστὴ μόνον σὲ ἓνα περιορισμένο κύκλο μυημένων, ἐνῶ στοὺς ὑπολοίπους εἶχε τὸ στίγμα τῆς δεισιδαιμονικῆς ἀπαγόρευσης, εἶναι ἡ γνωστὴ ὑπόθεσις τοῦ Πυθαγόρα «Κνύαμων ἀπέχεσθε». Εἶναι ἐμφανὲς μετὰ ἀπὸ αὐτὰ πὺν προανέφερα, ὅτι ὁ Πυθαγόρας ὡς ἑλληνας φιλόσοφος καὶ συνάμα γνώστης τῆς ἱατρικῆς ἦταν καὶ ἄριστος παρατηρητῆς τῆς φύσης καὶ τοῦ περιβάλλοντος, μέσα στὸ ὅποιο ζοῦσαν οἱ μεσογειακοὶ λαοὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων. Μία ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις του ἦταν καὶ τὸ γεγονός ὅτι μετὰ ἀπὸ βρώση κουκιῶν ἓνας ἀριθμὸς ἀνθρώπων πὺν κατοικοῦσαν στὸ συγκεκριμένο γεωγραφικὸ χῶρο (Μεσόγειος) κατέληγε στὸ θάνατο. Γνωρίζουμε, ὅτι εἶχε περιπλανηθῆ σὲ μεγάλο μέρος τῆς Μεσογειακῆς λεκάνης, ὁπότε οἱ παρατηρήσεις του εἶχαν μία σφαιρικότητα, πὺν τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ καταλήξῃ σὲ ἀσφαλῆ συμπεράσματα.

Τὸ ὅτι ἡ ρῆσις τοῦ Πυθαγόρα δὲν ἔγινε ἀντιληπτὴ ὡς ἔννοια καὶ ἀκούσθησαν πολλὲς καὶ διάφορες ἀπόψεις ὡς πρὸς τὸ νόημά της ὀφείλεται κατὰ τὴν ἀποψή μου στοὺς ἐξῆς δύο λόγους: α) ἓνα μικρὸ μόνον τμῆμα τοῦ πληθυσμοῦ νοσοῦσε ἀπὸ τὴν συγκεκριμένη ἀσθένεια καὶ ἀφοῦ εἶχε προηγηθῆ βρώση κνύαμων καὶ β) στὸ σύνολο τῆς οἰκογένειας συνήθως μόνον ἓνα μέλος της ἐμφάνιζε τὴν νόσο, ἐνῶ καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη ἀπολάμβαναν τὶς ἴδιες διατροφικὲς συνήθειες.

Τελικῶς αὐτὴ ἡ παρατήρηση τοῦ Πυθαγόρα, πὺν ἔγινε πρὶν 2.500 χρόνια, ἀποδεικνύεται σύμφωνα μὲ τὰ σημερινὰ ἱατρικὰ δεδομένα ὀρθή. Ἡ μεγάλη σπουδαιότητά της ὁμως, χωρὶς νὰ μειώνεται τὸ μέγεθος τῆς ἀνακάλυψης τοῦ Πυθαγόρα, ἔγκειται στὸ ὅτι ἀποδεικνύει τὴ συνέχεια στὸν ἴδιο γεωγραφικὸ χῶρο τῶν μεσογειακῶν φυλῶν, ἐφ' ὅσον, ὅπως προαναφέραμε, ἡ ἀσθένεια αὐτὴ εἶναι κληρονομικὴ.

Ἀναστάσιος Δήμιζας

Ἴατρος

Προβληματισμὸς ἐνὸς ἐπιστήμονος γιὰ τὶς χριστιανικὲς ἀλήθειες

Θὰ ἤθελα νὰ διατυπώσω ὠρισμένες σκέψεις, λαμβάνοντας ἐρεθίσματα ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα καὶ δὴ τὶς προσπάθειες ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων νὰ περάσουν τὴ γνωστὴ θέση «*Ἑλλάδα ἴσον Ὁρθοδοξία*».

Δύο συλλογιστικὲς μεθοδολογίες ὑπάρχουν στὴν προκειμένη περίπτωση, πού μπορούμε νὰ ἀκολουθήσουμε, γιὰ νὰ προσεγγίσουμε τὰ σχετικὰ ζητήματα.

❶ Αὐτὴ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τῆς ἀποδεικτικῆς λογικῆς, τῆς ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας, τῆς ἐλλόγου πεποιθήσεως, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

❷ Αὐτὴ τοῦ δόγματος, τῆς ἀλόγου πίστεως, τῆς αὐθαίρετης ἐρμηνείας τῶν λέξεων ἢ κειμένων καὶ τῆς προσαρμογῆς τους σὲ προκατειλημμένες θέσεις, ὅπου παραποιεῖται τὸ ἀρχικὸ ἀληθὲς νόημα τῶν λέξεων κατὰ τὸ δοκοῦν ὠρισμένων, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἐμφανίζονται θεόπνευστοι καὶ αὐθεντικοὶ ἐρμηνευτὲς τους.

Ἄπὸ τὶς δύο, ἂν θέλουμε νὰ εἶμαστε πραγματικὰ ἐλεύθεροι εἴτε ἐπιστήμονες εἴτε ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ἐπιλέγουμε τὴν πρώτη, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τῶν προγόνων μας, τῶν Ἑλλήνων τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνα τοῦ Περικλέους. Διότι μὲ τὴν συλλογιστικὴ αὐτὴ ὁ ἄνθρωπος σημείωσε πρόοδο σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πραγματοποίησε ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά, πνευματικά καὶ τεχνολογικά ἐπιτεύγματα, βελτίωσε τὴν ζωὴ του καὶ ἐπέλυσε δυσεπίλυτα προβλήματα ὑγείας, ἐπαρκείας τροφίμων κ.λπ.

Ἡ δευτέρα συλλογιστικὴ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση τῆς ζωῆς. Σὰν τάχα θεόπνευστη δὲν ἐπιδέχεται κριτικὴ, ὁδηγεῖ σὲ ἀντιφάσεις πού δὲν αἰτιολογοῦνται. Βλέπουμε τὸ ἀποτέλεσμα μετὰ ἀπὸ 2000 ἔτη νὰ εἶναι μία οὐτοπία: κάποιοι νὰ ἐκμεταλλεύονται τοὺς ἄλλους ἀτιμώρητοι, μὲ τὴν ὑπόσχεση μᾶς καλύτερης μετὰ θάνατον ζωῆς, πού κανεὶς μέχρι τώρα δὲν διαπίστωσε, κι ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι νὰ προσφέρουμε τὴν παρουσίαν μας, νὰ προτιμοῦμε νὰ μένουμε χωρὶς ἀπογόνους γιὰ μία θέση στὸν «παράδεισο» καὶ χωρὶς νὰ εἶμαστε βέβαιοι γι' αὐτὴ, νὰ μὴ μπορούμε νὰ βγάλουμε συμπέρασμα γιὰ τὴν δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ καὶ τόσα ἄλλα, πού ὅλα ὅμως ὁδηγοῦν σὲ μία πνευματικὴ τρομοκρατία, μία δουλοπρέπεια, ἕνα πνευματικὸ φασισμό, ἀνθρώπινο κατασκευάσμα ἐνὸς λαοῦ πού δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη τίποτα ἄλλο, παρὰ μόνο «θαύματα» καὶ «προφητείες» καὶ

πού μόνο ὡς «ποιμένες» σέ «πρόβατα» μποροῦν νά περάσουν.

Α. Θεολογία: Ἡ θεολογία τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπὸ ποῦ προκύπτει; Κάποια θεολογικά κείμενα, πού στηρίζονται σέ σημεῖα κυρίως τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, δὲν αἰτιολογοῦν τὸ σύνολο τῆς θεολογίας. Ὑπάρχει δέβια καὶ ἡ ἱερὴ παράδοση. Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ ἀντλεῖ τις πηγές της; Οἱ πηγές της ἀνάγονται στὸν Ἑρμῆ τὸν Τσισμέργιστο, τὴν Ὀρφικὴ, Ἀπολλώνια καὶ Διονυσιακὴ λατρεία, θεολογικά θέματα τῶν Στωϊκῶν, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Πρόκλου, τοῦ Πυθαγόρα καὶ ἄλλων Ἑλλήνων. Ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀπὸ τὸ τυπολατρικὸ μέρος εἶναι τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θρησκείας. Τυχαῖα ἀνακηρύχθηκαν δώδεκα ἀπόστολοι, ὅσοι καὶ οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοί, ἐνῶ οἱ «ἀπόστολοι» ἦταν πολὺ περισσότεροι; Καὶ ὁ χριστιανισμός, ὄντας μονοθεϊστικὴ θρησκεία ἢ ὁποῖα δέχεται τὴν τριαδικὴ φύση τοῦ θεοῦ καὶ ἐμμέσως ἀναγνωρίζει τὴν σημαντικότητά τῆς δωδεκαδικῆς φύσης (δώδεκα ἀπόστολοι), γιατί ἀποκαλεῖ εἰδωλολατρία τὸν μονοθεϊσμό τῶν προγόνων μας, οἱ ὁποῖοι καὶ τὴν τριαδικὴ φύση δέχονταν ἀλλὰ καὶ τὴν δωδεκαδικὴ φύση, ὅπως καὶ τὴν τριαδική, σέ θεϊκὸ ἐπίπεδο ἀνύψωσαν; Παρίσταναν μὲ γλυπτὰ τις θεότητες, προσπαθώντας μέσα ἀπὸ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονία τοῦ γλυπτοῦ νά ἀποτυπώσουν τὸ θεῖο, χωρὶς νά λατρεύουν τὰ ἴδια τὰ γλυπτὰ, ἀλλὰ τις προσωποποιημένες θεότητες. Ὁ χριστιανισμὸς δὲν ὑπῆρξε πρωτότυπος, καὶ θὰ ἔπρεπε μὲ εἰλικρίνεια νά ἀποδώσῃ τῇ δέουσα τιμὴ στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας.

Β. Δόγματα: Αὐτὰ εἶναι τόσα πολλά, πού καθιστοῦν τὸν χριστιανισμὸ ὁλόκληρο ἓνα δόγμα. Θὰ ἀναφέρω μόνον τὴν ἀντιπαράθεση μεταξὺ τοῦ «*δομοιούσιος*» τοῦ Ἀρείου τῆς Ἀντιοχείας καὶ τοῦ «*ὁμοούσιος*» τοῦ Ἀλεξάνδρου - Ἀθανασίου τῆς Ἀλεξανδρείας, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Ἰησοῦς ὠνομάσθη καὶ ἐπιβλήθη σάν θεὸς ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο τὸ 325 μ.Χ. στὴν πρώτη οἰκουμενικὴ σύνοδο τῆς Νικαίας. Πῶς ἓνας ἄνθρωπος ταυτίζεται μὲ θεό, ἀφοῦ δὲν γνωρίζουμε ἐπακριδῶς τί εἶναι θεός; Καὶ δὲν εἶναι ὕβρις, πού ὁ ἄνθρωπος ὄντας κατώτερος τοῦ θεοῦ, ταυτίζει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν θεὸ καὶ ταυτόχρονα ὑποβιάζει τὸν θεὸ σὲ ἄνθρωπο; Ξαφνικὰ ἦρθε ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ γράψανε τις «μεγάλαι καὶ πρωτότυπαι ἀλήθειαι», πού πρῶτοι οἱ Ἕλληνας διετύπωσαν ὀρθότερα π.Χ. σάν ἐπιμέρους στοιχεῖα τῆς γενικώτερης φιλοσοφίας καὶ κοσμοθεωρίας τους. Ἀλλὰ οὔτε εἶναι δυνατὸν νά αἰτιολογηθῇ ἡ θέση, οἱ θεολόγοι νά ζητοῦν ἀποδείξεις τεκμηρίωσης θέσεων διαφορετικῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ ἴδιοι νά προσπαθοῦν μὲ ἀποδεικτικὴ λογικὴ νά αἰτιολογήσουν ἢ νά ἀποδείξουν θέσεις τους, π.χ. «ἀπόδειξη τῆς ὑπαρξῆς θεοῦ» κ.λπ. καὶ ταυτόχρονα νά ἀπορρίπτουν τὴν χρῆση ἐπιστημονικῆς λογικῆς στὴ διερεύ-

νηση θεολογικῶν θεμάτων. Ὁφείλουν νὰ ἐξηγοῦν καὶ νὰ ἀποδεικνύουν μὲ κάθε λεπτομέρεια τοὺς γενικόλογους συνειρμούς τῶν σκέψεών τους.

Γ. Θαύματα: Κάτι πού εἶναι ἀληθές ἢ πραγματικό, ἔχει καὶ τὴν ἐπιστημονική του ἐξήγηση, ἀνεξάρτητα ἂν ἔχη τεκμηριωθῆ σήμερα, ἢ αὐτὸ θὰ γίνη στὸ μέλλον. Παρόμοια «κατορθώματα» ἔχουν ἐπιτευχθῆ ἀπὸ πολλούς. Ἀνεξήγητα φαινόμενα, πού ἀπεδίδοντο στὸ θεό, σήμερα ἔχουν διευκρινισθῆ. Ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἄρτων καὶ τῶν ἰχθύων αἰτιολογεῖται μόνο μὲ δημιουργία ὕλης ἐκ τοῦ μηδενός, φαινόμενο πού ἀντίκειται σὲ βασικούς νόμους τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας. Καὶ ἂν γιὰ κάποιους πού δὲν γνωρίζουν, αὐτὸ εἶναι πιστευτό, γιὰ τοὺς ἐπιστήμονες οἱ ὅποιοι γνωρίζουν τὴν ἰσχὺ καὶ τὸ πεδίο ἐφαρμογῆς τῶν φυσικῶν νόμων, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Τὰ ὄρια στὰ ὅποια φθάνουν οἱ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἄγνωστα, ὅπως καὶ ἡ σύνθεση τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων πού ἀπαρτίζουν τὸν ἀνθρώπο. Ἀκόμη περισσότερη ἄγνοια ἔχουμε γιὰ τὴν φύση τοῦ θεοῦ. Ὑπάρχει, ἀποτελεῖ μία ξεχωριστὴ ὄντοτητα, εἶναι προέκταση τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου; ἢ ἀκόμη ὑπάρχει μερικὴ ἀλληλοεπικάλυψη τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ θεοῦ; Πρέπει νὰ καθορισθῆ σαφῶς τὸ ἐννοιολογικὸ περιεχόμενο πού ἀποδίδουμε στὴν ἐννοια τοῦ θεοῦ. Στὴ χημεία, γιὰ νὰ προσδιορισθῆ ἡ ταυτότητα μιᾶς χημικῆς οὐσίας, ἀπαιτεῖται ὁ καθορισμός ἰδιοτήτων, μεγεθῶν, φασμάτων καὶ ἡ λήψη τιμῶν. Μία ἄγνωστη οὐσία, γιὰ νὰ ταυτισθῆ μὲ τὴν πρώτη, πρέπει νὰ ἔχη τὶς ἴδιες τιμὲς γιὰ τὰ φάσματα, τὶς ιδιότητες καὶ τὰ μεγέθη πού προσδιωρίσθηκαν. Ἐνῶ ἀγνοοῦμε τὴν μεθοδολογία γιὰ τὴν διευκρίνιση τῆς ταυτότητας τοῦ θεοῦ, ἕναν ἀνθρώπο τὸν ταυτίσαμε μὲ θεό! Καὶ πῶς εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι μεταξὺ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων δὲν παρεμβάλλονται ἄλλες ὄντοτητες, οἱ ὅποιες θὰ μπορούσαν νὰ κάνουν μερικὰ ἢ ὅλα ἀπὸ αὐτὰ πού ἀποδίδουμε στὸν θεό; Γιατί τὰ «θαύματα» ἀποτελοῦν ἀπόδειξη τῆς θεϊκότητας αὐτοῦ πού τὰ κάνει; Τὰ «θαύματα» εἶναι ἀποτέλεσμα ἀδιευκρίνιστων δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου.

Δ. Προφητείες: Ἀπὸ τὰ δύο κείμενα τῆς Βίβλου, τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη, τὸ πρῶτο γράφτηκε σὲ γλῶσσα χωρὶς φωνήεντα, ἐνῶ οἱ μεταφραστές του, ὅπως καὶ οἱ συγγραφεῖς τοῦ δευτέρου, δὲν γνώριζαν καλὰ Ἑλληνικά. Ἡ «Ἀποκάλυψη» τοῦ Ἰωάννη δὲν ὀνομάζεται *προφητεία*. Ἐκ τοῦ τίτλου πιστοποιεῖται, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀποκαλύπτει στὸ κοινὸ κάποια θέματα καὶ δὲν προφητεύει κατ' ἀνάγκη τὰ μέλλοντα. *Προφητεύω* σημαίνει προλέγω τὰ μέλλοντα, δηλαδὴ ἀναφέρω ἐπακριδῶς τὰ γεγονότα, τὰ δρώντα πρόσωπα καὶ καθορίζω τὸν τόπο καὶ τὸν χρόνο τους, ἔτσι ὥστε νὰ γίνετα κατανοητὴ ἢ πρόβλεψη πρὶν τὴν ἐπαλήθευση, καὶ ἡ ἐπα-

λήθευση νὰ εἶναι μοναδική. Σήμερα τὸ νὰ συνδυάζονται ἐκ τῶν ὑστέρων γεγονότα μὲ κείμενα, τὰ πρωτότυπα τῶν ὁποίων πρὶν τὰ δῆθεν προβλεπόμενα συμβάντα δὲν ὑπάρχουν οὔτε καὶ πιστοποιεῖται ἡ πιστὴ ἀντιγραφή τῶν παλαιότερων σήμερα ὑπαρχόντων, κατὰ κανένα τρόπο αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ προφητεία. Γιὰ τὰ μελλούμενα γεγονότα τῶν προφητειῶν, τῶν ὁποίων ἡ χρονικὴ στιγμή τέλεσής τους δὲν καθορίζεται, θὰ μπορούσαν νὰ βρεθοῦν ἄλλα πρόσωπα, πού πολὺ περισσότερο νὰ προσαρμολογῶνται σὲ αὐτὲς· τίς προφητεῖες· καὶ ἀκόμη τίποτα δὲν ἀποκλείει αὐτὰ νὰ συμβοῦν ἐντὸς τοῦ ἀπείρου χρόνου στὸ μέλλον μὲ πρόσωπα καὶ γεγονότα, πού ἐνδεχομένως νὰ τίς ἐπαλήθευσουν καὶ πολὺ ἀκριδέστερα, ἐφόσον χρησιμοποιηθοῦν ἐκ νέου τὰ ὁποιαδήποτε ἀνεπαρκῆ κριτήρια, ἂν χρησιμοποιήθηκαν, γιὰ τὴν τεκμηρίωση τῆς ἐπαλήθευσης τῶν προφητειῶν.

Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι συνεπῶς:

1. εἴτε κατασκευάσμα ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων, πού ἀγνοοῦσαν τὴν ἐπιστημονικὴ μεθοδολογία, τὴν γνώση καὶ τὴν παιδεία, ὑποσχόμενοι «παράδεισο» καὶ καλοπέραση κυρίως στοὺς ἀδυνάτους, πτωχοὺς, ἀμόρφωτους καὶ «κόλαση» σὲ αὐτοὺς πού δὲν ὑπῆρξαν δουλοπρεπεῖς, στοὺς ἰσχυροὺς, πλουσίους, τοὺς ἔχοντας παιδεία καὶ ἀρετὴ.
2. εἴτε μία προκατασκευασμένη καὶ καλοστημένη παγίδα σὲ δῆρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὁποῖος τελικὰ ὑπέκυψε μὲ τὴν βία, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξουδετερώθηκαν καὶ ἀντικατεστάθηκαν οἱ πραγματικοὶ τοῦ ἡγέτες μὲ ἀνδρείκελα.

Οἱ οἱ ἀνεξάρτητοι καὶ ἀδέσμευτοι διανοητὲς καὶ ἐπιστήμονες πρέπει νὰ ἀποκτήσουν παιδεία καὶ ἀρετὴ, νὰ λάβουν θέση καὶ νὰ ἐπαναπροσδιορίσουν τὴν συνείδησή τους μὲ βάση τίς διαχρονικὲς ἀξίες τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἐκφράζονται στὴ θέση τοῦ Σωκράτους «*Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα*» καὶ τὰ ρητὰ «*Μηδὲν ἄγαν*» καὶ «*Γνώθι σ' αὐτόν*», πού ἦταν ἀναγεγραμμένα στὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν, καὶ νὰ γίνουν φωτεινὰ παραδείγματα στὸν λαό. Τότε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ὀδηγηθῆ μὲ τὸ ἀλάνθαστο ἐνστικτὸ του στὸν ἀπεγκλωβισμό του ἀπὸ τὸν δογματικὸ καὶ πνευματικὸ κλοιὸ πού ἐπέβαλαν οἱ ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀποφάσεις πού γιὰ 1700 χρόνια ὑπῆρξαν ἀνασχετικοὶ παράγοντες τῆς ἀνόδου τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν Ἑλλήνων.

Βασίλειος Διαμαντάκης

Χημικὸς Μηχανικὸς ΕΜΠ, Ἀθήνα

Μπασμπακανί σικερίμ

Γράφω για την πρόσφατη είδηση, ότι θα καθιερωθούν μαθήματα Τουρκικής στα σχολεία των ακριτικών νησιών. Αυτή είναι η έμπνευσμένη και άκρως προοδευτική απόφασις στα πλαίσια της νέας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Έτσι, για να γελάση λίγο το πικραμένο χείλι των φίλων μας των Τούρκων, πού συνεχώς τους δημιουργούμε προβλήματα, πότε με τις αεροναυτικές μας ασκήσεις στο Αίγαίο, πότε με το Κυπριακό και πότε πού δέν τους χαρίζουμε χιλια παλιόνησα και βραχονησίδες στο Ἀρχιπέλαγος. Γάτες με πέταλα οί κύριοι Ροζάκης, Εὐθυμίου και Γ. Παπανδρέου. Μάλιστα ο κ. Ροζάκης ἢ Ροζενστάιν, όταν ἔμαθε περὶ τῆς ἐκμαθήσεως τῆς τουρκικῆς γλώσσης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς δευτεροβάθμιας ἐκπαίδευσης τῶν ἀκριτικῶν νήσων, ἄρχισε νὰ πηδᾷ ἀπ' τὴν χαρὰ του φωνάζοντας «Γιούχου». Κιοπέκογλου κιοπέκ, δὲν κατάλαβες καλά! Ὁ ἄνθρωπος μίλησε γιὰ Τούρκικα ὄχι γιὰ Ἑβραϊκά. Ἄλλὰ ἐδῶ πού τὰ λέμε γιὰ τὸν κ. Ροζάκη τὸ ἴδιο κάνει. Ἑλληνικά νὰ μὴ μαθαίνουμε, κι ἄς διδάσκεται και ἡ γλώσσα τῶν Μαορί.

Βεβαίως, γιὰ νὰ ποῦμε και τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο, ἔχει μιὰ λογικὴ ἢ ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ κ. Σημίτη. Τὸ φιλοσόφησε ὁ ἄνθρωπος τὸ πρᾶγμα. Σοῦ λέει: Σάμπως Ἑλληνικά εἶναι αὐτὰ πού μαθαίνουν τὰ παιδιὰ στα σχολεῖα; Ἐδῶ μιὰν αἴτηση δὲν μποροῦν νὰ συμπληρώσουν. Ἄφοῦ στο «πού γεννήθηκες;», ἀντὶ νὰ δάλουν ἡμερομηνία γεννήσεως, γράφουν «ναί». (Δὲν κάνω πλάκα: τὸ εἶδα με τὰ μάτια μου.) Βάλ' τους λοιπὸν τὰ Τουρκικά, μπὰς και ξεστραβωθοῦνε. Ἐπειτα ἡ ἐκμάθησις τῆς τουρκικῆς γλώσσης στα νησιά μας ἔχει και πρακτικὴ ἀξία. Λόγω τῆς ἀμερίστου και συνεχοῦς παρουσίας τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι τὰ ἔχουν παίξει. Γιατρὸ θέλουν; Στὴν Τουρκία πηγαίνουν! Φάρμακα δὲν ἔχουν; Στὴν Τουρκία καταφεύγουν! Τὸ νερὸ τοὺς λείπει; Νά 'ναι καλά ἡ Τουρκία. Κι ἂν, λέω ἂν, αὔριο ἡ Τουρκία καταλάβη κανένα νησί, πῶς θὰ πῆ ὁ δύστηχος κάτοικός του στὸν ἀγριωπὸ τοῦρκο στρατιώτη: «Ἀμάν, γιαβροῦμ, βάλε και λίγο δαζελίνη, καθότι διαφορετικὰ πονάει»;

Μετά ἀπ' ὅλα αὐτὰ εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ βέβαιον, ὅτι θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀμοιβαιότης. Ἐτσι τὰ Τουρκάκια θὰ ριχτοῦν με τὰ μούτρα στο διάβασμα τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Ἡσιόδου, τοῦ Πλάτωνα και τοῦ Ἀριστοτέλη. Γιὰ νὰ μὴ γράψω, ὅτι και στα ἰσλαμικά ΚΑΠΗ δὲν θὰ μπορῆς νὰ μπῆς, ἂν δὲν ξέρης ἀπ' ἔξω τοῦλάχιστον τρία κηρύγματα τοῦ ἡμετέρου ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστόδουλου. Τέτοια ἑλληνομάθεια θὰ πέση στὴν γείτονα.

Γιώργος Πετρόπουλος

Με φλόγα του τὸ Ἑλληνικὸ Φῶς

Ἦδη ἀπὸ τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ ὀ «Δαυλὸς» (Ἰανουάριος 1982, σελ. 3) ὤρισε γενικὰ τὴν Ἑλληνικότητα ὡς «ἐπαναφορὰ τῆς ἀλήθειας στὴ ζωὴ μας», δηλαδή ἐπιστροφή στὸ ἀδογματίστο καὶ ἐλεύθερο σκέπτεσθαι καὶ ζῆν. Καὶ στὰ δεκαεννιά χρόνια τῆς μέχρι τώρα πορείας τοῦ προσπάθησε νὰ ἀναστυλώσῃ αὐτὴν τὴ ξεχασμένη Ἑλληνικότητα καὶ νὰ προβάλῃ τὶς ἀληθινὲς ἀξίες τῆς. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ξεκαθάρισε, πῶς «ἡ ὑλοποίηση τοῦ ἑλληνικοῦ ἰδανικοῦ εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα προσωπικὴ ὑπόθεση τοῦ καθ' ἑνὸς» (τ. 1, σελ. 4). Ἀπευθύνθηκε δηλαδή στὸν κάθε Ἕλληνα, στὸν κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστὰ ὡς ἄτομο καὶ ὄχι σὲ ὀργανώσεις, μαζικὰ κινήματα ἢ ὀμάδες. Τοῦ ὑπέδειξε νὰ βασιστῆ στὴν αὐτοπαιδεία καὶ στὴ θέλησή του νὰ καταπολεμήσῃ ὅλες τὶς συνειδησιακὲς τοῦ ἀγκυλώσεις, πού τὸν κρατοῦν δεμένο στὴν ἦττα καὶ τὴν ἀδράνεια. Ὅχι μόνον δὲν ἀπευθύνθηκε σὲ ὀργανώσεις, ἀλλὰ ἀπέκλεισε κατηγορηματικὰ νὰ συμμετάσχῃ ὁ ἴδιος στὴ δημιουργία ὀργάνωσης, ἀπογοητεύοντας αὐτοὺς πού τὸ ζητοῦσαν ἐπιμόνως. Ἡ προσπάθειά του παρέμεινε ὀλα αὐτὰ τὰ χρόνια καθαρὰ διαφωτιστικὴ, προσδλέποντας σταθερὰ καὶ μόνον στὸ σίκιρτημα τῶν συνειδήσεων ξεχωριστῶν ἀνθρώπων.

Ὁ «Δαυλὸς» ἀμετακίνητα θεωρεῖ, πῶς ἡ κατανόηση τοῦ Σήμερα περνᾷ ἀναγκαστικὰ μέσα ἀπὸ τὴν διερεύνηση τοῦ ἀληθινοῦ Χθὲς. Ἡ κακοδαιμονία τοῦ νεώτερου Ἑλληνισμοῦ δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ τὶς αἰτίες τῆς στὸ πρόσφατο καὶ ἀπώτερο παρελθόν. Ἡ ἐπίπονη κατατριβὴ μὲ τὴ μελέτη τοῦ παρελθόντος κατέδειξε, πῶς ἡ πολυαῖωνη ἱστορικὴ ἀφασία καὶ πολιτισμικὴ στείρωση, στὴν ὀποία ἔχει περιέλθει ὁ Ἑλληνισμὸς, κάποτε ἀποκλειστικὸς δημιουργὸς τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ, ταντίζεται ἱστορικὰ μὲ τὴ βίαιη καὶ καταστροφικὴ διακοπὴ τῆς ἱστορικῆς του συνέχειας λόγῳ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ χριστιανισμοῦ. Κατὰ τοὺς πρώτους Βυζαντινοὺς αἰῶνες συνετελέσθη μὰ ἄνευ προηγουμένου ἐπίθεση κατὰ παντὸς ἑλληνικοῦ. Οὐδέποτε στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ὑπῆρξε ἄλλος, ἀναλόγου φανατισμοῦ, ἀφανισμὸς ἐνὸς πολιτισμοῦ, ὀπως αὐτὸς πού γνώρισε ἡ Ἑλλάδα. Ἦδη ἀπὸ τὸν 6ο μ.Χ. αἰῶνα ὁ ἑλλαδικὸς κόσμος εἶχε μετατραπῆ σὲ μίαν ἀσήμαντη καὶ ἐρειπωμένη ἐπαρχία τῆς Βυζαντινῆς ἐπικράτειας. Τὸ ἀρχαῖο κλέος ἔσθησε ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ μνήμη, καὶ οἱ ἐλάχιστοι πού τολμοῦσαν ἀκόμη νὰ φέρουν τὸν τίτλο τοῦ Ἑλληνα καταδικάζοντο σὲ θάνατο. Τὸ ἀποδεκατισμένο Ἑλληνικὸ Γένος ἔχασε τὴν ἐπαφὴ μὲ τοὺς προγόνους του καὶ ὡς ἀπαιδευτο χριστιανικὸ ποίμνιο, ἀποκαλούμενο ὑδριστικὰ «γραικύλοι», «ρωμοὶ» καὶ «ραγιάδες» ἀπ' τοὺς ἐκάστοτε ἐξουσιαστὲς του, φυτοζώησε ἱστορικὰ στὸ χιλιόχρονο Βυζάντιο καὶ κάτω ἀπὸ τὸν διάδοχό του τουρκικὸ ζυγὸ. Ἀπ' τὰ πρῶτα τεύχη τοῦ ὀ «Δαυλὸς» προέβγαλε τὴν «Δολοφονία τῆς Ἑλληνικότητος στὸ δογματικὸ Βυζάντιο» (τ. 5, σελ. 197) καὶ τὸ «Μέγα τοῦ φόδου κράτος» (τ. 4, σελ. 149). Ἐκτοτε ἀκολούθησαν πλῆθος μελετῶν καὶ ἐρευνῶν, πού κατεδείκνυαν τὴν ἄθλια μοίρα πού ἐπεφύλαξε ἡ ἱστορία στὸν Ἑλληνισμό.

Σ' ὀλους αὐτοὺς τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνες ἡ Ἑλλάδα σιγόκαιγε μέσα στὸ λυχνάρι τῆς γλώσσας. Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἡ μήτρα τῆς ἀνθρώπινης διάνοιας, περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ «Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες», ἀκρωτηριασμένη καὶ διαστρεβλωμένη ἐννοιολογικὰ, ὑπῆρέτης ἄλλοτρίων δογμάτων, κατῶρθωσε νὰ φτάσῃ στὴν Ἰθάκη. Τὸ νεοσύστατο Ἑλλαδικὸ κράτος ὀνομάστηκε μὲ τὴν ἀπαγορευμένη, συ-

κοφαντημένη και ξεχασμένη ἔως τότε ὀνομασία «Ἑλλάδα» χάρις στὸν Εὐρωπαϊκὸ Διαφωτισμὸ ἀλλὰ και τὸ μεγάλο ἔργο τῶν Δασκάλων τοῦ Γένους. Ἡ ὀνοματοθεσία αὐτὴ εἶναι ἱστορικὴ πράξη τεράστιας σημασίας. Βεβαίως ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ '21 και μέχρι σήμερα τὸ κράτος αὐτὸ παρέμεινε κατ' ὄνομα ἑλληνικό, κατ' οὐσίαν ὅμως Ρωμαίικο· και τοῦτο, γιατί ὡς ἐπίσημη ἔθνικὴ ἰδεολογία ἐπικράτησε ὁ (ἱστορικά και φιλοσοφικά ἀνύπαρκτος) «Ἑλληνοχριστιανισμός». Σ' αὐτὸ τὸ φαντασιακό και τραγελαφικό κατασκευάσμα ἡ Ἑλλάδα συμμετέχει μόνο μὲ τὸ ὄνομά της και τὴ γλῶσσα της. Οἱ λοιπὲς ἀξίες και παραστάσεις πού διαμορφώνουν τὴν σημερινὴ ἔθνικὴ συνείδηση ἀπορρέουν ἀπ' τὸ χριστιανικό δόγμα και τὴ βυζαντινὴ παράδοση.

Τὴν πνευματικὴ στειρότητα και τὸ θνησιγενὲς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ συμπλέγματος ἔθεσε ὁ «Δαυλός» ὡς κεντρικὴ του προβληματικὴ σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῶν δύο δεκαετιῶν τῆς παρουσίας του. Πέραν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἐστράφη και σὲ στοιχεῖα συγχρονικά, ὅπως ἡ ἀναφορὰ στὰ ἀνθελληνικά κείμενα πού σήμερα ψάλλονται στις ἑλληνικὲς ἐκκλησίες, κείμενα πού ἀναθεματίζουν τοὺς Ἑλληνες και ὑβρίζουν τοὺς ἀρχαίους προγόνους. Ἀνεφέρθη ἀκόμη ἐκτενῶς στὸν ἀνθελληνισμό τοῦ «ἱεροῦ βιβλίου» τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης», δημοσιεύοντας τὰ σχετικὰ χωρία, ὅπως και στὴν ἀντίθετη μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση ἠθικὴ της· στὸν ἀντιδραστικό ρόλο τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας στὴν Ἐθνεγερασία τοῦ '21, παρουσιάζοντας τὰ ντοκουμέντα τῶν διαδοχικῶν ἀφορισμῶν τῆς Ἐπανάστασης ἀπ' τὸ Πατριαρχεῖο.

Οὐκ ἀπὸ τὰ παραπάνω οἱ περισσότεροι Ἑλληνες δὲν τὰ γνωρίζουν. Τὸ βασικότερο ὅμως εἶναι, ὅτι ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσουν, πῶς αὐτὴ ἡ κυρίαρχη συνειδησιακὴ κατάσταση τῆς Ρωμοσύνης εἶναι ἡ βαθύτερη αἰτία, πού ἀναστέλλει ὅποιαδήποτε προσπάθεια πνευματικῆς ἀνάκαμψης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Εἶναι τὰ πανίσχυρα παλαιὰ δεσμά, πού κρατοῦν και τὸν σύγχρονο Ἑλληνισμό, τοὺς ἀπογόνους τῶν γεννητόρων τοῦ Πολιτισμοῦ, οὐραγὸ τῆς παγκόσμιας δημιουργίας. Οἱ μάξες πού μετέχουν σὲ «λαοσυνάξεις» και διακηρύσσουν πῶς «Ἑλλάδα ἴσον Ὁρθοδοξία», χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὴν πραγματικὴ ἰδεολογικὴ θέση και ἱστορικὴ πρακτικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δείχνουν ἀκριβῶς τὴν ἱστορικὴ ἀφασία τοῦ σημερινοῦ ἀνελλήνιστου Ἑλληνα. Ἄθελά του ἴσως γίνεται σύμμαχος τῆς Διεθνοῦς Ἐξουσίας και τῶν παλαιῶν και νέων ἱστορικῶν, ἰδεολογικῶν, πολιτικῶν δογμάτων της, πού ἐπιχειροῦν νὰ ἀφελληνίσουν τὸν σύγχρονο πολιτισμὸ και νὰ καταργήσουν τὴν ἀνθρώπινη ἔφεση πρὸς τὴν γνώση και τὴν ἐλευθερία – κινδύνους πού ὁ «Δαυλός» ἀδιαλείπτως ἐπισημαίνει.

Χωρὶς ἐμπάθειες και ἀκρότητες και μὲ μοναδικὸ γνώμονα τὴν ἀλήθεια ὁ «Δαυλός» θὰ συνεχίσει νὰ ἐπισημαίνει και νὰ καταδεικνύει τίς δυνάμεις ἐκείνες πού ἀπομακρύνουν τὸν Ἑλληνα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ του αὐτογνωσία και μὲ τίς ὅποιες δυνάμεις του νὰ συνεισφέρει στὴν πνευματικὴ πρόοδο τοῦ τόπου, θεωρώντας τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὡς τὸ μοναδικὸ του χρέος, ἀλλὰ και ὡς τὴν πῶ ἐνδεδειγμένη μορφή πολιτικοῦ ἀγῶνος κάτω ἀπὸ τίς ἰσχύουσες ἀπαγορευτικὲς γιὰ ὅποιοδήποτε ἄλλη δράση συνθήκες σύγχυσης και λήθης.

Παν. Α. Κουβαλάκης

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, *‘Ο Μονοθεϊσμός στην αρχαία Ελλάδα*

Ἡ καθεστηκυῖα ἀντίληψη, πὸν ἡ χριστιανικὴ θρησκεία καὶ θεολογία ἔχουν πρὸ αἰῶνων ἐπιβάλλει, ὅτι δηλαδὴ οἱ πρόγονοί μας ἦταν «εἰδωλολάτρεις» καὶ γνώρισαν τὸν ἕνα θεὸ μὲ τὴν ἔλευση – καὶ βίαιη ἐπιβολὴ – τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος, καταφαίνεται σαθρὴ καὶ ψευδὴς μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία καὶ Σκέψη, πᾶνω στὶς ὁποῖες ὁ συνεργάτης τοῦ «Δ», δημοσιογράφος καὶ συγγραφέας κ. Στ. Μυτιληναῖος στήριξε ἀπαρέγκλιτα καὶ στέρεα τὴν ἐπιχειρηματολογία πὸν ἀναπτύσσει στὸ περὶ μονοθεϊσμοῦ τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἔργο του. Στὶς σελίδες τοῦ ἐν λόγω βιβλίου παρουσιάζονται καὶ ἀναλύονται ὅλες οἱ περὶ ἑνὸς θεοῦ ἰδέες, Ὀρφικές, Ἑρμητικές, φιλοσοφικές, πὸν φανερώνουν τὴν πρωτοπορία τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς διανοήσεως, πὸν ἀπαντᾷ στὴν περὶ θεοῦ ἐρώτηση. Ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἐλληνισμὸς εἶναι ἡ πρώτη κοσμοθεωρία σὲ οἰκουμενικὴ διάσταση, πὸν συνέλαβε τὴν ἰδέα τοῦ μονοθεϊσμοῦ μέσα ἀπὸ τὴν πολλαπλότητα τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν θέσεων, κοινὴ συνισταμένη καὶ συμπέρασμα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ὑπαρξὴ καὶ ταύτιση τοῦ θεοῦ μὲ τὸν κοσμογονικὸ νόμο τῆς Φύσης καὶ ὄχι, ὅπως οἱ «ἐξ ἀνατολῶν» θεοκράτες θέλουν, μὲ ἕναν ὑπέρτατο ἐξωσυμπαντικὸ καὶ ἐξωχρονικὸ ἐξουσιαστή.

Ὅπως καὶ στὸ σύγγραμμα διεξοδικὰ ἀναφέρεται, ὁ ἐλληνισμὸς ὑπῆρξε πάντοτε ἀντίθετος πρὸς τὴν εἰδωλολατρία, τὸν παγανισμό, τὴ μαγεία καὶ τὴ βασκανία – γενικὰ πρὸς τὴν ἄλογη ἀντίληψη τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες φιλοσόφους καὶ ἐλεύθερους πολίτες τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἦταν συνώνυμα τῆς δεισιδαιμονίας. Σὲ ἰδιαίτερα κεφάλαια ὁ συγγραφέας παρουσιάζει καὶ σχολιάζει τὰ καινοφανῆ φαινόμενα τοῦ

‘Ο θεὸς δημιούργησε τοὺς ἀνθρώπους ἢ οἱ ἀνθρώποι δημιούργησαν τὸ θεό;

Κύριε διευθυντά,

Πολλὲς φορὲς ἀναρωτήθηκα, γιατί πρέπει νὰ «πιστεύουμε» σ’ αὐτὸ πὸν δημιουργήσαμε. Καὶ τώρα ἴσως προκαλέσω διέγερση καὶ ἐγρήγορη τῶν ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν τῶν ἀναγνοσῶν αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἂν τοὺς ζητήσω νὰ ἀναρωτηθοῦν: Ξέρον κάποιον θεό, πὸν νὰ μὴν τὸν ἐφτείαξαν οἱ ἀνθρώποι;

«Δημιουργήσαμε». Εἶναι ἀπίστευτο, εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε λογικὴ αὐτὸ πὸν σενέβαινε, συμβαίνει καὶ θὰ συμβαίῃ (,) στὴν ἀνθρωπότητα. Δέσμοι τῶν δημιουργημάτων μας! Ναι, ἡ ἀλήθεια εἶναι τελικά, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δημιούργησε τὸ θεὸ καὶ ὄχι – ὅπως μᾶς ἔκανε νὰ πιστεύουμε ἡ θεοκρατικὴ πλύση ἐγκεφάλων – ὁ θεὸς τὸν ἀνθρώπο. Καὶ τὸ δημιούργημά του αὐτὸ τὸν περιορίζει συνεχῶς, τὸν βασανίζει δεινῶς!

Καὶ ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀποτελούσαμε κάποτε τὴν ἐξαιρέση. Γιατί, ἂν στοὺς ἄλλους λαοὺς οἱ θεοὶ ἦταν ἐμπνεύσεις κάποιων ἐπιτήδειων ἡγετῶν, γιὰ νὰ ἐπιβληθοῦν στοὺς ὑπηκόους τους, στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν



«Νεοπαγανισμοῦ» πού στὶς μέρες μας ἐμφανίζονται καὶ στερεώνονται συγκροτούμενα σὲ θρησκείες, ἐκμεταλλεόμενες τὴν ἀφέλεια πολλῶν. Οὐσιαστικά ὁ Νεοπαγανισμός, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς «Νέας Ἐποχῆς», δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴ σχέση μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Θρησκεία καὶ ἀποτελεῖ προῖόν τσαρλατανικῆς προθετικότητας καὶ μέσον μειώσεως τοῦ μεγαλείου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θρησκείας, τὴν ὁποία οἱ νεοπαγανιστές, ἴσως μερικοὶ ἐν ἀγνοίᾳ τους, κατατάσσουν ἀυθαίρετα μεταξὺ τῶν παγανιστικῶν δοξασιῶν τῶν πρωτογόνων καὶ ἀπολιτίστων ἐθνῶν.

Μάριος Μαρμανέας

1ον ΛΥΚΕΙΟΝ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ, Προσεγγίσεις στὸν Ἀριστοτέλη

«Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων» (Ἰλ. Λ 784). Πρόκειται περὶ τῆς ὀμηρικῆς ὑποθήκης πρὸς τοὺς νέους, πού μὲ τόσο ζῆλο ἐνεφύσησε στοὺς μαθητές του ὁ λυκειάρχης κ. Μητροπέτρος. Πράγματι, οἱ μαθητές τοῦ ἐν κεφαλίδι λυκείου ἔχουν ἀναδειχθῆ «*υπείροχοι*» τῶν ἄλλων, ἀφοῦ ἐπέτυχαν «*ἀγχιβασίην*» καὶ «*Προσεγγίσεις*» στὸν Πλάτωνα πέρυσι καὶ στὸν Ἀριστοτέλη ἐφέτος, πού θὰ μπορούσαν νὰ καταστήσουν ὑπερηφάνους καὶ ὠρμους φιλόλογους ἀκόμη.

Τὸ ἐν λόγῳ λυκεῖον καὶ ὁ διευθυντής του ἀποτελοῦν «ζηλωτές» τρόπον τινὰ τοῦ ἀριστοτελικοῦ Λυκείου, τὸ ὁποῖον κοσμοῦσε τὸ πάλαι τὸ «κλεινὸν ἄστυ». Ὅπως ἐκεῖνο, ἔτσι κι αὐτὸ μοιάζει «*μὲ ὄμιλον ἢ ὁμάδα ἐρεῦνης μὲ κατ' ἐξοχὴν ἐρευνητὴ καὶ ἐπιστημονικὸν ὀργανωτὴ ὅλης αὐτῆς τῆς τεράστιας ἐργασίας τὸν ἴδιο*» τὸν λυκειάρχη (σελ. 18), ὁ ὁποῖος μ' ἐνθουσιασμό ἀγωνίζεται νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν Παιδεία στὸ δρόμο, πού οἱ δημιουργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς εἶχαν ἀνοίξει. «*Τὰ παλιὰ χρόνια οἱ γονεῖς ἔστελναν τὰ παιδιά τους στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ γίνουν ἄνθρωποι, ἀργότερα τὰ ἔστελναν, γιὰ νὰ μάθουν γράμματα· καὶ σήμερα, γιὰ νὰ πάρουν ἓνα "χαρτί". Εἶναι αὐτὸ παιδεία;*» Ἄς μὴν γελιώμαστε καὶ προπαντὸς ἄς μὴν ἐπαναπανώμαστε», παρατηρεῖ ὁ λυκειάρχης (σελ. 21).

«σημεῖα ἄφιξης». Καὶ αὐτό, γιατί οἱ Ἑλληνες θεοὶ ἦταν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δημιουργήσαν πολιτισμό, διοίκησαν τέλεια καὶ μὲ δικαιοσύνη. Γιὰ τοὺς Ἑλληνες λοιπὸν αὐτοὶ οἱ πρόγονοι ἦταν σημεῖα ἀναφορᾶς, παραδείγματα τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ φθάσουν καὶ νὰ ξεπεράσουν. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς εἶχαν στὸν Ὀλυμπο, ὅπου ὅλοι θὰ μπορούσαν νὰ τοὺς ἀγγίξουν: Ὁ δρόμος γιὰ τὴ θέωση ἦταν ἐπίπονος ἀλλὰ ὑπαρκτός. Ἄλλωστε οἱ Ἑλληνες ἥρωες καὶ ὁ βίος τους αὐτὸ δῆλωναν. Ὡς παράδειγμα ἄς πάρουμε τὸν Ἡρακλῆ, ὁ ὁποῖος κατέθηκε στὸν Ἄδη, ταξίδεψε στὸν ὠκεανό, ἔφθασε στὸν Ὀλυμπο. Ὁ Ἡρακλῆς λοιπὸν, ὁ μέγιστος τῶν ἡρώων μας, δίδαξε τὸν Ἕλληνα ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὄρια καὶ ἀπαγορευμένα σημεῖα, δὲν ὑπάρχει ἀνεξήγητο πού νὰ μὴν μπορῆ νὰ ἐξηγηθῆ, δὲν ὑπάρχει ἐμπόδιο πού νὰ μὴν ὑπερπηδηθῆ, δὲν ὑπάρχει θεὸς πού νὰ μὴ νικηθῆ. Στὴν ἱερὴ Ἰλιάδα διαβάζουμε τὴν ἀριστεία τοῦ Διομήδη, ὁ ὁποῖος νίκησε τὸν Ἄρη, τὸν θεὸ τοῦ πολέμου, τραυμάτισε τὴν Ἀφροδίτη καὶ κινήγησε τὸν Ἀπόλλωνα. Ἀπίστευτὴ ἢ μανία τοῦ Ἕλληνα νὰ ξεπεράσῃ τὰ ὄρια, νὰ γίνῃ πιὸ τέλειος ἀπὸ τὸ τέλειο. Καὶ μακριὰ ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ καὶ συγχρόνως τόσο κοντὰ ὁ Δίας - Ζεὺς, ἡ προσωποποίηση τοῦ σύμπαντος, τοῦ χάους, τοῦ ὄλου, τοῦ τίποτα. Πατέρας θεῶν κι ἀνθρώπων, αὐτὸ πού εἶναι τὰ πάντα. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, τὸ θετικὸ καὶ τὸ ἀρνητικὸ,

Οἱ δεκαοκτὼ μαθήτριες καὶ οἱ τέσσερις μαθητὲς τοῦ 1ου Λυκείου Κεραταινίου σίγουρα δὲν ἐπιδιώκουν «νὰ πάρουν ἓνα χαρτί» μόνο. Ἡ ἐνασχόλησίς τους μὲ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα «θὰ τοὺς λαμπρύνῃ τὸν νοῦν» (Κοσμάς Αἰτωλός), ἐνῶ οἱ ἔρευρες καὶ μελέτες τῶν πλατωνικῶν καὶ ἀριστοτελικῶν ἔργων θὰ τοὺς ἀπομακρύνουν ἐξάπαντος ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν συγχρόνων «σειρήνων» καὶ «μαγισσῶν» καὶ θὰ τοὺς καταστήσουν αὐτάρκεις ἠθικο-πνευματικά, ἱκανοὺς νὰ παρακολουθοῦν καὶ νὰ ἐρμηνεύουν τὸ «γίγνεσθαι».

Οἱ στόχοι τοῦ «νοῦ» καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν λόγῳ Λυκείου δὲν ἐξαντλήθηκαν μὲ τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ἀφοῦ στὴ σελίδα 26 παρατίθεται ἕνας μεγάλος κατάλογος ἀρχαίων συγγραφέων πρὸς ἔρευναν καὶ ἔκδοσιν. Εὐχόμεσθε δλόψυχα νὰ μὴν τοὺς ἐγκαταλείψουν οἱ δυνάμεις τους καὶ προπαντὸς ὁ ἐνθουσιασμός τους, ὥστε «νὰ ὀλοκληρώσουν τὰ σχέδιά τους». Προπαντὸς εὐχόμεσθε νὰ βροῦν μιμητές, ὥστε νὰ ἐνώσουν τὶς δυνάμεις τους καὶ «νὰ σηκώσουν τὸν ἥλιο πάνω ἀπὸ τὸν κόσμον», ὅπως τὸ ὠραματιζόταν ὁ Σικελιανός.

Σαράντος Πὰν

ΑΛ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, *Ρασοφόροι, ἔργα καὶ ἡμέρες τοῦ Ἱερατείου*

«Ἡ ἀλήθεια δὲν πρέπει μόνο νὰ λάμπη, πρέπει καὶ νὰ σφάζη». Αὐτὴ τὴ φράση τοῦ Κωστή Παλαμᾶ θέτει ὡς ὑπέρτιτλο στὴν εἰσαγωγή τοῦ ἐν λόγῳ συγγράμματός του ὁ κ. Α. Ἀγγελίδης, δίδοντας τὸ στίγμα τῆς κεντρικῆς ἰδέας του, ποῦ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ὁ σκοπὸς τῆς συγγραφῆς. Γιὰ τὸν βίο καὶ τὴν πολιτεία τοῦ Κλήρου στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο ἔχει ἕως σήμερα γραφῆ πληθώρα βιβλίων καὶ ἄρθρων σὲ διάφορα ἔντυπα. Τὸ συγκεκριμένο ὁμως χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἀντικειμενικότητα τῶν παρεχομένων πληροφοριῶν. Δὲν ἀπορρίπτει συλλήβδην τὴν ἱστορικὴ παρουσία καὶ τὸ ἔργο ὀλοκληροῦ τοῦ σώματος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ μὲ νηφαλιότητα, ἀμεροληψία καὶ σθένος παραδίδει, ἀναλύει καὶ κεντηριάζει τοὺς πρωταγωνιστὲς θλιβερῶν ἱστορικῶν γεγονότων κληρικούς, ποῦ δυστυχῶς δὲν εἶναι λίγοι σὲ σύγκριση μὲ τοὺς ἀδόλους καὶ σῶφρονες, καὶ τῶν

τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ, ἡ ζευξη καὶ ἡ διασπαση. Ἀπίστευτη ἡ Ἑλληνικὴ Διάνοια, ποῦ ἠνόμασε τὸ θεὸ Δημιουργὸ καὶ Καταστροφέα μαζί. Γιατί ὁ καλὸς θεοῦλης δὲν εἶναι θεός. Γιατί δὲν εἶναι τὰ πάντα ἀλλὰ τὰ μισά.

Τελικὰ οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες πιστεύουν σ' ἓνα μονόφθαλμο, μονόχειρα, κουτσὸ καλὸ θεό. Πῶς κατάφερε κι ἔγινε ἐπίσημη θρησκεία τῶν Ἑλλήνων ὁ Χριστιανισμός; Ἡ μόνη ἐξήγηση εἶναι, ὅτι ἐπιβλήθηκε. Γιατί πῶς ἀλλιῶς οἱ γίγαντες τοῦ πνεύματος πρόγονοί μας θὰ μποροῦσαν νὰ δεχθοῦν «ἀθασάνισια» ὀφθαλμοφανεῖς ἀνοησίες ὡς θρησκεία τους καὶ πιστεύω τους.

Σὲ κάποια χρονικὴ περίοδο στὴν ἑλληνικὴ ἱστορία μπορεῖ ἡ λατρεία τῶν προγόνων νὰ ἔγινε τῶν θεῶν, ὁμως ποτὲ δὲν θασάνισε τοὺς πιστοὺς της, ποτὲ δὲν ἐπιβλήθηκε σ' ἄλλους λαοὺς καὶ ποτὲ δὲν εἶχε ὡς σκοπὸ τὴν ἐξάπλωσή της. Ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία (προγονολατρεία) ἦταν σὲ τέλεια ἁρμονία μὲ τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἐπιστήμη, δημιουργία, γι' αὐτὸ καὶ μὲ τὴν πτώση αὐτῶν ξεθώριασε κι ἐξαφανίστηκε.

Τώρα, μετὰ ἀπὸ 2000 χρόνια, μία μικρὴ φλόγα ἑλληνικῆς ψυχῆς, ποῦ σιγὸν καίγε καὶ διατηροῦνταν ἀπὸ κάποιους ἐκλεκτοὺς Ἕλληνες καὶ ἴσως μέσα σ' ὄλους μας, ἀρχίζει νὰ φουντώνη ξανά. Ἡ θρησκεία ποῦ δημιούργησε ὁ Χριστὸς καὶ οἱ συ-



ὁποῖων ἢ συμπεριφορὰ βρῖσκεται σέ μετωπική ἀντίθεση μὲ τὴν πνευματικὴ ἀποστολή, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι εἶχαν ἀναλάβει.

Τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου χωρίζονται σὲ ἑπτὰ κεφάλαια, ποὺ δὲν ἀκολουθοῦν ἀπαράιτητα τὴ χρονολογικὴ σειρὰ τῶν ὑπὸ ἐξέταση γεγονότων, ἀλλὰ τὰ θέτουν σὲ κατηγορίες ἀνάλογα μὲ τοὺς τομεῖς τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας, στοὺς ὁποίους οἱ κληρικοὶ μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ἔδωσαν ἕνα «παρῶν». Τὸ πρῶτο μέρος ἀναλίσκεται στὴν παρουσίαση τοῦ ἔξοντωτικοῦ πολέμου, ποὺ εἶχαν κηρύξει ὁμοῦ κληρὸς καὶ πολιτικὴ ἐξουσία κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος ἀπὸ τὰ πρῶτα θυζαντινὰ χρόνια καὶ ἐντεῦθεν. Τὸ δεῦτερο ἀναφέρεται στὴν ἐνοχὴ τοῦ Κλήρου στὴν ἐγκατάλειψη, τὴν καταστροφὴ καὶ τὸ ξεπούλημα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν ἀριστουργημάτων τέχνης καὶ πολιτισμοῦ. Τὸ τρίτο μέρος, συναφὲς μὲ τὸ πέμπτο, κάνει λόγο γιὰ τοὺς ἀφορισμοὺς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν τουρκοφιλία τοῦ Κλήρου, ἐνῶ τὸ τέταρτο καὶ τὸ ἕκτο ἀνοίγουν τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς διάστασης τῶν δραστηριοτήτων τῶν ἱεραρχῶν, ποὺ εἶχαν γνώρισμα τὸν οἰκονομικὸ ἐξουσιασμό, τὴν ἐκμετάλλευσή τοῦ λαοῦ καὶ τὸν ἀθέμιτο πλουτισμὸ τῶν θρησκευτικῶν κυκλωμάτων μέσα ἀπὸ ἀπάτες καὶ ἀγυρτεῖες. Τὸ ἕβδομο μέρος ἀναφέρεται σὲ ζητήματα τῆς νεωτέρας περιόδου, ποὺ ἀφοροῦν στὶς σχέσεις Ἑκκλησίας καὶ πολιτικῆς ἐξουσίας μὲ ἔντονο παρασκήνιο καὶ κοινωνικὸ ἀντίτυπο.

Ὅλο τὸ ἔργο, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας δηλώνει, εἶναι μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας καὶ μιὰ προσπάθεια νὰ κοινολογηθοῦν κάποια ἀδιамφισβήτητα γεγονότα, ὥστε νὰ διαλυθῇ ὁ μῦθος γιὰ κάποιους «μεγάλους» τῆς ἱστορίας καὶ νὰ μάθῃ τὸ κοινὸ ποιοὶ πραγματικὰ εὐθύνονται γιὰ πολλὰ ἀρνητικὰ φαινόμενα, οἱ συνέπειες τῶν ὁποῖων ταλανίζουν τὸν τόπο ἀκόμα καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Τὸ βιβλίο αὐτὸ, νομίζουμε, πρέπει νὰ τὸ διαβάσουν ὅλοι οἱ Ἑλληνες κληρικοὶ, ὥστε νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν προκατόχων τους καὶ νὰ μὴν τὰ ἐπαναλαμβάνουν στὸ μέλλον.

Μάριος Μαρμανέας

νεχιστές του δὲν μπορεῖ νὰ συμπορευτῇ καὶ νὰ δεθῇ μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Διανόηση, φαντάζει ἀπειροελάχιστη μπροστὰ στὴν ἀπείρως μεγάλη Ἑλλάδα. Τώρα ἀρχίζει ἡ Νέα Ἑλλάδα, τώρα μποροῦμε οἱ Ἑλληνες νὰ πορευθοῦμε ἀκόμα ὑψηλότερα τῶν προγόνων μας. Μετὰ τὸ φθινόπωρο τῆς φθορᾶς ἔπρεπε νὰ πέσουμε σὲ χειμερῖα νάρκη. Νὰ ὁμως ποὺ ἡ ἀνοιξὴ φθάνει, καὶ σ' ἐμᾶς ἔλαχε ὁ κληρὸς νὰ δώσουμε ζωὴ ξανά στὴν Ἑλλάδα, διορθώνοντας τὰ λάθη καὶ ἐξελίσσοντας τὶς γνώσεις καὶ τὶς σκέψεις τοῦ παρελθόντος, ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ θρησκοληψίες καὶ ἀποτοξινωμένοι ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία.

Τελικὰ ξέρω ποῦ πιστεύω: πιστεύω στὸν Ἑλληνα ἄνθρωπο, δημιουργὸ τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ.

*Μύρισα κάτι διαφορετικὸ,
τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ θώρακάς μου γέμιζε μὲ ἀέρα.
Δὲν θέλω νὰ ἐκπνεύσω.
Θέλω νὰ κρατήσω μέσα μου
γιὰ πάντα τὸ νέο ἄρωμα.*

*Μὲ ἐκτίμηση
Ἰωάννης Κώτσης
Πειραιᾶς*

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΝΤΖΙΒΗΣ, Ὁ Ἐπικούριος Ἀπόλλωνας

Ὁ Κ. Μαντζιβής, ἐκδότης τῆς «Φιλολογικῆς Σελίδας», λογοτεχνικῆς ἡμερηίδας τῆς Ἡλείας, νοιάζεται πραγματικά γιὰ τὸν τόπο του καὶ κυρίως γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς ἱστορικῆς του ἀξίας. Τὸ τελευταῖο τεύχος τῆς «Φιλολογικῆς Σελίδας» τὸ ἀφιερώνει ἐξ ὀλοκλήρου στὸν περίφημο ναὸ τοῦ Ἐπικούριου Ἀπόλλωνος. Ἀναφέρεται στὴν ἀρχιτεκτονικὴ ἰδιαιτερότητα τοῦ ναοῦ, στὶς ἱστορικὲς μαρτυρίες ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτόν, στὶς ἐντυπώσεις ποὺ ἄφησε σὲ διάσημους περιηγητὲς ποὺ τὸν ἐπισκέφθηκαν ἀλλὰ καὶ στὴν πορεία τῶν σωστικῶν καὶ ἀναστηλωτικῶν ἐργασιῶν, ποὺ σήμερα βρῖσκονται σὲ ἐξέλιξη. Μὲ τὸν ἀπλὸ καὶ κατανοητὸ του λόγο καταγράφει ἐπαρκῶς τὴν ἱστορικὴ παρουσία τοῦ μνημείου καὶ ἀπαντᾷ σὲ ὅποιαδήποτε ἀπορία τῶν ἀναγνωστῶν του.

Ὁ Κυριάκος Μαντζιβής, ὅπως καὶ ὁ κατωτέρω παρουσιαζόμενος Σωτ. Παπαδόπουλος, ἀνήκουν στοὺς ἐλάχιστους ἐκείνους τῆς ἑλληνικῆς περιφέρειας, ποὺ χωρὶς ἶχνος τοπικισμοῦ προσφέρουν στοὺς συντοπίτες τους γνώσεις καὶ παιδεία ὑψηλοῦ ἐπιπέδου· κάτι ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ζηλεύουν οἱ «πανελληνίου ἐμβελείας» αὐτοχρῆζόμενοι πνευματικοὶ ταγοί, κρατικοδίαιτοι καὶ μὴ. Σημειωτέον, πὼς ἡ «Φιλολογικὴ Σελίδα» προσφέρεται δωρεάν στὸ κοινὸ τῆς.

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Κούβελα

Ἡ συγγραφὴ μελετῶν τοπικῆς ἱστορικῆς καὶ γεωγραφικῆς σημασίας ἀποτελεῖ πράξη ἐπιπονη ἀλλὰ καὶ ἀξιέπαινη, καθὼς ἡ συνήθης σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις ἐξάντληση τοῦ θέματος μὲ τὴν παράθεση ἐπισήμων στατιστικῶν, ἱστορικῶν καὶ ἀνθρωπογεωγραφικῶν στοιχείων φωτίζει τὴν τοπικὴ ἱστορία, καὶ βοηθεῖται ἡ γενικώτερη ἱστορικὴ ἔρευνα.

Τὸ θέμα ποὺ πραγματεύεται ὁ κ. Σ. Παπαδόπουλος ἀφορᾷ στὸ ὄρεινὸ χωριὸ Κούβελα τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας. Κάνοντας ἀρχικὰ μιὰ ἐκτενῆ ἀναφορὰ γεωγραφικῆς καὶ στατιστικῆς ὕφης, μεταβαίνει κατόπιν στὴν παρουσίαση τῶν ὁμῶρων μὲ τὴν Κούβελα περιοχῶν. Κατόπιν περνᾷ στὴν παράθεση καὶ ἀνάλυση τῶν ἱστορικῶν δεδομένων. Τὰ τελευταῖα ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, καθὼς οἱ πληροφορίες γιὰ τὴν εὐρύτερη Μεσσηνιακὴ περιοχὴ, τὶς ὁποῖες ἀναλύει διεξοδικὰ, ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ φθάνουν ἕως τὴν νεώτερη ἐποχὴ. Ἀξιοσημείωτες εἶναι κάποιες νύξεις στὸ συγκεκριμένο κεφάλαιο, ποὺ κάνουν λόγο γιὰ τὴν ὑπαρξὴ μνημείων μὲ ἐγχάρακτες ἐπιγραφὰς Γραμμικῶν Γραφῶν. Τὰ λοιπὰ μνημεῖα ποὺ ἀναφέρονται εἶναι μεταξὺ ἄλλων: τὰ ἱερὰ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Εὐρυνόμης, ὁ ναὸς τοῦ Ἐπικούριου Ἀπόλλωνος, τὸ Ἐλαῖον ὄρος («Ἀη-Λιάς» τῆς Κούβελας) καθὼς καὶ οἱ πόλεις Ἐλος, Ἀμφιγένεια καὶ Πτελεόν. Ἐν ὀλίγοις τὰ πολιτιστικὰ στοιχεῖα, οἱ ἱστορικὲς ἀναφορὲς καὶ ἀποδείξεις καὶ τὸ κατανοητὸ ὕφος συνθέτουν ἓνα ἀξίον προσοχῆς ἔργο.

Μάριος Μαρανέας

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ: Στὸ τεύχος 223, στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Κων. Καρμιράντζου μὲ τίτλο «Ὁ μυστηριώδης Δίσκος τῆς Φαιστοῦ», α) στὴν σελίδα 14208, σειρὰ 5η, ἀντὶ 199 νὰ γραφῆ «119»· β) στὴν σελίδα 14209, σειρὰ 23η, νὰ προστεθῆ: «ποὺ παριστοῦν ἰέρεια σὲ προσκνητάρι»· γ) στὴν σελίδα 14214, σειρὰ 16η, νὰ προστεθῆ: «ἢ συγκολλᾷ τὶς δύο φέτες».